

Hans Skov Kloppenborg og Steffen Kruse Juul Krahn

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede børne- og ungeområde

En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2013-2015

*Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede
børne- og ungeområde – En analyse af kommunerne i
Region Sjælland, 2013-2015*

Publikationen kan hentes på www.kora.dk

© KORA og forfatterne, 2017

Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA
ISBN: 978-87-7488-990-8
Projekt: 11283

KORA
Det Nationale Institut for
Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling samt bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Forord

I 2016 udgav KORA en række benchmarkinganalyser, som sammenlignede udviklingen på det specialiserede socialområde blandt kommunerne i Region Sjælland (RS17) i perioden 2010-2014. På denne baggrund har Styregruppen for Rammeaftale Sjælland bedt KORA om at foretage en opdatering af analyserne som grundlag for fælles styringsinformation på området.

Kommunerne har blandt andet behov for opdateret viden om, hvilke kommuner inden for Region Sjælland der har relativt høje eller lave brugerandele og enhedsudgifter, og hvordan niveauet for kommunerne i Region Sjælland, set under ét, ligger i forhold til niveauet i andre regioner på disse parametre.

Denne rapport udgør én af tre rapporter, som præsenterer de opdaterede benchmarkinganalyser. Det drejer sig om følgende tre rapporter:

- Kloppenborg, Hans Skov & Steffen Kruse Juul Krahn (2017): Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede børne- og ungeområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2013-2015. København: KORA
- Lemvigh, Kasper (2017): Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2015. København: KORA
- Krahn, Steffen Kruse Juul & Kasper Lemvigh (2017): Køb og salg af pladser på det specialiserede socialområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2015. København: KORA.

KORA ønsker at takke de 17 kommuner i Region Sjælland for deres indsats med at opgøre og validere aktivitets- og udgiftsdata i forbindelse med projektets dataindsamling.

Forfatterne
Juni 2017

Indhold

Sammenfatning	6
1 Baggrund og formål	11
2 Udgifter pr. 0-22-årig indbygger.....	13
2.1 Fremgangsmåde	13
2.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med andre regioner.....	14
2.2.1 Udgifter 2015.....	14
2.2.2 Udvikling i udgifterne, 2013-2015.....	15
2.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	17
2.3.1 Udgifter 2015.....	17
2.3.2 Udvikling i udgifterne 2013-2015.....	21
3 Brugerandele blandt de 0-17-årige.....	25
3.1 Fremgangsmåde	25
3.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med øvrige regioner.....	28
3.2.1 Brugerandele 2015.....	28
3.2.2 Udvikling i brugerandele 2013-2015.....	30
3.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	33
3.3.1 Brugerandele 2015.....	33
3.3.2 Udvikling i brugerandele 2013-2015.....	37
4 Enhedsudgifter – udgifter pr. bruger	43
4.1 Fremgangsmåde	43
4.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med øvrige regioner.....	44
4.2.1 Enhedsudgifter 2015.....	44
4.2.2 Udvikling i enhedsudgifter 2013-2015	46
4.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	49
4.3.1 Enhedsudgifter 2015.....	49
4.3.2 Udvikling i enhedsudgifter 2013-2015	54
5 Brugerandele korrigeret for forskelle i social baggrund.....	61
5.1 Fremgangsmåde	61
5.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med øvrige regioner.....	63
5.2.1 Forventede og faktiske brugerandele.....	63
5.2.2 Udviklingen i forventede og faktiske brugerandele i perioden 2013-2015	65

5.3	Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	66
5.3.1	Forventede og faktiske brugerandele.....	67
5.3.2	Udviklingen i forventede og faktiske brugerandele i perioden 2013-2015	69
Bilag 1	Tabelbilag.....	71

Sammenfatning

Kommunerne i Region Sjælland (RS17) har på baggrund af KORAs benchmarkinganalyser på det specialiserede socialområde i 2016 besluttet at foretage en opdatering af analyserne som baggrund for fælles styringsinformation på området.

Analyserne i denne rapport giver viden om RS17-kommunernes udgifter, brugerandele og enhedsudgifter på det specialiserede børne- og ungeområde, fordelt på forskellige typer af sociale foranstaltninger. Rapporten opgør og sammenligner kommunernes udgifter pr. 0-22-årig indbygger i perioden 2013-2015. Desuden afdækkes og sammenlignes de enkelte kommuners *brugerandele*, dvs. antallet af brugere pr. 0-17-årig, og *enhedsudgifter*, dvs. brugerens gennemsnitlige udgiftstyngde. Endelig sammenholdes de enkelte kommuners faktiske brugerandel med den brugerandel, man statistisk skulle forvente ud fra børnenes sociale baggrund. Det giver et billede af den enkelte kommunes foranstaltningspraksis på det specialiserede børne- og ungeområde.

Usikre brugertal

Siden udgivelsen af den oprindelige RS17-rapport om det specialiserede børne- og ungeområde har KORA gennem andre projekter erfaret, at de registerdata på det specialiserede børne- og ungeområde, som er tilgængelige via Danmarks Statistik, ikke i alle tilfælde stemmer overens med kommunernes egne opgørelser over antallet af foranstaltningsmodtagere.

Derfor har KORA bedt de 17 kommuner i Region Sjælland om at kvalitetssikre og indberette eventuelle korrektioner til de brugertal, som KORA har beregnet på data fra Danmarks Statistik.

RS17-kommunernes korrektioner bekræfter KORAs erfaringer fra tidligere projekter, nemlig at det for nogle kommuner er problematisk at anvende data fra Danmarks Statistik som grundlag for beregning af antallet af foranstaltningsmodtagere på det specialiserede børne- og ungeområde. I Region Sjællands tilfælde er uoverensstemmelserne mellem Kommunernes egne opgørelser og opgørelser beregnet på Danmarks Statistiks data så store, at regionsgennemsnittet ændres betragteligt afhængig af, hvilken af de to datakilder der lægges til grund for beregningen.

Da det i forbindelse med denne rapport kun har været muligt for KORA at indsamle korrigerede brugertal fra kommunerne i Region Sjælland, betyder ovenstående, at resultaterne fra de af rapportens benchmarkinganalyser, der sammenligner de fem regioners brugerandele og enhedsudgifter, er behæftet med usikkerhed. I disse analyser anvendes for alle fem regioner ukorrigerede tal fra Danmarks Statistik.

Analyseresultater – hovedkonklusioner

Overordnet set viser resultaterne, at RS17-kommunernes udgifter til det specialiserede børne- og ungeområde pr. 0-22-årig er steget lidt fra 2013 til 2015. I samme periode er andelen af foranstaltningsmodtagere faldet, mens enhedsudgifterne til sociale foranstaltninger er steget i kommunerne i Region Sjælland. Der kan være forskellige årsager til, at der er færre og dyrere foranstaltningsmodtagere i 2015, end der var i 2013. Eksempelvis kan det

skyldes, at visitationspraksis er ændret, eller at målgruppens sammensætning har ændret sig. Analyserne viser også, at der er færre børn, der modtager en social foranstaltning i RS17-kommunerne, end man statistisk skulle forvente ud fra børnenes sociale baggrund og en gennemsnitlig foranstaltningspraksis i 2013. Disse hovedkonklusioner uddybes nedenfor.

Udgifter pr. 0-22-årig

Den regionale benchmarking viser, at udgiftsniveauet på det specialiserede børne- og ungeområde blandt kommunerne i Region Sjælland, set under ét, ligger over landsgennemsnittet. Samlet set bruger kommunerne i Region Sjælland 10.608 kr. pr. 0-22-årig indbygger på området i 2015. Landsgennemsnittet er 8.976 kr. pr. 0-22-årig indbygger. Hvis man ser på de forskellige foranstaltningstyper, bruger kommunerne i Region Sjælland i 2015 færre penge pr. 0-22-årig på døgninstitutioner end landsgennemsnittet, men flere penge på familiepleje og socialpædagogiske opholdssteder samt forebyggende foranstaltninger.

Fra 2013 til 2015 er de samlede udgifter til det specialiserede børne- og ungeområde steget med 3 % i kommunerne i Region Sjælland. Det er en udgiftsstigning, der er lidt større end på landsplan (1 %) og i Region Hovedstaden (2 %). Stigningen i de samlede udgifter dækker over faldende udgifter til nogle foranstaltninger og stigende udgifter til andre. I Region Sjælland har der været faldende udgifter til anbringelser på døgninstitutioner, men stigende udgifter til især forebyggende foranstaltninger, men også anbringelser i familiepleje og socialpædagogiske opholdssteder. Det svarer i store træk til udviklingstendenserne på landsplan.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes udgifter til det specialiserede børne- og ungeområde i 2015, både samlet set og fordelt på foranstaltninger. Kommunerne med de højeste samlede udgifter pr. 0-22-årig indbygger har ca. dobbelt så høje udgifter som kommunerne med de laveste udgifter. De samlede udgifter i 2015 svinger fra cirka 7-8.000 kr. til 15-20.000 kr. pr. 0-22-årig indbygger i kommunerne inden for Region Sjælland. Hvis man ser på de forskellige foranstaltninger, er variationen størst i udgifterne til plejefamilier og opholdssteder (faktor 5¹), men også udgifterne til døgninstitutioner og forebyggende foranstaltninger varierer (med henholdsvis ca. faktor 4,5 og 2) mellem kommunerne i Region Sjælland.

Der er forskelle i udviklingen i udgifterne fra 2013 til 2015 mellem kommunerne i Region Sjælland. Således har fem kommuner haft faldende udgifter i perioden, mens 11 kommuner har haft stigende udgifter. I en enkelt kommune er udgifterne stort set uændrede i perioden. Der har været fald i de samlede udgifter på op til 15-16 % og stigninger på op til 11-13 % i de enkelte kommuner. Der har også været forskel på udgiftsudviklingen til de forskellige foranstaltningstyper i de enkelte kommuner i perioden. De fleste RS17-kommuner har haft faldende udgifter til døgninstitutioner (10 kommuner), men stigende udgifter til familiepleje og opholdssteder (12 kommuner) og til forebyggende foranstaltninger (15 kommuner).

Brugerandele – modtagere pr. 0-17-årig

Brugerandelene er generelt faldet på det specialiserede børne- og ungeområde i kommunerne i Region Sjælland. Der er således færre børn og unge i 2015, der modtager en social foranstaltning, end der var i 2013, set i forhold til det samlede antal 0-17-årige indbyggere.

Den regionale benchmarking viser, at brugerandelen på det specialiserede børne- og ungeområde blandt kommunerne i Region Sjælland, set under ét, ligger lidt over landsgennemsnittet. Samlet set har kommunerne i Region Sjælland 252 foranstaltningsmodtagere pr.

¹ Det vil sige, at kommunen med de højeste udgifter pr. 0-22-årig indbygger har ca. fem gange så høje udgifter som kommunen med de laveste udgifter.

10.000 0-17-årige indbyggere i 2015 (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger). Landsgennemsnittet er 243.

Fra 2013 til 2015 er det samlede antal foranstaltningsmodtagere på det specialiserede børne- og ungeområde (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) faldet med 8 % i kommunerne i Region Sjælland. Dette fald er lidt større end faldet på landsplan (6 %) og i Region Hovedstaden (7 %). Faldet i den samlede brugerandel i RS17 dækker over et fald på 6 % i brugerandelen på anbringelsesområdet og et fald på 10 % i andelen af modtagere af individrettede forebyggende foranstaltninger.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes brugerandele på det specialiserede børne- og ungeområde i 2015. Kommunerne med flest foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) har fem til seks gange så mange modtagere som kommunerne med færrest. De samlede brugerandele varierer fra 98 til 550 foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i kommunerne inden for Region Sjælland. Hvis man ser på de forskellige foranstaltningstyper, er variationen størst i andel børn i plejefamilier (faktor 13), men også brugerandelene i døgninstitutioner, socialpædagogiske opholdssteder og forebyggende foranstaltninger varierer (med en faktor 5-6) mellem kommunerne i Region Sjælland.

Der er ligeledes forskelle i udviklingen i brugerandelene fra 2013 til 2015 mellem kommunerne i Region Sjælland. 12 kommuner har haft faldende samlede brugerandele på området i perioden, mens fire har haft stigende brugerandele, og en enkelt har været uændret. Der har i de enkelte kommuner været fald i den samlede brugerandel i sociale foranstaltninger (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) på op til 40 % og stigninger på op til 30 %. Der er desuden stor forskel på, hvordan udviklingen i brugerandelene i de forskellige tilbudstyper har været i de enkelte kommuner i perioden.

Enhedsudgifter – udgifter pr. modtager

Enhedsudgifterne er generelt steget på det specialiserede børne- og ungeområde i kommunerne i Region Sjælland. Den enkelte foranstaltning er således gennemsnitligt set dyrere i 2015 end i 2013. Denne tendens gælder dog ikke døgninstitutionsanbringelser, hvor enhedsudgifterne har været faldende i løbet af perioden.

Den regionale benchmarking viser, at enhedsudgifterne på det specialiserede børne- og ungeområde blandt kommunerne i Region Sjælland, set under ét, ligger over landsgennemsnittet. Samlet set bruger kommunerne i Region Sjælland 542.655 kr. pr. foranstaltningsmodtager (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger og efterværn) i 2015². Landsgennemsnittet er 486.967 kr. Hvis man ser på de forskellige foranstaltningstyper, bruger kommunerne i Region Sjælland i 2015 flere penge pr. 0-17-årig i forebyggende foranstaltninger, familiepleje og opholdssteder og færre penge pr. 0-17-årig på døgninstitution end landsgennemsnittet.

Fra 2013 til 2015 er de samlede enhedsudgifter til det specialiserede børne- og ungeområde (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) steget med 12 % i kommunerne i Region Sjælland. Stigningen er lidt større end på landsplan (8 %), og i Region Hovedstaden (11 %). Stigningen i de samlede enhedsudgifter afspejler stigende enhedsudgifter til både plejefamilier og opholdssteder samt forebyggende foranstaltninger, men faldende enhedsudgifter til døgninstitutioner.

² Hvis 0-17-årige modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger indgår i beregningen, falder enhedsudgiften for kommunerne i Region Sjælland i 2015 til 338.642 kr., mens den på landsplan falder til 306.145 kr. Hvis 18-22-årige modtagere af efterværn indgår i beregningen, falder enhedsudgiften for kommunerne i Region Sjælland i 2015 til 420.988 kr., mens den på landsplan falder til 392.739 kr.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes enhedsudgifter på det specialiserede børne- og ungeområde i 2015. Den samlede enhedsudgift (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) svinger med en faktor 2,5 mellem RS17-kommunerne, fra 358.000 kr. pr. foranstaltningsmodtager i den billigste kommune til 908.000 kr. i den dyreste kommune. Hvis man ser på de forskellige foranstaltningstyper, er variationen størst i enhedsudgiften til døgninstitutioner og forebyggende foranstaltninger (ca. faktor 4,5), men også enhedsudgifterne til plejefamilier og opholdssteder varierer mellem kommunerne i Region Sjælland (med cirka en faktor 2,5).

Der har også været forskel på udviklingen i enhedsudgifterne i de enkelte kommuner i perioden 2013-2015. 12 kommuner har haft stigende samlede enhedsudgifter på børne- og ungeområdet (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i perioden, mens fem kommuner har haft faldende enhedsudgifter. Der har i de enkelte kommuner været stigninger i de samlede enhedsudgifter på op til 41 % og fald på op til 12 %. Der har også været forskel på udviklingen i enhedsudgifterne i de forskellige foranstaltningstyper. Et flertal af RS17-kommunerne har dog haft stigende enhedsudgifter i plejefamilier og på opholdssteder (11 kommuner) og i forebyggende foranstaltninger (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) (13 kommuner), men faldende enhedsudgifter til døgninstitutioner (13 kommuner).

Færre brugere og højere enhedsudgifter følges ad

Der er i 2015 en tendens til, at kommuner med færre foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige har højere enhedsudgifter – og omvendt. Der er tilsvarende en sammenhæng mellem faldende brugerandele og stigende enhedsudgifter i perioden fra 2013 til 2015. Jo færre foranstaltningsmodtagere en kommune har, des dyrere er den enkelte modtager altså. En mulig forklaring kan være, at det gennemsnitlige behov – og dermed det gennemsnitlige støtteomfang og den gennemsnitlige udgiftstyngde – blandt modtagerne stiger, jo færre af en kommunes 0-17-årige, der modtager en social foranstaltning.

Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel – korrektion for udgiftsbehov

For at tage højde for forskelle mellem kommunerne i børnegruppens sociale baggrund estimerede KORA i den oprindelige analyse for RS17 en statistisk forventet brugerandel for hver kommune. Den udtrykker, hvor stor en andel af børnene i hver kommune man – ud fra børnenes sociale baggrund – skulle forvente modtog en foranstaltning, hvis kommunen havde en gennemsnitlig foranstaltningspraksis.

Ved at sammenholde kommunernes faktiske og forventede brugerandel får vi et billede af, om den enkelte kommune iværksætter foranstaltninger til en relativt stor eller lille andel af deres børn, når der er taget højde for børnenes sociale baggrund. Der er dog ikke beregnet nye forventede brugerandele i forbindelse med opdateringen af analyserne. Det betyder, at kommunernes faktiske brugerandel i hele den undersøgte periode holdes op i mod den statistisk forventede brugerandel i 2013.

Den regionale benchmarking viser, at man ud fra børnenes sociale baggrund i 2013 skulle forvente, at der i Region Sjælland var 301 foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige, hvis kommunernes foranstaltningspraksis var landsgennemsnitlig. I 2015 er det faktiske antal imidlertid 252. Selvom det faktiske antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige i Region Sjælland i 2015 ligger højere end landsgennemsnittet, så har kommunerne i Region Sjælland et lavere antal foranstaltningsmodtagere, end vi ville forvente ud fra børnenes sociale baggrund i 2013.

Det gælder både i 2013 og 2015, at der er en lavere andel af de 0-17-årige i Region Sjælland, der modtager sociale foranstaltninger, end vi ville forvente ud fra børnenes sociale baggrund,

hvis kommunerne havde haft en foranstaltningspraksis svarende til landsgennemsnittet i 2013.

Den kommunale benchmarking viser, at der i den gennemsnitlige RS17-kommune var 4 % færre foranstaltningsmodtagere i 2015, end vi ville forvente ud fra børnenes sociale baggrund og en foranstaltningspraksis på linje med gennemsnittet for Region Sjælland i 2013. Udviklingen kan skyldes, at kommunernes visitationspraksis har ændret sig fra 2013 til 2015, men kan også skyldes, at den sociale baggrund blandt kommunernes 0-17-årige har ændret sig i løbet af perioden.

Der er stor variation mellem RS17-kommunerne med hensyn til forskellen mellem den faktiske og forventede brugerandel. I én kommune ligger den faktiske brugerandel i 2015 39 % lavere end det forventede 2013-niveau. I en anden kommune ligger den faktiske brugerandel i 2015 derimod 46 % højere, end vi skulle forvente ud fra børnenes sociale baggrund og en foranstaltningspraksis på linje med gennemsnittet for Region Sjælland i 2013.

Kommunernes foranstaltningspraksis har desuden udviklet sig forskelligt fra 2013 til 2015. Nogle kommuner har i 2013 flere 0-17-årige foranstaltningsmodtagere, end man skulle forvente ud fra børnenes sociale baggrund, mens de i 2015 har færre end forventet. I andre kommuner har der været den modsatte udvikling.

1 Baggrund og formål

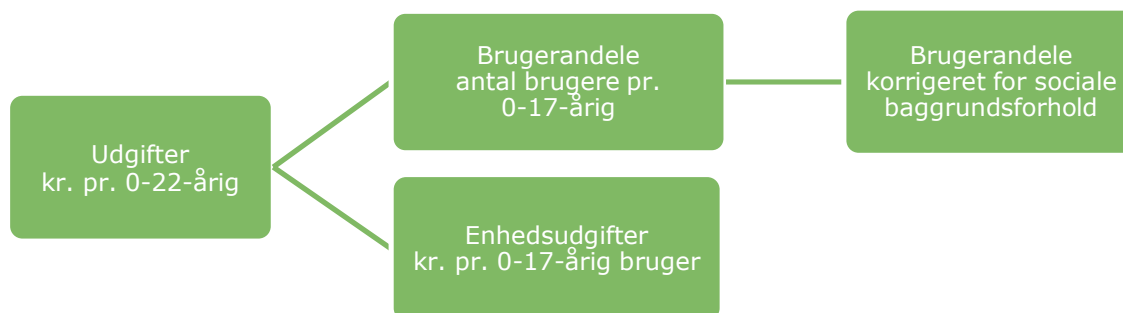
Kommunerne i Region Sjælland (RS17) har på baggrund af KORAs benchmarkinganalyser af det specialiserede socialområde fra 2016³ besluttet at foretage en opdatering af disse analyser som baggrund for fælles styringsinformation på området.

Kommunerne har blandt andet behov for opdateret viden om, hvilke kommuner inden for Region Sjælland der har relativt høje eller lave brugerandele og enhedsudgifter, og hvordan niveauet for kommunerne i Region Sjælland, set under ét, ligger i forhold til niveauet i andre regioner på disse parametre.

Denne rapport giver viden om RS17-kommunernes udgifter, brugerandele og enhedsudgifter på det specialiserede børne- og ungeområde, fordelt på forskellige foranstaltningstyper. Rapporten opgør og sammenligner først kommunernes udgifter pr. 0-22-årig indbygger i perioden 2013-2015. Derefter belyses kommunernes *brugerandele*, dvs. antallet af brugere pr. 0-17-årig, og *enhedsudgifter*, dvs. brugernes gennemsnitlige udgiftstygde, i perioden 2013-2015. Endelig sammenholdes kommunernes faktiske brugerandel med den brugerandel, man statistisk skulle forvente ud fra børnenes sociale baggrund. Det giver et sammenligneligt billede af, hvor stor en del af kommunernes børn der modtager sociale foranstaltninger, når der er taget højde for, at børnenes sociale sammensætning – og dermed deres sandsynlighed for at modtage en social foranstaltning – er forskellig fra kommune til kommune.

Rapportens forskellige analyser og deres indbyrdes relationer er skitseret i Figur 1.1.

Figur 1.1 Fokus for rapportens forskellige analyser⁴

De spørgsmål, som undersøges i denne rapport, er:

- Er udgifterne til det specialiserede børne- og ungeområde pr. 0-22-årig indbygger i kommunerne i Region Sjælland relativt høje eller lave, sammenlignet med andre regioner? Hvordan er udgifterne fordelt på forskellige foranstaltningstyper?
- Hvordan har udgifterne pr. 0-22-årig indbygger udviklet sig over tid? Er der sket ændringer i udgifternes fordeling på forskellige ydelser og foranstaltninger?
- Hvor store brugerandele har kommunerne i Region Sjælland sammenlignet med hinanden og med kommuner i andre regioner? Hvordan er brugerne fordelt på forskellige foranstaltningstyper?

³ Jf. rapporten "Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede børneområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2010-2014" (KORA, 2016).

⁴ Årsagerne til, at vi i nogle analyser har fokus på 0-22-årige borgere og i andre analyser på 0-17-årige, præsenteres og diskuteres i rapportens afsnit 3.1 og 4.1.

- Hvordan har brugerandelene udviklet sig over tid? Er der sket forskydninger fra nogen foranstaltninger til andre?
- Hvor høje enhedsudgifter har kommunerne i Region Sjælland sammenlignet med hinanden og med kommuner i andre regioner? Hvor høje er enhedsudgifterne til de forskellige foranstaltningstyper?
- Hvordan har enhedsudgifterne udviklet sig over tid? Er nogle foranstaltninger faldet eller steget mere i pris end andre?
- Hvor store brugerandele har kommunerne i Region Sjælland sammenlignet med hinanden og med kommuner i andre regioner i forhold til, hvad man skulle forvente, når der tages højde for kommunale forskelle i børnegruppens sociale baggrund?
- Hvordan har brugerandelene udviklet sig over tid i forhold til, hvad man skulle forvente, når der tages højde for kommunale forskelle i børnegruppens sociale baggrund?

I rapportens analyser ser vi kommunerne i et myndighedsperspektiv, idet vi fokuserer på udgifter, enhedsudgifter og brugerandele, hvad angår de børn og unge, som kommunen har myndighedsansvar for. I en anden KORA-analyse for RS17 er der fokus på kommunerne i et driftsherreperspektiv, idet vi ser på indtægterne fra salg af pladser i de tilbud og institutioner, som kommunerne driver.⁵

Generelt skal det bemærkes, at rapportens opgørelser over udgifter, brugere og enhedsudgifter, ikke er bedre end de udgiftskonteringer og indberetninger af brugertal, der ligger til grund for dem. KORA har kun i et vist omfang haft mulighed for at tage højde for dette, hvilket der er taget forbehold for i rapporten.

Læsevejledning

Rapportens analyser er opdelt i fire kapitler:

- Kapitel 2 ser på udgifterne til børn og unge med særlige behov, opgjort pr. 0-22-årig indbygger og fordelt på forskellige foranstaltningstyper. Udgifterne opgøres i perioden 2013-2015 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland samt mellem Region Sjælland og de øvrige regioner.
- Kapitel 3 ser på brugerandele, opgjort som antal 0-17-årige brugere pr. 0-17-årig indbygger, fordelt på forskellige foranstaltningstyper. Brugerandelene opgøres i perioden 2013-2015 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland samt mellem Region Sjælland og de øvrige regioner.
- Kapitel 4 ser på enhedsudgifter, opgjort som udgifter pr. 0-17-årig bruger, fordelt på forskellige foranstaltningstyper. Enhedsudgifterne opgøres i perioden 2013-2015 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland samt mellem Region Sjælland og de øvrige regioner.
- Kapitel 5 udnytter information om den sociale belastning blandt kommunernes børn til at belyse forskelle i, hvor høje brugerandele kommunerne har i forhold til, hvad man skulle forvente, når der tages højde for forskelle i børnenes sociale baggrund. Forholdet mellem de faktiske og forventede brugerandele opgøres i perioden 2013-2015 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland samt mellem Region Sjælland og de øvrige regioner.

Hvert kapitel indeholder en kort beskrivelse af fremgangsmåden i analyserne.

⁵ Jf. rapporten "Køb og salg af pladser på det specialiserede socialområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2015" (KORA, 2017).

2 Udgifter pr. 0-22-årig indbygger

2.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør udgifterne til børn og unge med særlige behov pr. 0-22-årig indbygger fordelt på tre foranstaltningstyper. Undersøgelsen bygger på kommunernes indberettede regnskabsoplysninger til Danmarks Statistik. Vi opgør driftsudgifterne til de tre foranstaltningstyper efter de funktioner i den kommunale kontoplan, der fremgår af Tabel 2.1. Udgifterne opgøres ekskl. statsrefusion.

Tabel 2.1 Foranstaltningstyper og kontoplansafgrænsninger på børne- og ungeområdet

Delområde	Foranstaltningstype	Udgift jf. kontoplanen
1	Anbringelser på døgninstitution inkl. sikrede institutioner	5.28.23 og 5.28.24
2	Anbringelser i plejefamilie og på socialpædagogisk opholdssted inkl. kommunale plejefamilier, slægts-/netværkspleje, kost-/efterskole og eget værelse mv.	5.28.20
3	Forebyggende foranstaltninger	5.28.21

Ud over opdelingen på ovennævnte tre foranstaltningstyper opgøres også de samlede udgifter i alt til anbringelser og de samlede udgifter til børn og unge med særlige behov.

Vi har undersøgt, om grupperingsniveauet på funktion 5.28.20 i kontoplanen kan bruges til at opdele udgifter på henholdsvis plejefamilier og opholdssteder. Nogle af kommunerne i Region Sjælland har imidlertid konteret en væsentlig del af deres udgifter eller indtægter under funktion 5.28.20 på uautoriserede grupperinger (grp. 999). I 2015 er der fx to kommuner, der har konteret væsentlige indtægter fra andre kommuner på uautoriserede grupperinger, i et omfang, der svarer til henholdsvis 19 og 37 % af kommunernes samlede nettoudgifter på funktion 5.28.20. Det betyder, at en opgørelse af særskilte udgifter og enhedsudgifter for henholdsvis familiepleje og socialpædagogiske opholdssteder vil kunne være misvisende for disse kommuner, fordi vi ikke ved, i hvilket omfang udgifterne og indtægterne på grp. 999 bør henregnes til hver af de to foranstaltningstyper. Ligesom det var tilfældet i den oprindelige KORA-analyse af området, beregnes der derfor samlede udgifter og enhedspriser for funktion 5.28.20, der både inkluderer plejefamilier, opholdssteder, slægts- og netværkspleje, kost- og efterskoler og eget værelse mv.

Det skal bemærkes, at udgifter til efterværn til 18-22-årige indgår i opgørelserne. Det skal desuden bemærkes, at administrative myndighedsudgifter ikke indgår. Desuden er udgifter til rådgivning efter servicelovens § 11 ikke inkluderet, da de frem til og med 2014 ligger på funktion 5.35.40 sammen med visse udgifter til hjælpemidler. Det er ikke muligt at udskille udgifterne til rådgivning, hvorfor de ikke indgår i undersøgelsen. Det vurderes dog at have mindre betydning for resultaterne.⁶

For at sikre sammenlignelighed på tværs af den undersøgte periode indgår kommunernes udgifter til objektiv finansiering af de nye socialtilsyn i 2014 ikke. Bemærk dog, at kommunernes udgifter til objektiv finansiering af sikrede døgninstitutioner indgår i anbringelsesudgifterne.

⁶ Set i forhold til udgifterne på de inkluderede funktioner (jf. Tabel 2.1) udgør udgifterne på 5.35.40 cirka 4 % i RS17-kommunerne i 2014. De samlede udgifter til funktion 5.35.40 Rådgivning og rådgivningsinstitutioner er steget med 13 mio. kr. fra 2010 til 2014 i kommunerne i Region Sjælland, set under ét. I samme periode er udgifterne til de inkluderede funktioner (jf. Tabel 2.1) faldet med 160 mio. kr.

I afsnit 2.2 sammenligner vi udgifterne i Region Sjælland, set under ét, med kommunerne i de fire øvrige regioner. I afsnit 2.3 sammenligner vi udgifterne i de 17 kommuner inden for Region Sjælland. I begge afsnit ser vi først på udgifterne pr. 0-22-årig i 2015 og dernæst på udviklingen i udgifterne i perioden 2013-2015.

2.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med andre regioner

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor høje udgifter pr. 0-22-årig indbygger har kommunerne i Region Sjælland generelt i forhold til øvrige regioner?
- Hvordan er udgifterne sammensat på forskellige foranstaltningstyper i Region Sjælland i forhold til andre regioner?
- Har billedet ændret sig over tid? Er Region Sjælland blevet dyrere eller billigere pr. 0-22-årig indbygger sammenlignet med andre regioner? På hvilke foranstaltningstyper er eventuelle ændringer sket?

2.2.1 Udgifter 2015

Udgifter pr. 0-22-årig

Tabel 2.2 viser kommunernes udgifter til børn og unge med særlige behov opgjort pr. 0-22-årig indbygger og fordelt på forskellige foranstaltningstyper i de fem regioner i 2015.

Tabel 2.2 Kommunernes udgifter til børn og unge med særlige behov, fordelt på region, 2015 (kr. pr. 0-22-årig, vægtede gennemsnit)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger	I alt
Region Sjælland	1.681	5.402	7.083	3.524	10.608
Region Hovedstaden	2.272	3.253	5.525	3.426	8.952
Region Syddanmark	1.656	4.138	5.793	2.780	8.573
Region Midtjylland	2.221	3.052	5.273	2.621	7.894
Region Nordjylland	2.024	5.227	7.250	2.894	10.144
Hele landet	2.020	3.899	5.918	3.057	8.976

Det fremgår af tabellen, at der er en vis variation i udgifterne til børn og unge med særlige behov i 2015 på tværs af de fem regioner. Samlet set bruger kommunerne i Region Sjælland 10.608 kr. pr. 0-22-årig indbygger på området. Det svarer nogenlunde til niveauet i Region Nordjylland, men er en del højere end blandt kommunerne i de tre øvrige regioner. Ser man på hele landet, bruger kommunerne i alt 8.976 kr. pr. 0-22-årig på børn og unge med særlige behov. I Region Sjælland ligger udgifterne til området altså ca. 1.600 kr. højere end landsgennemsnittet pr. 0-22-årig i 2015.

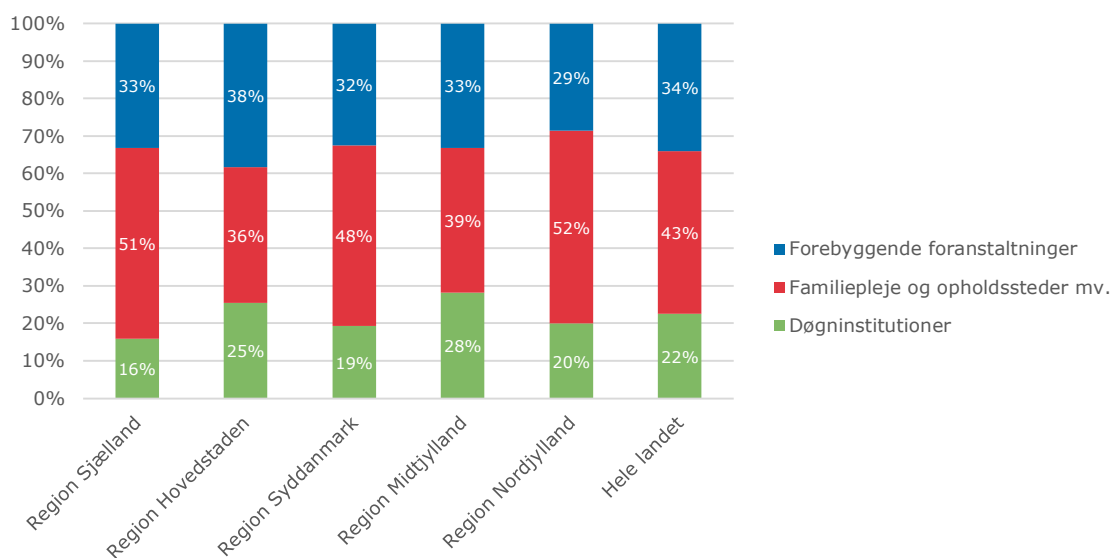
Tabel 2.2 viser også, hvor mange penge kommunerne i de forskellige regioner bruger pr. 0-22-årig indbygger på forskellige foranstaltningstyper. Det ses, at kommunerne i Region Sjælland har lavere udgifter pr. 0-22-årig til døgninstitutioner end landsgennemsnittet, mens udgifterne til forebyggende foranstaltninger og i særdeleshed familiepleje og opholdssteder ligger højere end det landsgennemsnitlige niveau. En mulig forklaring på mønsteret kan

være, at kommunerne i Region Sjælland bruger en relativt stor del af deres udgifter til at købe pladser hos private opholdssteder.⁷

Udgifternes fordeling på foranstaltningstyper

Figur 2.1 viser fordelingen af de samlede udgifter på de tre foranstaltningstyper blandt kommunerne i de fem regioner og hele landet. Det giver et billede af kommunernes prioritering af midler inden for det specialiserede børne- og ungeområde.

Figur 2.1 Procentvis fordeling på foranstaltningstyper af kommunernes samlede udgifter til børn og unge med særlige behov, opgjort pr. 0-22-årig indbygger og fordelt på region, 2015 (vægtede gennemsnit)

Figuren viser, at der er en vis variation mellem de fem regioner med hensyn til, hvor stor del af udgifterne der går til forebyggende foranstaltninger. Mellem 29 og 38 % af udgifterne går således til forebyggende foranstaltninger på tværs af de fem regioner i 2015. For Region Sjælland er tallet 33 %

For fire af de fem regioner gælder det, at størstedelen af kommunernes udgifter på området i 2015 går til familiepleje og opholdssteder. Kommunerne i Region Sjælland og Region Nordjylland anvender henholdsvis 51 og 52 % af udgifterne på plejefamilier og opholdssteder, mens det for Region Hovedstaden kun drejer sig om 36 %. 16 % af udgifterne i Region Sjælland i 2015 går til døgninstitutioner, hvilket er den laveste andel blandt de fem regioner. I Region Hovedstaden og Region Midtjylland, som er de regioner, der har den største andel udgifter til døgninstitutioner pr. 0-22-årig indbygger, går henholdsvis 25 og 28 % af udgifterne hertil.

2.2.2 Udvikling i udgifterne, 2013-2015

Tabel 2.3 viser den procentvise udvikling i kommunernes udgifter i faste priser i perioden fra 2013 til 2015, opdelt på regioner og foranstaltningstyper.

⁷ Jf. rapporten "Køb og salg af pladser på det specialiserede socialområde. En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2014-2015" (KORA, 2017).

Tabel 2.3 Procentvis udvikling i kommunernes udgifter til børn og unge med særlige behov pr. 0-22-årig indbygger, fordelt på region, 2013-2015 (vægtede gennemsnit, faste priser)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger	I alt
Region Sjælland	-14 %	3 %	-2 %	13 %	3 %
Region Hovedstaden	-10 %	-2 %	-5 %	16 %	2 %
Region Syddanmark	-15 %	-2 %	-6 %	8 %	-2 %
Region Midtjylland	-1 %	0 %	0 %	9 %	3 %
Region Nordjylland	-10 %	1 %	-2 %	4 %	-1 %
Hele landet	-9 %	0 %	-3 %	11 %	1 %

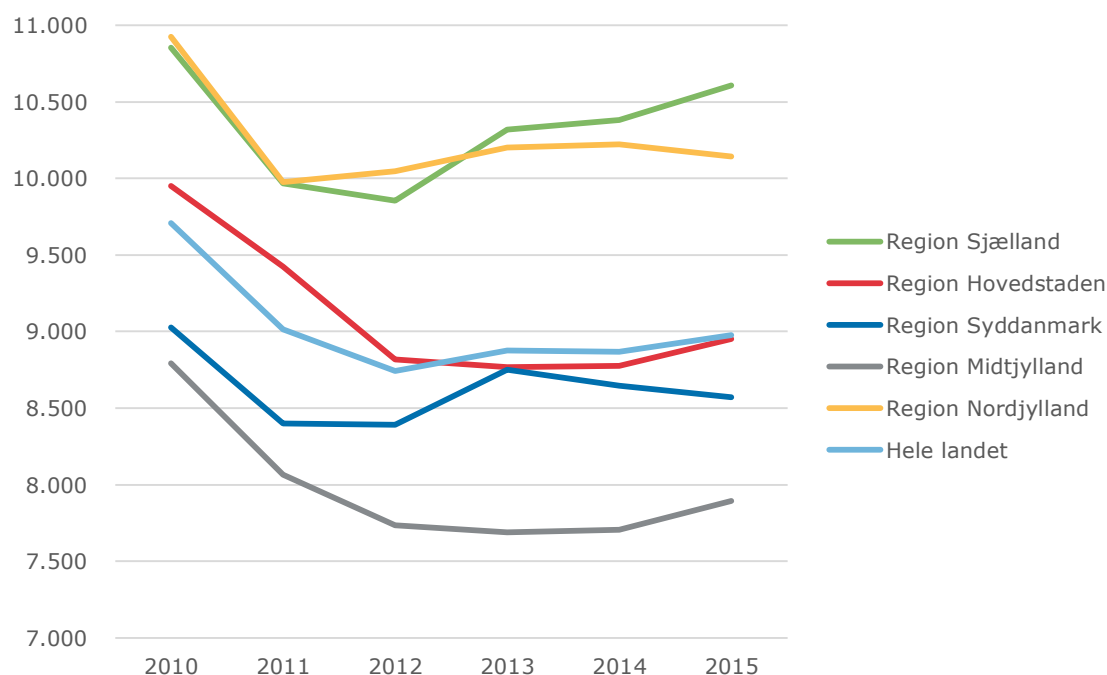
Tabellen viser, at der på landsplan er sket en lille stigning i de samlede udgifter til området pr. 0-22-årig på 1 % fra 2013 til 2015. For kommunerne i Region Sjælland og Region Midtjylland ligger stigningen på 3 %, mens den for kommunerne i Region Hovedstaden ligger på 2 %. For kommunerne i Region Syddanmark og Region Nordjylland er udgifterne pr. 0-22-årig derimod faldet med 1-2 %.

Det gælder for kommunerne i Region Sjælland såvel som på landsplan, at der er sket et markant fald i udgifterne til døgninstitutionsanbringelser pr. 0-22-årig (fald på henholdsvis 14 og 9 %). Kommunerne i Region Sjælland har til gengæld øget udgifterne pr. 0-22-årig til forebyggende foranstaltninger med 13 % fra 2013 til 2015.

Hvis man i stedet ser på udviklingen i fordelingen af midler *inden for* det samlede specialiserede børne- og ungeområde, forholder det sig således, at udgifterne til døgninstitutioner i alle regioner udgør en mindre del af de samlede udgifter til området i 2015, end det var tilfældet i 2013. For kommunerne i Region Sjælland udgør faldet tre procentpoint, mens det i de øvrige regioner udgør mellem et og tre procentpoint. I Region Sjælland fylder udgifterne til forebyggende foranstaltninger til gengæld tre procentpoint mere af de samlede udgifter til området i 2015 end i 2013, mens den relative fordeling af udgifterne til familiepleje og opholdssteder har ligget stabilt gennem perioden. De tilsvarende tal for de øvrige regioner kan ses i Bilagstabel 1.2.

Figur 2.2 viser udviklingen i kroner og øre i kommunernes samlede udgifter til børn og unge med særlige behov pr. 0-22-årig indbygger i perioden 2010 til 2015 opdelt på regioner. Det fremgår af figuren, at kommunerne i Region Sjælland oplevede et fald i udgifterne fra 2010 til 2012. Dette fald er på næsten 1.000 kr. pr. 0-22-årig. Fra 2012 er udgifterne igen steget, så de i 2015 ligger ca. 250 kr. lavere end 2010-niveauet. Også de øvrige regioner har haft faldende udgifter pr. 0-22-årig frem til 2011-2012, men har ikke derefter oplevet stigende udgifter i samme omfang, som det er tilfældet for Region Sjælland. Region Sjælland og Region Nordjylland har i hele perioden de højeste udgifter, mens Region Midtjylland har de laveste.

Figur 2.2 Udviklingen i kommunernes udgifter til børn og unge med særlige behov, fordelt på region, 2010-2015 (2015-priser, kr. pr. 0-22-årig, vægtede gennemsnit)

2.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor store forskelle er der mellem kommunerne i Region Sjælland på udgifterne til børn og unge med særlige behov, opgjort pr. 0-22-årig indbygger?
- Hvor store forskelle er der i udgifternes sammensætning på foranstaltningstyper inden for regionen? Er der forskel mellem kommunerne på, hvor udgiftstyngden ligger?
- Hvordan har udgifterne ændret sig over tid? Er der forskel på udgifternes udvikling mellem kommunerne i Region Sjælland? Og er der forskel på tværs af foranstaltningstyper?

2.3.1 Udgifter 2015

Udgifter pr. 0-22-årig

Tabel 2.4 viser RS17-kommunernes udgifter til det specialiserede børne- og ungeområde pr. 0-22-årig indbygger, fordelt på foranstaltningstyper. Det fremgår, at en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland samlet set bruger 10.925 kr. pr. 0-22-årig indbygger på børn og unge med særlige behov i 2015.⁸

⁸ Dette tal er anderledes end de 10.608 kr. pr. 0-22-årig i Tabel 2.2. Det skyldes, at tallene i Tabel 2.4 er uvægtede gennemsnit, mens tallene i Tabel 2.2 er vægtede.

Tabel 2.4 RS17-kommunernes udgifter til børn og unge med særlige behov, 2015 (kr. pr. 0-22-årig, uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger	I alt
Faxe	910	4.325	5.235	3.788	9.023
Greve	1.570	3.410	4.980	3.065	8.046
Guldborgsund	2.255	8.739	10.994	4.494	15.489
Holbæk	1.209	5.815	7.025	4.223	11.248
Kalundborg	1.269	7.329	8.598	3.090	11.688
Køge	1.356	3.795	5.151	2.795	7.946
Lejre	864	2.911	3.774	3.485	7.259
Lolland	1.666	13.487	15.152	4.836	19.988
Næstved	2.537	4.091	6.628	2.510	9.138
Odsherred	976	9.261	10.238	5.291	15.529
Ringsted	1.866	6.156	8.022	2.719	10.742
Roskilde	2.223	2.725	4.948	4.440	9.388
Slagelse	1.608	4.528	6.136	2.669	8.805
Solrød	2.331	2.613	4.944	3.764	8.708
Sorø	537	4.987	5.524	3.994	9.518
Stevns	1.941	5.414	7.355	3.482	10.837
Vordingborg	1.962	7.820	9.782	2.588	12.369
Region Sjælland	1.593	5.730	7.323	3.602	10.925

De samlede udgifter i de enkelte kommuner svinger fra ca. 7-8.000 kr. pr. 0-22-årig indbygger (i Greve, Køge og Lejre Kommuner) til ca. 15.500 kr. (i Odsherred og Guldborgsund Kommuner) og ca. 20.000 kr. pr. 0-22-årig indbygger (i Lolland Kommune). De kommuner i Region Sjælland, der ligger højest, har altså ca. dobbelt så høje udgifter som kommunerne med de laveste udgifter pr. 0-22-årig indbygger.

Disse mellemkommunale forskelle er ikke trivielle set i forhold til en kommunes samlede økonomi. Således kan en forskel på eksempelvis 2.000 kr. pr. 0-22-årig indbygger samlet set betyde en forskel på knap 26 mio. kr. i en RS17-kommune med et gennemsnitligt antal indbyggere i alderen 0 til 22 år.⁹

Tabel 2.4 viser også de enkelte RS17-kommuners fordeling af udgifterne på forskellige foranstaltningstyper. Her er der ligesom for de samlede udgifter forskel mellem kommunerne. Størst er variationen i udgifterne til plejefamilier og opholdssteder, hvor kommunen med de højeste udgifter, Lolland Kommune, har ca. fem gange så høje udgifter (13.487 kr. pr. 0-22-årig), som kommunen med de laveste udgifter, Solrød Kommune, (2.613 kr. pr. 0-22-årig). Også udgifterne til døgninstitutioner og forebyggende foranstaltninger varierer med henholdsvis en faktor 5 og 2 mellem kommunerne i Region Sjælland.

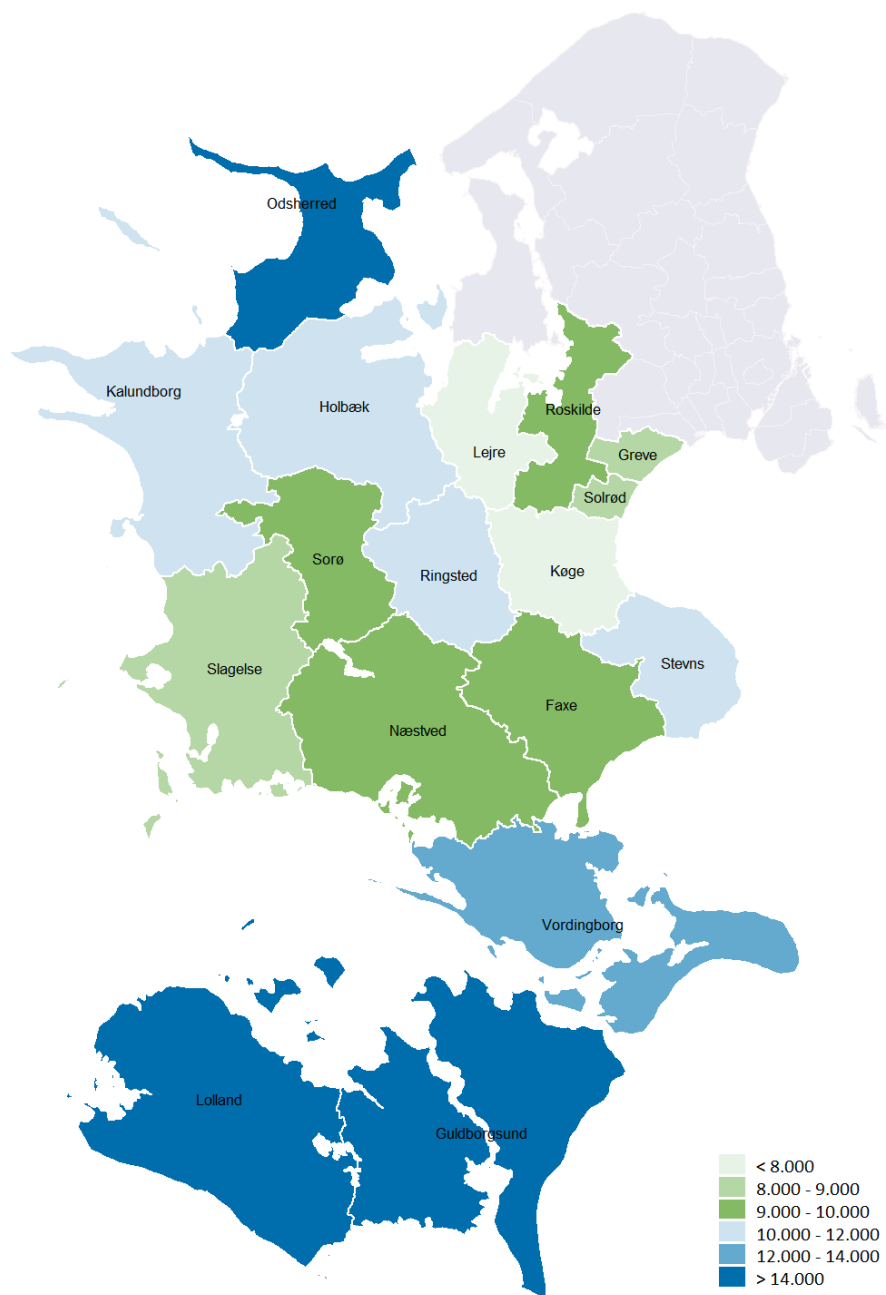
For døgninstitutionsanbringelser er det Sorø Kommune, der har de laveste udgifter (ca. 500 kr. pr. 0-22-årig indbygger), mens Roskilde, Guldborgsund, Solrød og Næstved Kommuner har de højeste udgifter (ca. 2.200-2.500 kr. pr. 0-22-årig indbygger). En gennemsnitlig RS17-kommune anvender 1.593 kr. pr. 0-22-årig på døgninstitutionsanbringelser i 2015.

⁹ Det gennemsnitlige antal 0-22-årige indbyggere i RS17-kommunerne er 12.878 i 2014.

Hvad angår udgifter til forebyggende foranstaltninger, er det Næstved og Vordingborg Kommuner, der har de laveste udgifter (ca. 2.500-2.600 kr. pr. 0-22-årig), mens Lolland og Odsherred Kommuner har de højeste (ca. 4.800-5.300 kr. pr. 0-22-årig). I en gennemsnitlig RS17-kommune ligger udgifterne til forebyggende foranstaltninger på 3.602 kr. pr. 0-22-årig indbygger.

Forskellene mellem de 17 kommuners samlede udgifter pr. 0-22-årig indbygger i 2015 er illustreret på landkortet i Figur 2.3.

Figur 2.3 RS-17-kommunernes samlede udgifter til børn og unge med særlige behov, 2015 (kr. pr. 0-22-årig indbygger)

Udgifternes fordeling på foranstaltningstyper

Tabel 2.5 viser den procentvise fordeling af de enkelte kommuners samlede udgifter til området på de forskellige foranstaltningstyper. Det giver et billede af forskellene i kommunernes prioritering af midler inden for det specialiserede børne- og ungeområde i 2015.

Tabel 2.5 Procentvis fordeling på foranstaltningstyper af RS17-kommunernes samlede udgifter til børn og unge med særlige behov, 2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger	I alt
Faxe	10 %	48 %	58 %	42 %	100 %
Greve	20 %	42 %	62 %	38 %	100 %
Guldborgsund	15 %	56 %	71 %	29 %	100 %
Holbæk	11 %	52 %	62 %	38 %	100 %
Kalundborg	11 %	63 %	74 %	26 %	100 %
Køge	17 %	48 %	65 %	35 %	100 %
Lejre	12 %	40 %	52 %	48 %	100 %
Lolland	8 %	67 %	76 %	24 %	100 %
Næstved	28 %	45 %	73 %	27 %	100 %
Odsherred	6 %	60 %	66 %	34 %	100 %
Ringsted	17 %	57 %	75 %	25 %	100 %
Roskilde	24 %	29 %	53 %	47 %	100 %
Slagelse	18 %	51 %	70 %	30 %	100 %
Solrød	27 %	30 %	57 %	43 %	100 %
Sorø	6 %	52 %	58 %	42 %	100 %
Stevns	18 %	50 %	68 %	32 %	100 %
Vordingborg	16 %	63 %	79 %	21 %	100 %
Region Sjælland	15 %	50 %	66 %	34 %	100 %

Hvis vi først ser på tabellens anden kolonne, ses det, at 15 % af de samlede udgifter i en gennemsnitlig RS17-kommune går til anbringelser på døgninstitutioner. Denne andel svinger mellem kommunerne fra 6 % (i Sorø og Odsherred Kommuner) til mellem 24 og 28 % (i Roskilde, Solrød og Næstved Kommuner). Den maksimale forskel mellem kommunerne er ca. 22 procentpoint.

Forskellene mellem kommunerne er endnu mere markante, når man ser på, hvor stor en andel af de samlede udgifter der går til familiepleje og opholdssteder. I en gennemsnitlig RS17-kommune er det 50 % af udgifterne, der går til familiepleje og opholdssteder i 2015. Variationen mellem kommunerne i Region Sjælland går fra ca. 30 % i Roskilde og Solrød Kommuner til ca. 65 % i Kalundborg, Vordingborg og Lolland Kommuner. Forskellen mellem kommunerne med hensyn til, hvor stor andel af de samlede udgifter på området der går til familiepleje og opholdssteder, er altså ca. 35 procentpoint i 2015.

Hvad angår kommunernes udgifter til forebyggende foranstaltninger, viser tabellen, at 34 % af de samlede udgifter i en gennemsnitlig RS17-kommune går til dette område i 2015. Der er dog visse forskelle mellem kommunerne, idet under 25 % af udgifterne går til forebyggende foranstaltninger i Lolland og Vordingborg Kommuner, mens det er 47-48 % i Roskilde og Lejre Kommuner.

Samlet set viser tallene i Tabel 2.5, at der er variation mellem kommunerne i Region Sjælland med hensyn til fordelingen af udgifter på forskellige foranstaltningstyper i 2015. Variationen ses både med hensyn til, hvor stor andel af udgifterne der går til forebyggende foranstaltninger, og med hensyn til, hvor stor del af udgifterne kommunerne bruger på forskellige anbringelsesformer.

2.3.2 Udvikling i udgifterne 2013-2015

Tabel 2.6 viser den procentvise udvikling i faste priser fra 2013 til 2015 i RS17-kommunernes udgifter til børn og unge med særlige behov pr. 0-22-årig, fordelt på foranstaltningstyper.

Tabel 2.6 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes udgifter til børn og unge med særlige behov pr. 0-22-årig, 2013-2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland, faste priser)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger	I alt
Faxe	-64 %	22 %	-14 %	34 %	1 %
Greve	-3 %	1 %	0 %	16 %	5 %
Guldborgsund	14 %	10 %	11 %	16 %	13 %
Holbæk	15 %	-6 %	-3 %	20 %	5 %
Kalundborg	-16 %	3 %	0 %	1 %	0 %
Køge	-14 %	-13 %	-13 %	5 %	-8 %
Lejre	-49 %	-17 %	-27 %	1 %	-16 %
Lolland	15 %	10 %	11 %	18 %	12 %
Næstved	-21 %	-3 %	-11 %	7 %	-7 %
Odsherred	-39 %	10 %	2 %	16 %	6 %
Ringsted	20 %	21 %	21 %	-11 %	11 %
Roskilde	2 %	10 %	6 %	22 %	13 %
Slagelse	-44 %	11 %	-12 %	29 %	-3 %
Solrød	36 %	1 %	15 %	8 %	12 %
Sorø	-30 %	-23 %	-24 %	2 %	-15 %
Stevns	-18 %	5 %	-2 %	30 %	6 %
Vordingborg	24 %	11 %	13 %	-9 %	8 %
Region Sjælland	-14 %	4 %	-1 %	12 %	3 %

Det fremgår af Tabel 2.6, at de samlede udgifter i den gennemsnitlige RS17-kommune er steget med 3 % fra 2013 til 2015. Dette gennemsnit dækker dog over forskelle på tværs af kommunerne i Region Sjælland. Således har 5 kommuner haft faldende udgifter i perioden, mens 11 kommuner har haft stigende udgifter. For en enkelt kommune (Kalundborg) er de samlede udgifter pr. 0-22-årig stort set uændrede fra 2013 til 2015.

De største fald i de samlede udgifter har været på 15-16 % i Sorø og Lejre Kommuner. De største stigninger har været på 11-13 % i Ringsted, Solrød, Lolland, Guldborgsund og Roskilde Kommuner.

Også for de enkelte foranstaltningstyper er der forskel i udgiftsudviklingen på tværs af kommunerne i Region Sjælland fra 2013 til 2015. I den gennemsnitlige RS17-kommune er udgifterne til døgninstitutionsanbringelser pr. 0-22-årig indbygger faldet med 14 % fra 2013 til 2015. I nogle kommuner er udgifterne til døgninstitutioner pr. 0-22-årig halveret i løbet af

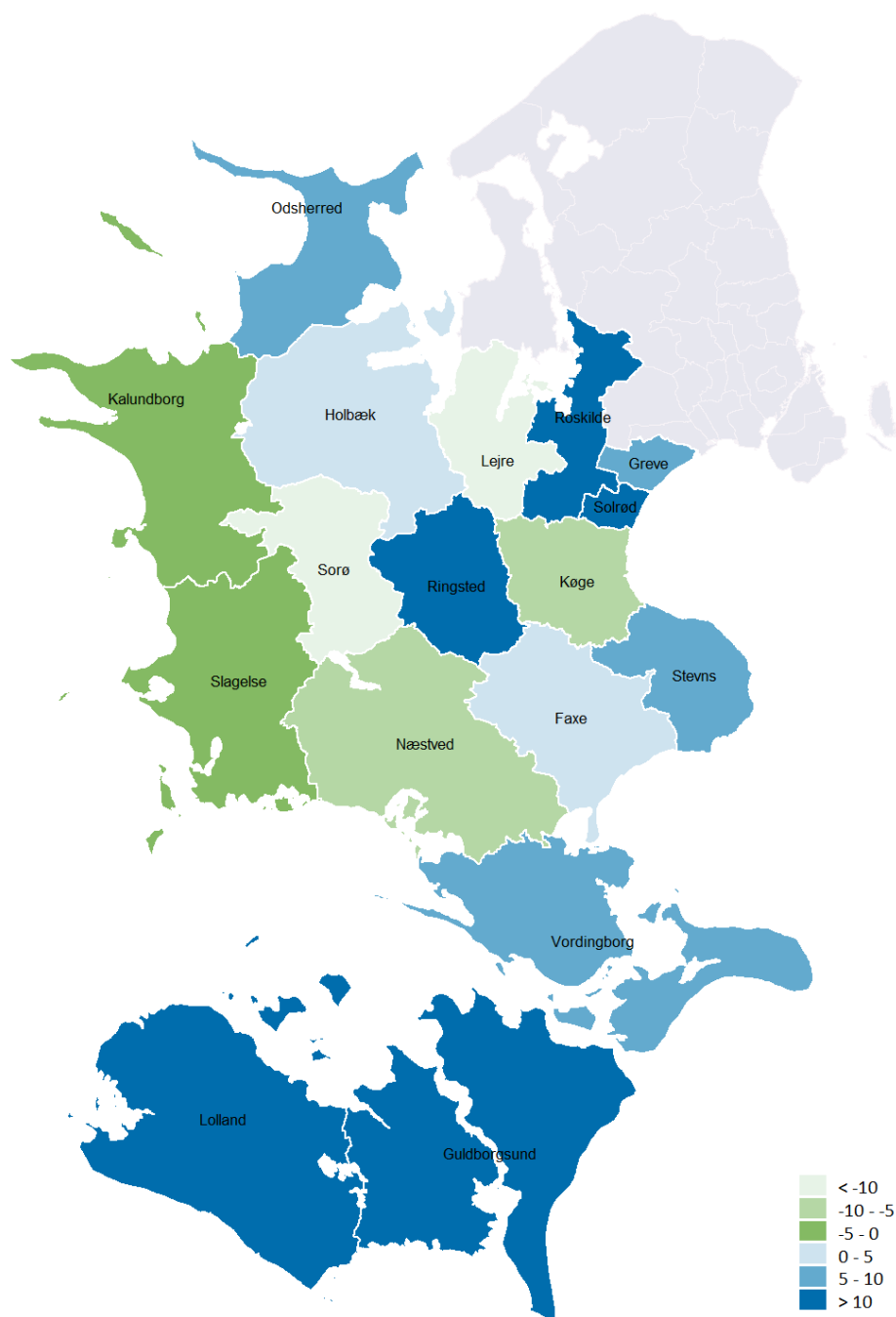
perioden (Faxe og Lejre Kommuner), mens de i andre kommuner (Ringsted, Vordingborg og Solrød Kommuner) er steget med 20-36 %

Fokuserer vi dernæst på udviklingen i kommunernes udgifter til familiepleje og opholdssteder pr. 0-22-årig, ser vi igen, at nogle kommuner har haft relativt store stigninger, mens andre har haft relativt store fald. I Ringsted og Faxe Kommuner er der således sket en stigning i udgifterne pr. 0-22-årig på 21-22 %, mens udgifterne i Sorø Kommune er faldet med 23 % fra 2013 til 2015. For de fleste RS17-kommuner har udviklingen dog været mere begrænset. Gennemsnittet for RS17-kommunerne er steget med 4 % i løbet af den undersøgte periode.

Hvad angår udgifterne til forebyggende foranstaltninger pr. 0-22-årig indbygger, viser resultaterne i Tabel 2.6, at der for den gennemsnitlige RS17-kommune er sket en stigning på 12 % fra 2013 til 2015. To kommuner (Vordingborg og Ringsted Kommuner) har haft et fald i disse udgifter på 9-11 %, men de fleste RS17-kommuner har haft stigninger. For Slagelse, Stevns og Faxe Kommuner er der tale om stigninger på 29-34 %

Forskellene i udviklingen i de 17 kommuners samlede udgifter til børn og unge med særlige behov pr. 0-22-årig indbygger er illustreret på landkortet i Figur 2.4.

Figur 2.4 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes samlede udgifter til børn og unge med særlige behov, 2013-2015 (faste priser)

Udvikling i udgifternes fordeling på foranstaltningstyper

Udviklingen i fordelingen af midler inden for det specialiserede børne- og ungeområde fra 2013 til 2015 i de enkelte kommuner er vist i Tabel 2.7. Udviklingen i fordelingen af midlerne afspejler udgifternes procentvise udvikling, som blev præsenteret i Tabel 2.6. I langt de fleste af RS17-kommunerne er det under 10 procentpoint af de samlede udgifter, som er blevet flyttet mellem de forskellige foranstaltningstyper i perioden 2013-2015. Slagelse og Faxe

Kommuner har omprioriteret henholdsvis 14 og 19 procentpoint af de samlede udgifter mellem de forskellige foranstaltningstyper.

Tabellen viser, at det for næsten alle kommunerne gælder, at udgifterne til forebyggende foranstaltninger udgør en større del af de samlede udgifter i 2015 end i 2013.

Hvad angår anbringelsesforanstaltningerne er der forskel mellem kommunerne med hensyn til, om man har omprioriteret midler fra døgninstitutioner til familiepleje og opholdssteder, eller modsat fra familiepleje og opholdssteder til døgninstitutionsområdet. Der er også kommuner, som anvender en mindre andel af de samlede udgifter på begge anbringelsestyper i 2015, end det var tilfældet i 2013. Nogle få kommuner anvender en større del af de samlede udgifter til begge anbringelsestyper i 2015 end i 2013, men til gengæld bruger en mindre del af udgifterne på forebyggende foranstaltninger.

Tabel 2.7 Udvikling i fordelingen af RS17-kommunernes udgifter på foranstaltninger til børn og unge med særlige behov, 2013-2015 (procentpoint, uvægtede gennemsnit for Region Sjælland, faste priser)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger
Procentpoint				
Faxe	-19	8	-10	10
Greve	-2	-2	-3	3
Guldborgsund	0	-1	-1	1
Holbæk	1	-6	-5	5
Kalundborg	-2	2	0	0
Køge	-1	-3	-4	4
Lejre	-8	0	-8	8
Lolland	0	-1	-1	1
Næstved	-5	2	-3	3
Odsherred	-5	2	-3	3
Ringsted	1	5	6	-6
Roskilde	-3	-1	-4	4
Slagelse	-14	6	-7	7
Solrød	5	-3	1	-1
Sorø	-1	-6	-7	7
Stevns	-5	-1	-6	6
Vordingborg	2	2	4	-4
Region Sjælland	-3	0	-3	3

3 Brugerandele blandt de 0-17-årige

3.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør brugerandele som antallet af modtagere af forskellige foranstaltningstyper pr. 0-17-årig indbygger i perioden 2013 til 2015. Brugerandelen afspejler en blanding af den enkelte kommunes serviceniveau og dens udgiftsbehov, dvs. borgernes behov for hjælp og støtte. Brugerandelene opgøres som antallet af børn, der i løbet af det pågældende år har modtaget forskellige foranstaltningstyper. Følgende brugerandele opgøres:

- Andel 0-17-årige anbragt i døgninstitutioner inkl. sikrede institutioner
- Andel 0-17-årige anbragt i plejefamilier inkl. kommunale plejefamilier og slægts-/netværkspleje
- Andel 0-17-årige anbragt på socialpædagogiske opholdssteder inkl. kost-/efterskole og eget værelse
- Andel 0-17-årige, der modtager individrettede forebyggende foranstaltninger
- Andel 0-17-årige, der modtager familierettede forebyggende foranstaltninger
- 18-22-årige modtagere af efterværn som andel af det samlede antal foranstaltningsmodtagere.

Derudover opgøres brugerandele for henholdsvis anbringelser i alt (døgninstitutioner + plejefamilier/opholdssteder) og for sociale foranstaltninger i alt (anbringelser + forebyggende foranstaltninger). Oplysninger om antal modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger fra Danmarks Statistik er først tilgængelige fra og med 2014. De familierettede forebyggende foranstaltninger indgik ikke i den oprindelige analyse, som KORA lavede for RS17 i 2016.

I det følgende opgør vi det samlede antal modtagere af sociale foranstaltninger både inklusive og eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger. Vi kommenterer dog primært på det samlede antal foranstaltningsmodtagere eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger, dels fordi det er dette brugertal, som i kapitel 5 holdes op i mod en statistisk forventet brugerandel, og dels fordi udviklingen i dette brugertal kan følges igennem hele undersøgelsesperioden.

Det skal bemærkes, at modtagere af forebyggende foranstaltninger, tildelt efter servicelovens § 11, ikke indgår i opgørelserne. Det skyldes først og fremmest, at udgifterne til disse indsatser, som nævnt i afsnit 2.1, ikke kan inkluderes i undersøgelsen for årene 2013 og 2014 – derfor indgår disse foranstaltninger heller ikke på brugersiden.

Anbragte børn og unge henregnes til deres administrationskommune/handlekommune og ikke til deres bopælskommune. De inkluderede foranstaltningstyper er uddybet i bilagstabel 1.1.

Mens vi i kapitel 2 så på udgifter pr. 0-22-årig indbygger, ser vi i kapitel 3 og 4 på brugerandele og enhedsudgifter for de 0-17-årige i kommunerne. Det skyldes, at den korrektion for forskelle i børnenes sociale baggrund, som vi foretager i rapportens kapitel 5, alene er baseret på data om de 0-17-årige. Ved også at fokusere analyserne af brugerandele og enhedsudgifter omkring de 0-17-årige opnår vi derfor størst mulig sammenhæng mellem rapportens forskellige analyser. Dette fokus på de 0-17-årige er desuden i overensstemmelse med fremgangsmåden i den oprindelige analyse af det specialiserede børne- og ungeområde, som

KORA lavede for RS17 i 2016. I særskilte afsnit undersøger vi dog, hvilken betydning det har for resultaterne, hvis modtagere af efterværn indgår i beregnede brugerandele.

Datas validitet og sammenlignelighed

I de oprindelige analyser, som KORA lavede for RS17 i 2016, blev antallet af 0-17-årige foranstaltningsmodtagere opgjort via Danmarks Statistiks registerdata. En fordel ved denne datakilde er, at det er muligt at tage højde for, at nogle børn og unge modtager både forebyggende foranstaltninger og anbringelse i løbet af det samme år. Dermed kan der opgøres et "nettotal" for antallet af børn, som er berørt af sociale foranstaltninger i det pågældende år.

Det betyder, at når vi i det følgende opgør brugerandele, så vil antallet af anbragte og modtagere af forebyggende foranstaltninger summere til mere end antallet af foranstaltningsmodtagere i alt. For eksempel var der i løbet af 2015 på landsplan ca. 18 % af de 0-17-årige, som var anbragt, der også modtog en individrettet forebyggende foranstaltning. Ligeledes har et lille antal børn og unge været anbragt i forskellige anbringelsestyper inden for samme år, hvorfor de to anbringelsestyper kan summere til mere end antallet af anbragte i alt.

Siden udgivelsen af den oprindelige RS17-rapport om det specialiserede børne- og ungeområde har KORA gennem andre projekter erfaret, at de registerdata på det specialiserede børne- og ungeområde, som er tilgængelige via Danmarks Statistik, ikke i alle tilfælde stemmer overens med kommunernes egne opgørelser over antallet af foranstaltningsmodtagere.

På den baggrund har KORA bedt de 17 kommuner i Region Sjælland om at kvalitetssikre og indberette eventuelle korrektioner til de brugertal, som KORA har beregnet på data fra Danmarks Statistik. Ni af kommunerne har foretaget sådanne korrektioner til de beregnede brugertal. Det drejer sig om Greve, Roskilde, Holbæk, Slagelse, Lolland, Næstved, Guldborgsund, Solrød og Vordingborg kommuner. De fleste af de resterende otte kommuner har tilkendegivet, at de beregnede brugertal stemmer med kommunens egne tal. Enkelte kommuner har dog givet udtryk for, at det enten ikke er muligt for dem at opgøre antallet af foranstaltningsmodtagere i løbet af året, eller at de ikke har kunnet nå at gøre det inden for projektets tidsfrist.

Ser man nærmere på de ni kommuners korrektioner, gælder det for mange af kommunerne, at deres egne opgørelser over antallet af 0-17-årige foranstaltningsmodtagere i både 2013, 2014 og 2015 er højere, end hvad der fremgår af data fra Danmarks Statistik. Som et eksempel på afvigelserne viser Tabel 3.1 nedenfor forskellen mellem det samlede antal anbragte opgjort henholdsvis på baggrund af data fra Danmarks Statistik og fra kommunerne selv.

Tabel 3.1 Antal unikke 0-17-årige anbragte i kommunerne i 2015

	KORAs beregning	Kommunens egen opgørelse	Forskel - antal	Forskel - procent
Greve	104	114	10	10 %
Roskilde	161	211	50	31 %
Solrød	42	35	-7	-17 %
Holbæk	171	276	105	61 %
Slagelse	232	259	27	12 %
Lolland	273	274	1	0 %
Næstved	240	229	-11	-5 %
Guldborgsund	224	269	45	20 %
Vordingborg	101	179	78	77 %
Uvægtet gennemsnit	172	205	33	19 %

Tabellen viser, at det gennemsnitlige antal 0-17-årige anbragte for de ni kommuner, som har indsendt korrektioner til de beregnede brugertal, er 19 % højere ifølge kommunernes egne opgørelser, end de brugertal, som kan beregnes på baggrund af data fra Danmarks Statistik. Særligt to kommuner, nemlig Vordingborg og Holbæk kommuner, påvirker denne tendens. Tabellen viser desuden, at for to af kommunerne, Solrød og Næstved, gælder det, at kommunernes egne opgørelser er lavere end KORAs beregnede brugertal. For Lolland Kommune er der stort set ingen forskel mellem opgørelsesmetoderne.

Principielt kan uoverensstemmelserne mellem de to opgørelsesmetoder skyldes fejl i både Danmarks Statistiks data og kommunernes egne opgørelser. I et andet projekt har KORA imidlertid erfaret, at også en række andre kommuner, som varierer på både størrelse og geografisk placering, oplever problemer i forhold til at genkende deres egne brugertal på det specialiserede børne- og ungeområde i de data, som bliver registreret ved Danmarks Statistik¹⁰. Denne undersøgelse peger blandt andet på en række it-tekniske udfordringer, som vanskeliggør kommunernes fremsendelse af korrekte oplysninger til Danmarks Statistik. På den baggrund *har vi valgt at anvende kommunernes egne brugertal, når RS17-kommunerne benchmarkes i forhold til hinanden i de efterfølgende kapitler.*

Uoverensstemmelserne mellem de to opgørelsesmetoder har ikke kun betydning for de enkelte kommuners brugertal. Kommunernes korrektioner påvirker også gennemsnitsværdierne for Region Sjælland betragteligt. Det gennemsnitlige antal anbragte 0-17-årige for Region Sjælland i 2015 er eksempelvis 13 % højere, når korrektionerne fra de ni kommuner indgår, i stedet for KORAs beregnede brugertal. Blandt andet på baggrund af resultaterne fra ovenfor nævnte projekt har KORA en formodning om, at lignende uoverensstemmelser gør sig gældende for kommuner i andre regioner. Vi kender imidlertid ikke omfanget af disse uoverensstemmelser og ved derfor heller ikke, hvor stor betydning de har for de øvrige regioners gennemsnitsværdier eller for landsgennemsnittet. Det vanskeliggør en meningsfuld benchmarking af regionerne.

I lyset af ovenstående *har vi valgt at anvende de brugertal, som kan beregnes på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata, når vi sammenligner regionerne med hinanden og landsgennemsnittet.* Det gør vi ud fra en antagelse om, at fejlene i brugertallene har nogenlunde samme omfang i alle regionerne – i så fald vil regionernes relative placering i forhold til hinanden stadig være korrekt, selvom brugertallene for alle regionerne er underestimeret. På nuværende tidspunkt har KORA dog ikke det nødvendige datagrundlag til rådighed til at

¹⁰ Jf. rapporten "Kobling af udgifter og aktiviteter på det specialiserede børneområde - Analyse af udfordringer og anbefalinger til forbedring af datagrundlaget" (KORA, 2017)

afgøre, om denne antagelse er korrekt. Det betyder, at resultaterne fra rapportens benchmarkinganalyser på regionsniveau er behæftet med usikkerhed.

Endelig skal det bemærkes, at Danmarks Statistik, siden udgivelsen af den oprindelige KORA-rapport om det specialiserede børne- og ungeområde, har korrigeret antallet af foranstaltningssmodtagere i 2013. Det betyder, at resultaterne for de ukorrigerede brugerandele for 2013, som præsenteres for regionerne i det følgende, afviger fra de brugerandele, der fremgik af den oprindelige rapport.

3.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med øvrige regioner

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor høj er andelen af 0-17-årige foranstaltningssmodtagere i Region Sjælland i forhold til øvrige regioner?
- Hvor store forskelle er der mellem regionerne med hensyn til andelen af brugere på forskellige foranstaltningstyper?
- Har billedet ændret sig fra 2013 til 2015? Er brugerandelene steget eller faldet, og er der forskel på tværs af foranstaltningstyper?

Usikkerhed omkring analysens resultater

Der skal gøres særligt opmærksom på, at resultaterne i dette afsnit vedrørende regional benchmarking alene er baseret på data fra Danmarks Statistik, som jf. afsnit 3.1 formentlig indeholder fejl. Det betyder, at resultaterne er behæftet med usikkerhed.

3.2.1 Brugerandele 2015

Tabel 3.2 viser antallet af foranstaltningssmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i kommunerne i de fem regioner og hele landet i 2015¹¹. Ser vi først på andelen af foranstaltningssmodtagere i alt eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger, er der en del variation mellem regionerne. Lavest ligger Region Hovedstaden, hvor der var 188 foranstaltningssmodtagere pr. 10.000 0-17-årige i 2015. Højest ligger Region Syddanmark og Region Nordjylland med 280-300 foranstaltningssmodtagere pr. 10.000 0-17-årige. Derimellem ligger Region Sjælland og Region Midtjylland, der begge havde 252 foranstaltningssmodtagere pr. 10.000 0-17-årige. Den landsgennemsnitlige brugerandel ligger på 243 brugere pr. 10.000 0-17-årige i 2015.

Regionernes samlede brugerandele inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger ligger naturligt noget højere end brugerandelene eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger. Rangordningen af regionerne er dog den samme for begge opgørelser, således at Region Hovedstaden ligger lavest, mens Region Nordjylland ligger højest.

¹¹ En oversigt over det samlede antal modtagere af forskellige foranstaltningstyper i de enkelte regioner i 2015 kan ses i Bilagstabel 1.3

Tabel 3.2 Antal 0-17-årige foranstaltningmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i kommunerne, fordelt på region, 2015 (vægtede gennemsnit)

	Døgninstitutioner inkl. sikrede institutioner	Plejefamilier	Socialpædagogiske opholdssteder	Anbragte i alt	Individrettede forebyggende foranstaltninger	Familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningmodtagere i alt inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger
Region Sjælland	25	75	37	137	137	220	252	404
Region Hovedstaden	25	45	23	91	114	216	188	334
Region Syddanmark	26	84	28	137	167	243	280	431
Region Midtjylland	27	59	18	105	172	196	252	369
Region Nordjylland	26	99	26	153	170	265	300	469
Hele landet	26	66	25	117	148	223	243	387

Note: Samme barn kan modtage flere forskellige foranstaltningstyper i løbet af det samme år.

Tabel 3.2 viser også, hvor store brugerandelene er på de forskellige foranstaltningstyper i 2015. Det ses, at der kun er meget lille variation mellem regionerne med hensyn til brugerandele på døgninstitutioner. Alle fem regioner har mellem 25 og 27 døgninstitutionsanbragte børn og unge pr. 10.000 0-17-årige indbyggere.

Forskellene mellem regionerne er større, når det kommer til brugerandele i plejefamilier. Her varierer brugerandelen fra 45 (i Region Hovedstaden) til 99 (i Region Nordjylland) brugere pr. 10.000 0-17-årige. Blandt kommunerne i Region Sjælland ligger brugerandelen i plejefamilier på 75 anbragte pr. 10.000 0-17-årige, hvilket er lidt over landsgennemsnittet på 66 brugere pr. 10.000 0-17-årige.

Ser vi på anbringelser på socialpædagogiske opholdssteder mv. er landsgennemsnittet 25 anbragte pr. 10.000 0-17-årige. Lavest ligger Region Midtjylland med en brugerandel på 18, mens Region Sjælland ligger højest med en brugerandel på 37 anbragte pr. 10.000 0-17-årige.

Hvad angår brugerandele i forebyggende foranstaltninger, er der ligeledes nogen variation mellem regionerne. Hvis vi først ser på de individrettede forebyggende foranstaltninger, viser Tabel 3.2, at der i regionen med den laveste brugerandel (Region Hovedstaden) er 114 modtagere af individrettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige i 2015, mens det i regionen med den højeste brugerandel (Region Midtjylland) gør sig gældende for 172 børn og unge pr. 10.000 0-17-årige. Region Sjælland har en brugerandel på 137 modtagere af individrettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige, hvilket er en smule lavere end landsgennemsnittet på 148.

For de familierettede forebyggende foranstaltninger gælder det, at den laveste brugerandel findes i Region Midtjylland, der har 196 modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige, mens Region Nordjylland har den højeste brugerandel på 265 modtagere pr. 10.000 0-17-årige.

Efterværn

Tabel 3.3 viser antallet af 18-22-årige modtagere af efterværn som andel af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningmodtagere i regionerne. Tabellen viser, at der er relativt begrænsede forskelle på andelen af efterværnsmodtagere på tværs af de fem regioner. Andelen varierer således mellem 20 og 29 % i de fem regioner. Region Sjælland ligger højest og Region Syddanmark ligger lavest. Landsgennemsnittet er på 24 %

Tabel 3.3 Antal 18-22-årige modtagere af efterværn (døgnophold og/eller personrettet forebyggende foranstaltning) som andel af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningmodtagere eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger, 2015 (procent, vægtede gennemsnit)

Modtagere af efterværn som andel af samlet antal foranstaltningmodtagere	
Region Sjælland	29 %
Region Hovedstaden	25 %
Region Syddanmark	20 %
Region Midtjylland	25 %
Region Nordjylland	23 %
Hele landet	24 %

3.2.2 Udvikling i brugerandele 2013-2015

I dette afsnit kigger vi på, hvordan kommunernes brugerandele på det specialiserede børne- og ungeområde har udviklet sig i de enkelte regioner. Tabel 3.4 viser den procentvise udvikling i regionernes brugerandele i perioden fra 2013 til 2015, opdelt på forskellige foranstaltningstyper. Tabellen indeholder ikke de familierettede forebyggende foranstaltninger, da udviklingen heri kun kan følges fra 2014. Udviklingen i de familierettede forebyggende foranstaltninger belyses derfor særskilt.

Tabel 3.4 Procentvis udvikling i antal foranstaltningmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i kommunerne, fordelt på region, 2013-2015 (vægtede gennemsnit)

	Døgninstitutioner inkl. sikrede institutioner	Plejefamilier	Socialpædagogiske opholdssteder	Anbragte i alt	Individrettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningmodtagere i alt eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger
Region Sjælland	-1 %	-4 %	-12 %	-6 %	-10 %	-8 %
Region Hovedstaden	-12 %	-2 %	-23 %	-11 %	-2 %	-7 %
Region Syddanmark	-9 %	-4 %	-21 %	-8 %	-9 %	-8 %
Region Midtjylland	-11 %	-1 %	-25 %	-7 %	4 %	0 %
Region Nordjylland	-15 %	-3 %	-24 %	-7 %	-3 %	-4 %
Hele landet	-10 %	-3 %	-21 %	-8 %	-4 %	-6 %

Note: Samme barn kan modtage flere forskellige foranstaltningstyper i løbet af det samme år.

Det fremgår af tabellen, at den landsgennemsnitlige andel 0-17-årige foranstaltningmodtagere i alt (eksklusiv familierettede forebyggende foranstaltninger) er faldet med 6 % fra 2013 til 2015. Det gælder for fire af de fem regioner, at der er sket et fald i den samlede brugerandel igennem perioden. Faldet er størst i Region Sjælland og Region Syddanmark,

hvor den samlede brugerandel er faldet med 8 %. I Region Hovedstaden og Region Nordjylland er faldet på henholdsvis 7 % og 4 %, mens den samlede brugerandel i Region Midtjylland ligger stabilt igennem perioden.

Hvis vi ser på de forskellige foranstaltningstyper, viser tabellen, at der generelt er sket et fald i brugerandelene på døgninstitutionsanbringelser. Der er dog forskelle mellem regionerne. Region Nordjylland har haft det største fald på 15 %, mens brugerandelen kun er faldet med 1 % i Region Sjælland fra 2013 til 2015. På landsplan er der sket et fald i brugerandelen på døgninstitutioner på 10 %.

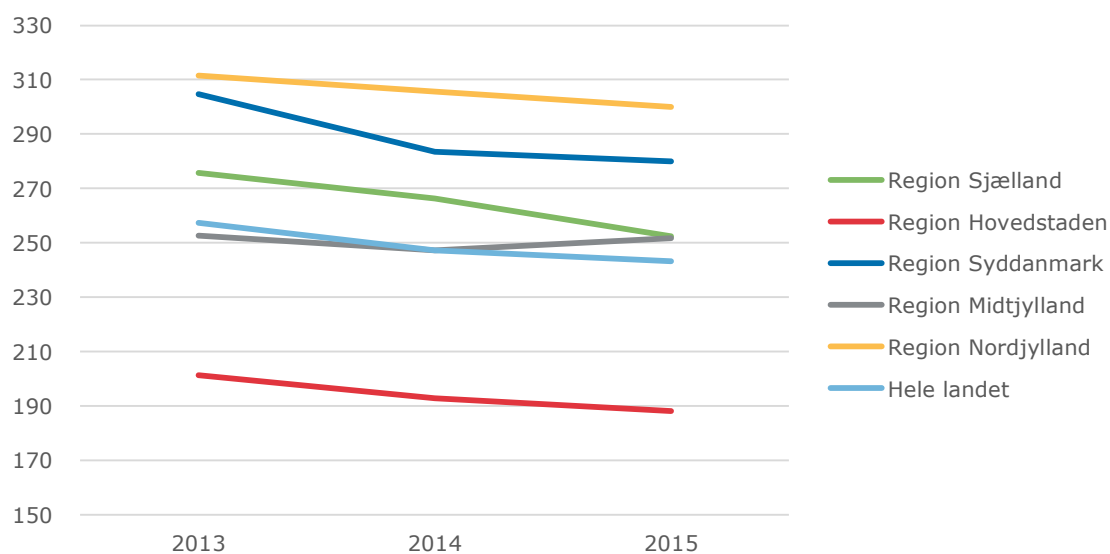
Brugerandelen i familiepleje er på landsplan faldet med 3 % fra 2013 til 2015. Det største fald er sket i Region Sjælland og Region Syddanmark, hvor brugerandelen er faldet med 4 %. Region Midtjylland har oplevet det mindste fald på 1 %.

Ser vi på anbringelser på socialpædagogiske opholdssteder mv., viser tabellen, at brugerandelen på landsplan er faldet med hele 21 % fra 2013 til 2015. Det største fald findes i Region Midtjylland, hvor brugerandelen er faldet med 25 %, mens det mindste fald findes i Region Sjælland, hvor brugerandelen er faldet med 12 %.

Andelen af brugere i individrettede forebyggende foranstaltninger er faldet mest markant i Region Sjælland og Region Syddanmark, hvor brugerandelen er faldet med henholdsvis 10 og 9 %. I Region Midtjylland er andelen af modtagere af individrettede forebyggende foranstaltninger derimod steget med 4 %.

Figur 3.1 viser udviklingen i antal foranstaltningsmodtagere i alt eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige indbyggere fra 2013 til 2015. For Region Sjælland viser figuren, at brugerandelen er faldet både fra 2013 til 2014 og fra 2014 til 2015. Lignende tendenser ses for de øvrige regioner med undtagelse af Region Midtjylland, hvor brugerandelen først er faldet fra 2013 til 2014 og derefter steget igen fra 2014 til 2015. I alle tre år er det Region Hovedstaden, der har det laveste antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige, mens Region Nordjylland har det højeste.

Figur 3.1 Udviklingen i antallet af foranstaltningsmodtagere i alt pr. 10.000 0-17-årige indbyggere, fordelt på region, 2013-2015 (vægtede gennemsnit)

Familierettede forebyggende foranstaltninger

Udviklingen i brugerandele for forebyggende foranstaltninger og sociale foranstaltninger i alt *inklusive* familierettede forebyggende foranstaltninger kan kun belyses for 2014-2015 og behandles derfor særskilt i dette afsnit.

Tabel 3.5 viser den procentvise udvikling i andelen af 0-17-årige modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger samt udviklingen i antallet af 0-17-årige foranstaltningsmodtagere i alt inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger fra 2014 til 2015.

Tabel 3.5 Procentvis udvikling i antal 0-17-årige modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger samt foranstaltningsmodtagere i alt (inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger) pr. 10.000 0-17-årige, fordelt på region, 2014-2015 (vægtede gennemsnit)

	Familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningsmodtagere i alt (inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger)
Region Sjælland	-8 %	-7 %
Region Hovedstaden	1 %	-1 %
Region Syddanmark	2 %	-1 %
Region Midtjylland	2 %	2 %
Region Nordjylland	-11 %	-6 %
Hele landet	-1 %	-2 %

Det fremgår af tabellen, at andelen af modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger på landsplan er faldet med 1 % fra 2014 til 2015. Dette gennemsnit dækker dog over en stor variation på tværs af kommunerne. I Region Nordjylland, som har oplevet det største fald, er brugerandelen faldet med 11 %. I Region Syddanmark og Region Midtjylland er brugerandelen derimod steget med 2 % i samme periode. I Region Sjælland er brugerandelen faldet med 8 %.

Tabellen viser desuden udviklingen i den samlede andel foranstaltningsmodtagere inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger. Denne brugerandel er på landsplan faldet med 2 % fra 2014-2015. Brugerandelen er faldet i alle regioner undtagen Region Midtjylland, som har oplevet en stigning på 2 % i det samlede antal foranstaltningsmodtagere inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige. De største fald ses i Region Sjælland (7 %) og Region Nordjylland (6 %).

Efterværn

Tabel 3.6 viser udviklingen i antallet af 18-22-årige modtagere af efterværn (døgnoophold eller individrettet forebyggende foranstaltning) som andel af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningsmodtagere fra 2013 til 2015. Tabellen viser, at efterværnsmodtagernes andel af det samlede antal foranstaltningsmodtagere på landsplan er steget med 9 procentpoint i den undersøgte periode. I alle regionerne er andelen af efterværnsmodtagere større i 2015 end i 2013. Det gælder især for Region Sjælland, hvor efterværnsmodtagernes andel af det samlede antal foranstaltningsmodtagere i 2013 udgjorde 16 %, men i 2015 var steget til 29 %

Tabel 3.6 Udviklingen fra 2013-2015 i antallet af 18-22-årige modtagere af efterværn (døgnophold og/eller personrettet forebyggende foranstaltning) som andel af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningsmodtagere (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) opdelt på regioner (vægtede gennemsnit)

	2013	2015	Udvikling i procentpoint (2013-2015)
Region Sjælland	16 %	29 %	13
Region Hovedstaden	18 %	25 %	8
Region Syddanmark	12 %	20 %	8
Region Midtjylland	16 %	25 %	9
Region Nordjylland	15 %	23 %	8
Hele landet	15 %	24 %	9

3.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor høje er brugerandelene pr. 0-17-årig i de enkelte kommuner i Region Sjælland?
- Hvor store forskelle er der på fordelingen af brugere på forskellige foranstaltningstyper?
- Har billedet ændret sig fra 2013 til 2015? Er brugerandelene steget eller faldet, og er der forskel på foranstaltningstyper?

3.3.1 Brugerandele 2015

Tabel 3.7 viser, hvor mange 0-17-årige i kommunerne i Region Sjælland der modtog forskellige foranstaltningstyper i 2015, opgjort pr. 10.000 0-17-årige indbyggere.¹² Af den næstsids-te kolonne i tabellen ses det, at antallet af foranstaltningsmodtagere i alt eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i en gennemsnitlig RS17-kommune er 291¹³. Dette gennemsnit dækker over forskelle på tværs af kommunerne. I kommunen med den højeste brugerandel (Lolland Kommune) er der 550 foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige i 2015, mens det tilsvarende tal for kommunen med den laveste brugerandel er ca. 5,5 gange lavere, nemlig 98 i Lejre Kommune.

For de fleste kommuner har det kun lille betydning for deres placering, om de rangordnes efter det samlede antal foranstaltningsmodtagere henholdsvis inklusive og eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger. For enkelte kommuner – særligt Lejre Kommune – gør det dog en stor forskel. Det skyldes, at Lejre Kommune har en meget stor andel modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger¹⁴.

¹² En oversigt over det samlede antal modtagere af forskellige foranstaltningstyper i de enkelte kommuner i 2015 kan ses i Bilagstabel 1.4.

¹³ Dette tal er anderledes end de 252 brugere pr. 10.000 0-22-årige i Tabel 3.2. Det skyldes først og fremmest, at tallene i Tabel 3.7 indeholder RS17-kommunernes korrektioner af egne brugertal, men også at tallene i Tabel 3.7 er uvægtede gennemsnit, mens tallene i Tabel 3.2 er vægtede.

¹⁴ Det skal dog bemærkes, at Lejre Kommune vurderer, at denne brugerandel er meget høj. Blandt andet pga. nyt IT-system, har det imidlertid ikke været muligt for kommunen at indsende korrigerede brugertal til KORA.

Tabel 3.7 Antal 0-17-årige foranstaltningmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i kommunerne i Region Sjælland, 2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	Døgninstitutioner inkl. sikrede institutioner	Plejefamilier	Socialpædagogiske opholdssteder	Anbragte i alt	Individrettede forebyggende foranstaltninger	Familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningmodtagere i alt inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger
Faxe	14	78	41	128	181	108	293	364
Greve	26	49	33	105	221	139	285	354
Guldborgsund	30	154	89	248	232	601	461	848
Holbæk	18	90	83	184	146	365	328	578
Kalundborg	39	118	57	205	176	202	336	446
Køge	17	48	23	87	88	239	161	342
Lejre	14	21	16	50	55	602	98	678
Lolland	14	269	91	374	220	347	550	779
Næstved	42	59	35	136	71	164	196	303
Odsherred	34	106	37	192	294	255	454	615
Ringsted	27	56	24	110	190	233	275	421
Roskilde	45	51	28	116	162	196	239	352
Slagelse	30	107	44	168	141	190	275	398
Solrød	18	26	22	69	82	100	161	224
Sorø	8	61	41	111	137	276	235	416
Stevns	32	62	32	122	136	358	249	524
Vordingborg	20	132	56	207	147	138	354	492
Region Sjælland	25	87	44	154	158	265	291	478

Note: Samme barn kan modtage flere forskellige foranstaltningstyper i løbet af det samme år.

Tabel 3.7 giver også et billede af brugerandelene for de forskellige foranstaltningstyper. På døgninstitutionsområdet varierer kommunernes brugerandele fra 8 (i Sorø Kommune) til 42-45 anbragte pr. 10.000 0-17-årige (i Næstved og Roskilde Kommuner). I den gennemsnitlige RS17-kommune ligger andelen af 0-17-årige anbragte på døgninstitution på 25 pr. 10.000 0-17-årige.

Ser vi på plejefamilier ligger brugerandelen i den gennemsnitlige RS17-kommune på 87 anbragte pr. 10.000 0-17-årige. Også på dette område er der forskelle mellem kommunerne. Antallet af børn og unge i plejefamilier varierer således fra 21 pr. 10.000 0-17-årige i Lejre Kommune til 269 pr. 10.000 0-17-årige i Lolland Kommune. Også Kalundborg, Vordingborg og Guldborgsund Kommuner ligger en del over regionsgennemsnittet med henholdsvis 118, 132 og 154 anbragte pr. 10.000 0-17-årige, mens Greve, Køge og Solrød Kommuner har relativt lave brugerandele, som ligger under 50 anbragte i plejefamilier pr. 10.000 0-17-årige.

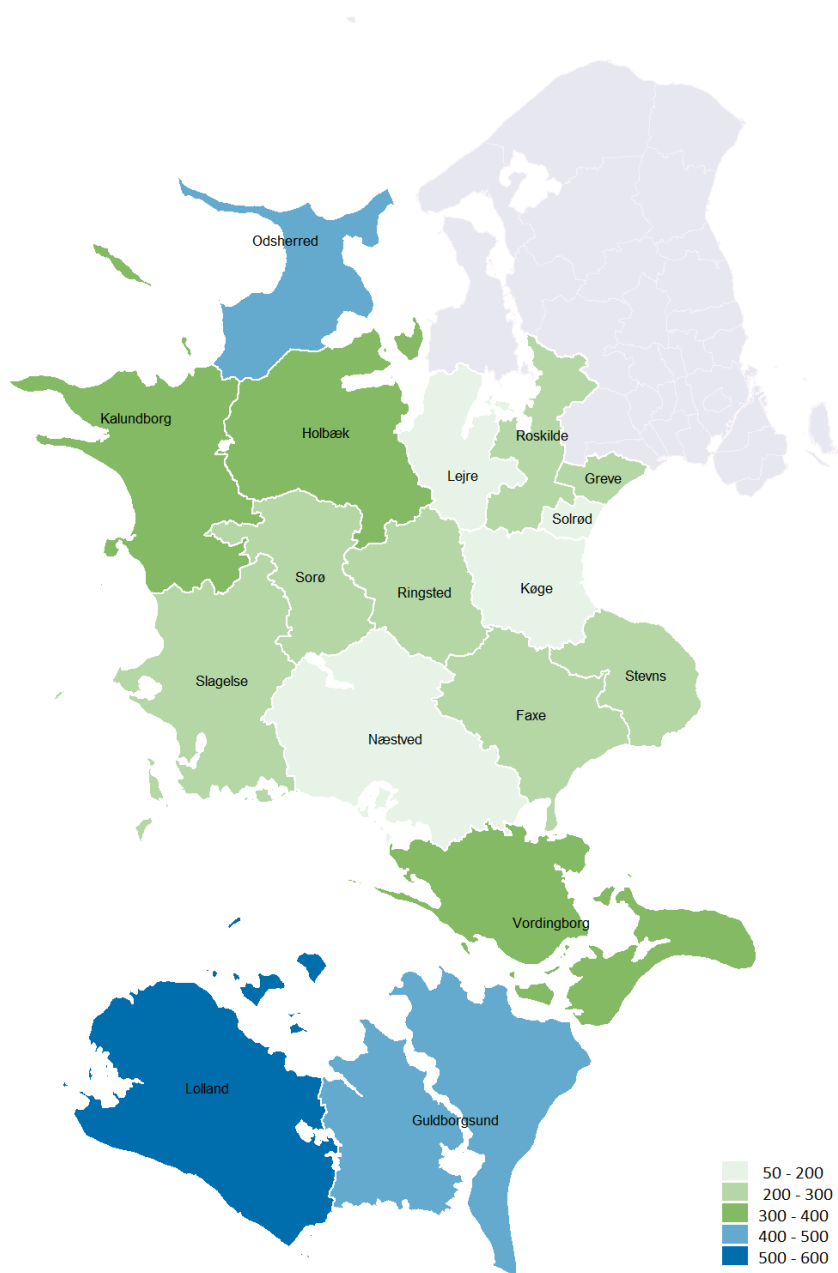
Ser vi på anbringelser på socialpædagogiske opholdssteder mv. er brugerandelen i den gennemsnitlige RS17-kommune 44 anbragte pr. 10.000 0-17-årige. I Holbæk, Guldborgsund og Lolland Kommuner, som har de højeste brugerandele, er der mellem 83 og 91, der er anbragt på opholdssteder, pr. 10.000 0-17-årige. De laveste brugerandele findes i Lejre, Solrød, Køge og Ringsted Kommuner, hvor antallet af anbragte på opholdssteder er mellem 16 og 24 pr. 10.000 0-17-årige.

For de individrettede forebyggende foranstaltninger er der en variation på tværs af RS17-kommunernes brugerandele, som går fra 55 modtagere pr. 10.000 0-17-årige i Lejre Kommune til 294 modtagere pr. 10.000 0-17-årige i Odsherred Kommune. Andre kommuner med en relativt stor andel 0-17-årige i individrettede forebyggende foranstaltninger i 2015 er Lolland, Greve og Guldborgsund Kommuner med henholdsvis 220, 221 og 232 modtagere pr. 10.000 0-17-årige, mens andre kommuner med en relativt lille brugerandel er Næstved, Solrød og Køge (henholdsvis 71, 82 og 88 modtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere). I den gennemsnitlige RS17-kommune er der 158 modtagere af individrettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2015.

Hvad angår de familierettede forebyggende foranstaltninger er brugerandelen i den gennemsnitlige RS17-kommune 265 modtagere pr. 10.000 0-17-årige. I Guldborgsund og Lejre Kommuner, som har de højeste brugerandele, er der ca. 600 modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige. De laveste brugerandele findes i Solrød og Faxe Kommuner, hvor antallet af modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger er henholdsvis 100 og 108 pr. 10.000 0-17-årige.

Forskellene på de 17 kommuners samlede antal foranstaltningsmodtagere eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2015 er illustreret på landkortet i Figur 3.2.

Figur 3.2 Antal 0-17-årige foranstaltningsmodtagere (ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger) pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i kommunerne i Region Sjælland, 2015

Efterværn

Tabel 3.8 viser antallet af 18-22-årige modtagere af efterværn som andel af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningsmodtagere i kommunerne (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i 2015. Tabellen viser, at der er nogen variation på tværs af kommunerne med hensyn til, hvor stor andelen af efterværnsmodtagere udgør af det samlede antal foranstaltningsmodtagere i kommunerne. Af de 17 kommuner i Region Sjælland er det Greve, Næstved og Køge Kommuner, der har den laveste andel efterværnsmodtagere (15-17 %). Vordingborg og Lejre Kommuner har de største andele efterværnsmodtagere, nemlig

henholdsvis 31 og 38 % af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningssmodtagere i kommunerne. I den gennemsnitlige RS17-kommune er 22 % af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningssmodtagere i efterværn i 2015.

Tabel 3.8 Antal 18-22-årige modtagere af efterværn (døgnophold og/eller personrettet forebyggende foranstaltning) som andel af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningssmodtagere i 2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland), procent

Modtagere af efterværn som andel af samlet antal foranstaltningssmodtagere	
Faxe	21 %
Greve	15 %
Guldborgsund	20 %
Holbæk	26 %
Kalundborg	21 %
Køge	17 %
Lejre	38 %
Lolland	20 %
Næstved	17 %
Odsherred	21 %
Ringsted	19 %
Roskilde	29 %
Slagelse	20 %
Solrød	19 %
Sorø	23 %
Stevns	19 %
Vordingborg	31 %
Region Sjælland	22 %

3.3.2 Udvikling i brugerandele 2013-2015

I dette afsnit kigger vi på, hvordan brugerandelene på det specialiserede børne- og ungeområde har udviklet sig i de enkelte kommuner i Region Sjælland. Tabel 3.9 viser den procentvise udvikling i kommunernes brugerandele i perioden fra 2013 til 2015 opdelt på forskellige foranstaltningstyper. Tabellen indeholder ikke de familierettede forebyggende foranstaltninger, da udviklingen heri kun kan følges fra 2014. Udviklingen i de familierettede forebyggende foranstaltninger belyses derfor særskilt.

Det fremgår af den sidste kolonne i Tabel 3.9, at den samlede andel 0-17-årige, der modtager sociale foranstaltninger (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i den gennemsnitlige RS17-kommune, er faldet med 4 % fra 2013 til 2015.¹⁵ Dette tal dækker over en gennemsnitlig stigning i andelen af anbragte på døgninstitution på 2 %, en gennemsnitlig stigning i andelen af anbragte i plejefamilier på 10 %, et gennemsnitligt fald i andelen af anbragte på opholdssteder på 1 % og et gennemsnitligt fald på 7 % i andelen af børn, som modtager forebyggende foranstaltninger.

¹⁵ Dette tal er anderledes end de -6 % i Tabel 3.4. Det skyldes først og fremmest, at tallene i Tabel 3.9 indeholder RS17-kommunernes korrektioner af egne brugertal, men også at tallene i Tabel 3.9 er uvægtede gennemsnit, mens tallene i Tabel 3.4 er vægtede.

Tabel 3.9 Procentvis udvikling i andel 0-17-årige foranstaltningmodtagere i de 17 kommuner i Region Sjælland, 2013-2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	Døgninstitutioner inkl. sikrede institutioner	Plejefamilier	Socialpædagogiske opholdssteder	Anbragte i alt	Individrettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger
Faxe	-37 %	15 %	26 %	4 %	1 %	1 %
Greve	-25 %	9 %	-31 %	-8 %	-9 %	-4 %
Guldborgsund	16 %	27 %	84 %	30 %	2 %	23 %
Holbæk	-18 %	-6 %	4 %	-7 %	10 %	15 %
Kalundborg	24 %	2 %	-13 %	0 %	3 %	-3 %
Køge	36 %	9 %	4 %	14 %	-27 %	-17 %
Lejre	-29 %	-5 %	-43 %	-28 %	-48 %	-40 %
Lolland	-6 %	2 %	-8 %	-1 %	-12 %	-6 %
Næstved	-12 %	0 %	-34 %	-12 %	5 %	-8 %
Odsherred	19 %	-2 %	-40 %	-7 %	-11 %	-10 %
Ringsted	46 %	-9 %	-39 %	-9 %	-3 %	-10 %
Roskilde	44 %	7 %	17 %	19 %	47 %	30 %
Slagelse	-15 %	-7 %	-3 %	-6 %	-14 %	-9 %
Solrød	1 %	119 %	86 %	69 %	-30 %	-15 %
Sorø	-28 %	-15 %	-16 %	-14 %	-20 %	-14 %
Stevns	-18 %	28 %	-27 %	-9 %	-8 %	-7 %
Vordingborg	42 %	-6 %	17 %	3 %	-4 %	0 %
Region Sjælland	2 %	10 %	-1 %	2 %	-7 %	-4 %

Note: Samme barn kan have modtaget flere forskellige foranstaltningstyper

De gennemsnitlige udviklinger dækker over markante forskelle mellem kommunerne. I 12 kommuner er den samlede andel 0-17-årige foranstaltningmodtagere faldet i perioden, mens den er steget i 4 kommuner og uændret i 1 kommune. Det største fald i den samlede andel 0-17-årige foranstaltningmodtagere har været 40 % (i Lejre Kommune), men også Køge, Solrød og Sorø Kommuner har oplevet relativt store fald på 14-17 %. De største stigninger har været på 23 og 30 % (i henholdsvis Guldborgsund og Roskilde Kommuner).

Der har også været forskel i udviklingen i brugerandelene på de forskellige foranstaltningstyper fra 2013 til 2015. De største stigninger i andelen af døgninstitutionsanbragte børn og unge er 42-46 % i Vordingborg, Roskilde og Ringsted Kommuner. Omvendt har en række kommuner oplevet markante fald i andelen af døgninstitutionsanbragte børn på 25-37 % (Greve, Sorø, Lejre og Faxe Kommuner).

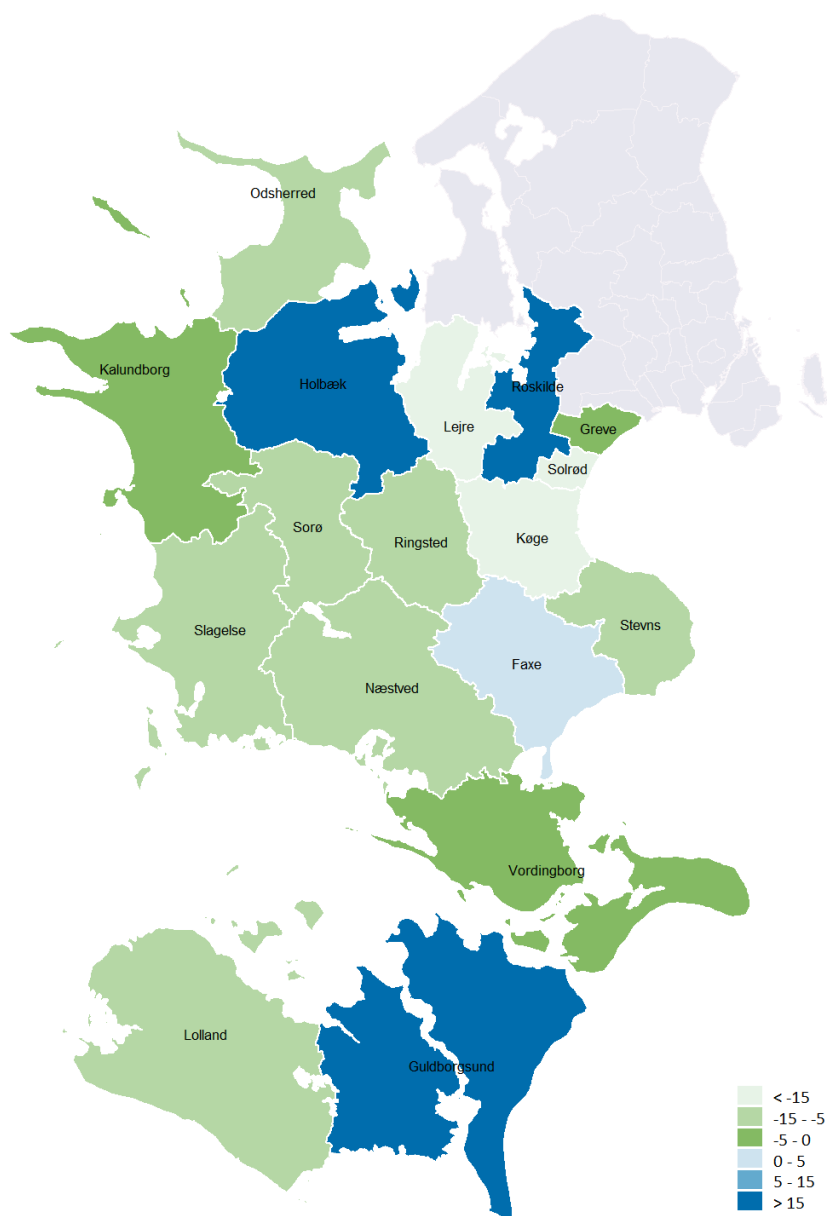
For anbringelser i familiepleje varierer udviklingen i kommunernes brugerandele fra et fald på 15 % (i Sorø Kommune) til en stigning på hele 119 % (i Solrød Kommune). Andre kommuner med relativt store stigninger i andelen af børn anbragt i plejefamilier er Guldborgsund og Stevns Kommuner med stigninger på 27-28 %.

Der er store forskelle i udviklingen i kommunernes brugerandele på socialpædagogiske opholdssteder mv. Nogle kommuner har oplevet store fald i denne brugerandel på 39-43 % (Ringsted, Odsherred og Lejre Kommuner), mens andre har oplevet store stigninger på op til 84-86 % (Guldborgsund og Solrød Kommuner).

Endelig viser Tabel 3.9 de kommunale forskelle i udviklingen i andelen af børn og unge, som modtager individrettede forebyggende foranstaltninger. Det største fald er på 48 % i Lejre Kommune, mens den største stigning er på 47 % i Roskilde Kommune.

Forskellene i udviklingen i de 17 kommuners samlede andel 0-17-årige foranstaltningsmodtagere eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger er illustreret på landkortet i Figur 3.3.

Figur 3.3 Udvikling i andel 0-17-årige med foranstaltninger i RS17-kommunerne, 2013-2015

Tabel 3.10 viser kommunernes samlede brugerandel (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i 2013 og 2015, indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland i det pågældende år.

Tabel 3.10 Antal 0-17-årige foranstaltningsmodtagere i alt (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i kommunerne i Region Sjælland, opgjort pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2013 og 2015, samt indekseret i forhold til regionsgennemsnittet (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

		2013	2015
Region Sjælland	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	302	291
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Faxe	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	290	293
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	96	101
Greve	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	297	285
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	98	98
Guldborgsund	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	373	461
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	124	158
Holbæk	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	285	328
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	94	113
Kalundborg	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	347	336
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	115	115
Køge	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	194	161
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	64	55
Lejre	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	163	98
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	54	34
Lolland	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	585	550
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	194	189
Næstved	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	213	196
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	71	67
Odsherred	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	505	454
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	167	156
Ringsted	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	306	275
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	101	94
Roskilde	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	184	239
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	61	82
Slagelse	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	302	275
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	94
Solrød	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	190	161
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	63	55
Sorø	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	275	235
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	91	81
Stevns	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	269	249
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	89	86
Vordingborg	Antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	356	354
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	118	122

Tallene i Tabel 3.10 giver et billede af, hvordan den enkelte kommunes samlede brugerandel har udviklet sig fra 2013 til 2015, set i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland. I ti kommuner er brugerandelen faldet mere end i en gennemsnitlig RS17-kommune, mens den i to kommuner har udviklet sig på samme vis som regionsgennemsnittet. I de resterende fem kommuner er brugerandelen steget eller faldet mindre end regionsgennemsnittet.

Den kommune, hvis andel af foranstaltningsmodtagere, der er faldet mest i forhold til gennemsnittet, er Lejre Kommune, der ligger 20 indekspoint lavere i 2015 (indeks 34) end i 2013 (indeks 54). Det vil sige, at hvor Lejre Kommune i 2013 havde 46 % færre foranstaltningsmodtagere end gennemsnittet for Region Sjælland, set i forhold til kommunens indbyggertal, har den 66 % færre i 2015.

Den kommune, hvis brugerandel er steget mest i forhold til gennemsnittet for Region Sjælland, er Guldborgsund Kommune, der ligger 34 indekspoint højere i 2015 (indeks 158) end i 2013 (indeks 124). Det vil sige, at hvor kommunen i 2013 havde 24 % flere foranstaltningsmodtagere end gennemsnittet i Region Sjælland, set i forhold til sit indbyggertal, havde den 58 % flere i 2015.

Familierettede forebyggende foranstaltninger

Udviklingen i brugerandele for forebyggende foranstaltninger og sociale foranstaltninger i alt *inklusive* familierettede forebyggende foranstaltninger kan kun belyses for 2014-2015 og behandles derfor særskilt i dette afsnit.

Tabel 3.11 viser den procentvise udvikling i andelen af 0-17-årige modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger samt udviklingen i antallet af 0-17-årige foranstaltningsmodtagere i alt inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger fra 2014 til 2015.

Tabel 3.11 Procentvis udvikling i andel 0-17-årige modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger samt foranstaltningsmodtagere i alt (inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger) pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i kommunerne, 2014-2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	Familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningsmodtagere i alt (inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger)
Faxe	41 %	11 %
Greve	16 %	4 %
Guldborgsund	2 %	-5 %
Holbæk	5 %	13 %
Kalundborg	22 %	7 %
Køge	-11 %	-10 %
Lejre	5 %	4 %
Lolland	-14 %	-5 %
Næstved	-8 %	-12 %
Odsherred	14 %	-5 %
Ringsted	6 %	3 %
Roskilde	26 %	13 %
Slagelse	-5 %	0 %
Solrød	-29 %	-14 %
Sorø	2 %	-2 %
Stevns	173 %	56 %
Vordingborg	-19 %	-7 %
Region Sjælland	7 %	2 %

Det fremgår af tabellen, at andelen af modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger er steget med 7 % i en gennemsnitlig RS17-kommune. Dette gennemsnit dækker dog over en stor variation på tværs af kommunerne. I en enkelt kommune (Stevns) er andelen steget med hele 173 %. Andre kommuner med store stigninger i andelen af modtagere af

familierettede forebyggende foranstaltninger er Roskilde og Faxe med stigninger på henholdsvis 26 % og 41 %. Omvendt er der kommuner, hvor brugerandelen er faldet med 19-29 % (Vordingborg og Solrød).

Tabellen viser desuden udviklingen i den samlede andel foranstaltningsmodtagere inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger. Denne brugerandel er steget med 2 % i den gennemsnitlige RS17-kommune fra 2014-2015. Den største stigning på 56 % findes i Stevns, der som omtalt har oplevet en meget markant stigning i antallet af modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger. For de fleste af de øvrige kommuner er udviklingen dog mindre markant. For 10 af de 17 kommuner er udviklingen i den samlede brugerandel mindre end +/- 10 %.

Efterværn

Tablet 3.12 viser udviklingen i antallet af 18-22-årige modtagere af efterværn (døgnophold eller individrettet forebyggende foranstaltning) som andel af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningsmodtagere fra 2013 til 2015. Tabellen viser, at efterværnsmodtagernes andel af det samlede antal foranstaltningsmodtagere er steget med 6 procentpoint i den gennemsnitlige RS17-kommune i løbet af den undersøgte periode.

I tre kommuner (Holbæk, Vordingborg og Guldborgsund) er efterværnsmodtagernes andel af det samlede antal foranstaltningsmodtagere lavere i 2015 end i 2013 (fald på mellem 4 og 7 procentpoint). I Slagelse Kommune er andelen uændret, mens den er steget fra 2013 til 2015 i de resterende 13 kommuner. Det gælder især i Lolland, Ringsted, Roskilde og Lejre Kommuner, hvor efterværnsmodtagernes andel af det samlede antal foranstaltningsmodtagere er steget mellem 12 og 18 procentpoint.

Tablet 3.12 Udviklingen 2013-2015 i antallet af 18-22-årige modtagere af efterværn (døgnophold og/eller personrettet forebyggende foranstaltning) som andel af det samlede antal 0-22-årige foranstaltningsmodtagere (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	2013	2015	Udvikling i procentpoint (2013-2015)
Faxe	13 %	21 %	8
Greve	8 %	15 %	7
Guldborgsund	28 %	20 %	-7
Holbæk	29 %	26 %	-4
Kalundborg	13 %	21 %	7
Køge	11 %	17 %	6
Lejre	20 %	38 %	18
Lolland	8 %	20 %	12
Næstved	9 %	17 %	8
Odsherred	15 %	21 %	7
Ringsted	6 %	19 %	13
Roskilde	16 %	29 %	13
Slagelse	20 %	20 %	0
Solrød	13 %	19 %	6
Sorø	13 %	23 %	9
Stevns	11 %	19 %	8
Vordingborg	37 %	31 %	-6
Region Sjælland	16 %	22 %	6

4 Enhedsudgifter – udgifter pr. bruger

4.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør enhedsudgifter som kommunernes udgifter pr. 0-17-årig modtager af forskellige foranstaltningstyper i perioden 2013 til 2015. Følgende enhedsudgifter opgøres:

- Udgifter pr. anbragt 0-17-årig på døgninstitution inkl. sikrede institutioner
- Udgifter pr. anbragt 0-17-årig i plejefamilie eller på opholdssted inkl. kommunal plejefamilie, slægts-/netværkspleje, kost-/efterskole og eget værelse
- Udgifter pr. anbragt 0-17-årig i alt, dvs. døgninstitutioner, plejefamilier og opholdssteder set under ét
- Udgifter pr 0-17-årig modtager af forebyggende foranstaltninger, opgjort henholdsvis eksklusive og inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger
- Udgifter pr. foranstaltningsmodtager i alt, dvs. anbringelser og forebyggende foranstaltninger, set under ét.

Analyserne af enhedsudgifter foretages ved at kombinere datagrundlaget fra analyserne i de to foregående kapitler, hvor vi så på henholdsvis kommunernes udgifter til børn og unge med særlige behov og andelen af brugere på forskellige foranstaltningstyper i kommunerne. Det betyder, at de beregnede enhedsudgifter er opgjort pr. unik foranstaltningsmodtager og ikke pr. helårsmodtager.

I forlængelse heraf skal man være opmærksom på, at samme barn potentielt kan modtage flere forebyggende foranstaltninger på samme tid. Den beregnede enhedsudgift for forebyggende foranstaltninger er opgjort pr. modtager og ikke pr. foranstaltning. Ligeledes skal der gøres opmærksom på, at der i de beregnede enhedsudgifter ikke tages hensyn til, at de børn og unge, som modtager sociale foranstaltninger, ikke nødvendigvis modtager disse foranstaltninger hele året. Et barn, som eksempelvis har været anbragt på døgninstitution i et halvt år, tælles således med på samme måde som et barn, der har været anbragt hele året. Hvis en kommune i høj grad anvender kortvarige foranstaltninger, vil det derfor være med til at drive kommunens enhedsudgifter ned.

For de forebyggende foranstaltninger opgøres der enhedsudgifter både inklusive og eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger. Det er dog ikke muligt at opdele udgifterne på henholdsvis individrettede og familierettede forebyggende foranstaltninger¹⁶. Derfor er det kommunernes samlede udgifter til forebyggende foranstaltninger på funktion 5.28.21, der indgår i begge beregninger, og kun brugertallet, der varierer for de to enhedsudgifter.

Man skal også være opmærksom på, at udgiftssiden i beregningen af enhedsudgifterne indeholder udgifter til foranstaltninger til 0-22-årige, mens brugersiden som udgangspunkt kun indeholder de 0-17-årige foranstaltningsmodtagere. Efterværnsindsatser indgår således kun på udgiftssiden, da udgifter hertil ikke kan udskilles i de tilgængelige regnskabsoplysninger.

Der er særligt to grunde til, at vi har valgt ikke at inkludere efterværnsmodtagere i beregningen af enhedsudgifter. Den primære er, at det vil være problematisk at inddrage modtagere af efterværn i den statistiske model, som anvendes til korrektion for forskelle i kommu-

¹⁶ Opdelingen er ikke mulig, fordi en stor del af udgifterne til forebyggende foranstaltninger i mange kommuner er placeret på grupperinger, som både vedrører individ- og familierettede foranstaltninger i den kommunale kon-toplan. Det drejer sig blandt andet om gruppering 003 "Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer (§ 52, stk. 3, nr. 3) og uautoriserede grupperinger (grp. 999).

nesnes sociale belastningsgrad i kapitel 5, fordi gruppen af efterværnsmodtagere er begrænset til unge, som allerede modtager foranstaltninger forud for deres 18-års fødselsdag. For at sikre sammenhæng på tværs af rapportens forskellige analyser er det antallet af 0-17-årige brugere, som indgår i alle analyser i kapitel 3-5. Den sekundære grund er, at der i visse tilfælde vil være forskel på, hvilken kommune der har henholdsvis handleforpligtelsen og betalingsforpligtelsen for unge i efterværn.¹⁷ I analysens datagrundlag kan vi alene følge de unges handlekommune, ikke deres betalingskommune. Hvis vi inddrager oplysningerne om efterværnsmodtagere i analysen, vil det betyde, at vi i et vist omfang vil undervurdere enhedsudgifterne for de kommuner, som har handleforpligtelsen for flere efterværnsmodtagere, end de har betalingsforpligtelse for. Omvendt overvurderes enhedsudgifterne for kommuner, som har betalingsforpligtelse for flere efterværnsmodtagere, end de har handleforpligtelse for.

Når vi som udgangspunkt har valgt at udelade de 18-22-årige foranstaltningsmodtagere fra de beregnede enhedsudgifter, betyder det, at de opgjorte enhedsudgifter generelt vil være overvurderede. For at give en fornemmelse af, hvilket omfang denne overvurdering har, har vi lavet særskilte beregninger af enhedsudgifterne pr. modtager af sociale foranstaltninger i alt, hvor antallet af efterværnsmodtagere indgår.

4.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med øvrige regioner

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor høje enhedsudgifter har kommunerne i Region Sjælland i forhold til øvrige regioner? Hvordan er forskellene mellem foranstaltningstyper?
- Har billedet ændret sig over tid? Er enhedspriserne i Region Sjælland steget eller faldet sammenlignet med andre regioner fra 2013 til 2015? På hvilke foranstaltningstyper er eventuelle ændringer sket?

Usikkerhed omkring analysens resultater

Der skal gøres særligt opmærksom på, at resultaterne i dette afsnit vedrørende regional benchmarking alene er baseret på data fra Danmarks Statistik, som jf. afsnit 3.1 formentlig indeholder fejl. Det betyder, at resultaterne er behæftet med usikkerhed.

4.2.1 Enhedsudgifter 2015

Tabel 4.1 viser enhedsudgifterne pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager i 2015 opdelt på forskellige foranstaltningstyper og region. Af tabellens næstsidste kolonne ses det, at enhedsudgiften for en gennemsnitlig foranstaltningsmodtager (ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger) på landsplan var 487.000 kr. i 2015. Enhedsudgifterne varierer en del mellem regionerne. De laveste enhedsudgifter for de samlede foranstaltninger i alt er 402.000

¹⁷ Hvis kommune A eksempelvis har anbragt en ung under 18 år i en plejefamilie, som bor i kommune B, så er det kommune A, der har både handle- og betalingsforpligtelsen, indtil den unge fylder 18 år. Hvis kommune A senere beslutter, at den unges anbringelse i plejefamilien skal fortsætte, efter den unge fylder 18 år, så overgår handleforpligtelsen for den unge til kommune B, mens betalingsforpligtelsen fortsat ligger hos kommune A. I visse tilfælde kan handle- og betalingsforpligtelsen også være delt mellem to kommuner på 0-17-års området, men det er KORAs erfaring, at problemstillingen har størst betydning ved overgangen til efterværn.

kr. i Region Syddanmark, mens de højeste er ca. 627.000 kr. i Region Hovedstaden. Region Sjælland har de næsthøjeste enhedsudgifter på ca. 543.000 kr. pr. foranstaltningsmodtager.

Tabellens sidste kolonne viser, at enhedsudgifterne pr. foranstaltningsmodtager i alt inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger for alle regioner er markant lavere, end hvis de familierettede forebyggende foranstaltninger ikke indgår. Regionernes indbyrdes rangering er dog den samme, således at Region Hovedstaden har de højeste enhedsudgifter og Region Syddanmark de laveste.

Det er ikke overraskende, at enhedsudgifterne inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger er markant lavere, end når disse foranstaltninger ikke indgår i beregningen. Det hænger dels sammen med, at de familierettede forebyggende foranstaltninger udgør en ganske stor del af det samlede antal sociale foranstaltninger, jf. afsnit 3.3.1, og dels at vi anvender samme udgiftsopgørelse for de forebyggende foranstaltninger uanset om de familierettede forebyggende foranstaltninger indgår eller ej. Sidstnævnte skyldes, at det ikke i tilstrækkelig grad er muligt at adskille udgifterne til henholdsvis individrettede og familierettede forebyggende foranstaltninger i de regnskabsoplysninger, som udgør datagrundlaget for analyserne, jf. afsnit 4.1.

Tabel 4.1 Enhedsudgifter pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager i kommunerne, fordelt på foranstaltningsstype og region, 2015 (vægtede gennemsnit, 2015 priser)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Forebyggende foranstaltninger inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningsmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningsmodtagere i alt inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger
Region Sjælland	865.371	627.970	669.666	331.303	142.198	542.655	338.642
Region Hovedstaden	1.184.521	648.957	801.078	396.851	156.045	627.027	352.944
Region Syddanmark	842.585	489.235	556.340	218.364	102.527	402.271	261.122
Region Midtjylland	1.087.999	529.984	669.188	202.288	110.119	416.991	284.331
Region Nordjylland	1.043.148	569.829	640.007	229.988	102.597	456.954	292.404
Hele landet	1.028.825	568.708	668.619	272.555	124.628	486.967	306.145

Note: Samme barn kan modtage flere forskellige foranstaltningsstyper i løbet af det samme år.

Hvis vi dernæst ser på de forskellige foranstaltningsstyper, viser tabellen, at de højeste enhedsudgifter er at finde på døgninstitutioner. Også her er der betragtelig variation mellem regionerne. De højeste enhedsudgifter er ca. 1.185.000 kr. i Region Hovedstaden, mens de laveste er ca. 843.000 kr. i Region Syddanmark. I Region Sjælland brugte man i 2015 ca. 865.000 kr. pr. døgninstitutionsanbragt 0-17-årig, hvilket er ca. 165.000 kr. lavere end landsgennemsnittet.

De landsgennemsnitlige enhedsudgifter til plejefamilier og opholdssteder i 2015 er ca. 569.000 kr. Også på dette område findes de højeste enhedsudgifter i Region Hovedstaden, som i gennemsnit bruger ca. 649.000 kr. pr. anbragt i plejefamilier eller opholdssteder. Region Sjælland har de næsthøjeste enhedsudgifter på ca. 628.000 kr. pr. anbragt 0-17-årig. De laveste enhedsudgifter er ca. 489.000 kr. i Region Syddanmark.

For de forebyggende foranstaltninger viser Tabel 4.1, at de landsgennemsnitlige enhedsudgifter i 2015 er ca. 273.000 kr. pr. 0-17-årig modtager af forebyggende foranstaltninger (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger). Enhedsudgifterne varierer markant mellem regionerne, fra ca. 202.000 kr. i Region Midtjylland til ca. 397.000 kr. i Region Hovedstaden. Region Sjælland har de næsthøjeste enhedsudgifter på ca. 331.000 kr.

Ser vi på enhedsudgifterne til forebyggende foranstaltninger inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger i 2015, viser tabellen, at de højeste og næsthøjeste enhedsudgifter fortsat er at finde i henholdsvis Region Hovedstaden og Region Sjælland (henholdsvis ca. 156.000 og 142.000 kr.). Når de familierettede forebyggende foranstaltninger indgår, er det imidlertid Region Syddanmark og Region Nordjylland der har de laveste enhedsudgifter.

Efterværn

Tabel 4.2 viser regionernes enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager i alt (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger), hvor antallet af modtagere af efterværn indgår i beregningen. Tabellen viser, at Region Hovedstaden har de højeste enhedsudgifter (ca. 501.000 kr.), mens de laveste enhedsudgifter findes i Region Midtjylland og Region Syddanmark, som begge har enhedsudgifter på ca. 335.000 kr. I Region Sjælland er enhedsudgifterne inklusive modtagere af efterværn ca. 421.000 kr.

Tabel 4.2 Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager inkl. modtagere af efterværn (døgno-phold og/eller personrettet forebyggende foranstaltning), fordelt på region, 2015 (vægtede gennemsnit, 2015-priser)

Foranstaltningsmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	
Region Sjælland	420.988
Region Hovedstaden	501.295
Region Syddanmark	335.528
Region Midtjylland	334.192
Region Nordjylland	372.697
Hele landet	392.739

4.2.2 Udvikling i enhedsudgifter 2013-2015

Tabel 4.3 viser udviklingen i enhedsudgifterne pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager fra 2013 til 2015 opdelt på forskellige foranstaltningstyper og region. Af tabellens sidste kolonne ses det, at enhedsudgifterne pr. foranstaltningsmodtager i alt (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) på landsplan er steget med 8 % i løbet af perioden. Dette gennemsnit dækker over en del variation mellem regionerne. De største stigninger i enhedsudgifterne er på 11 og 12 % i henholdsvis Region Hovedstaden og Region Sjælland. De mindste stigninger er på 3 og 4 % henholdsvis Region Midtjylland og Region Nordjylland.

Tabel 4.3 Procentvis udvikling i enhedsudgifter pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager i kommunerne, fordelt på region, 2013-2015 (vægtede gennemsnit, faste priser)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningsmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger
Region Sjælland	-13 %	10 %	4 %	25 %	12 %
Region Hovedstaden	4 %	12 %	8 %	21 %	11 %
Region Syddanmark	-6 %	6 %	2 %	19 %	7 %
Region Midtjylland	12 %	9 %	7 %	5 %	3 %
Region Nordjylland	6 %	10 %	5 %	8 %	4 %
Hele landet	2 %	9 %	5 %	16 %	8 %

Note: Samme barn kan modtage flere forskellige foranstaltningstyper i løbet af det samme år.

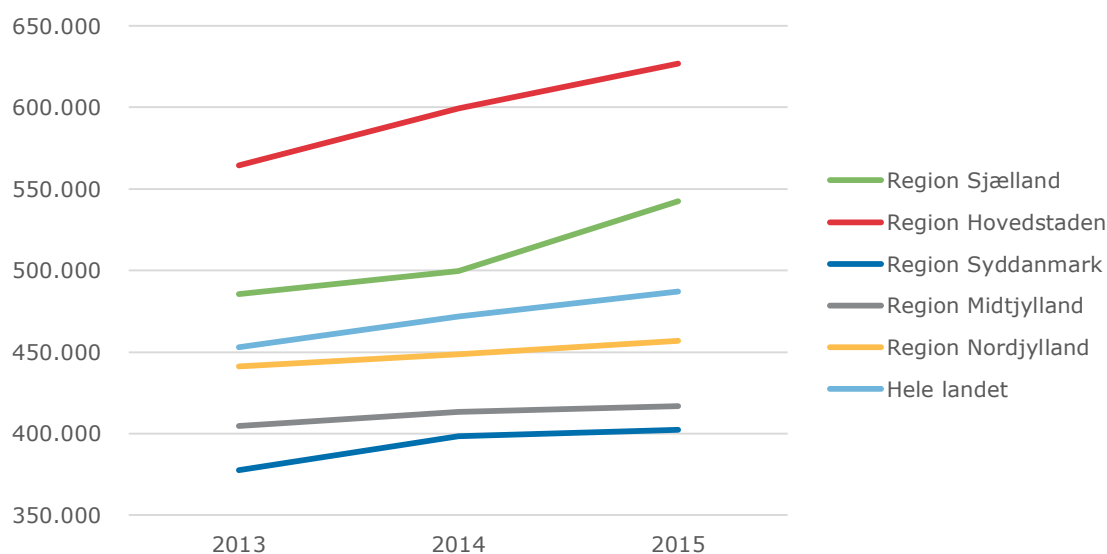
Ser vi specifikt på døgninstitutionsområdet, viser tabellen, at der er sket en landsgennemsnitlig stigning i enhedsudgifterne på 2 % fra 2013 til 2015. Igen er der dog variation mellem regionerne. I Region Sjælland, som har oplevet det største fald i enhedsudgifterne til døgninstitutioner, er enhedsudgifterne faldet med 13 % i løbet af perioden. I regionen med den største stigning – Region Midtjylland – er enhedsudgifterne pr. døgninstitutionsanbragt 0-17-årig omvendt steget med 12 %

Hvad angår enhedsudgifterne til plejefamilier og opholdssteder, er der kun mindre forskelle i enhedsudgifternes udvikling på tværs af regionerne fra 2013 til 2015. Enhedsudgifterne stiger i alle fem regioner i løbet af perioden. Den største stigning sker i Region Hovedstaden (12 %), mens den mindste stigning sker i Region Syddanmark (6 %). I Region Sjælland stiger enhedsudgifterne med 10 %

Også enhedsudgifterne til forebyggende foranstaltninger (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) stiger i alle regionerne fra 2013 til 2015. Den gennemsnitlige stigning for hele landet er 16 %. Den største stigning er 25 % i Region Sjælland, mens den mindste stigning er på 5 % i Region Midtjylland. Det skal bemærkes, at udgifterne til familierettede forebyggende foranstaltninger indgår i de beregnede enhedsudgifter, mens modtagere af disse foranstaltninger ikke indgår på brugersiden. Det skyldes, at modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger først indgår i data fra Danmarks Statistik fra 2014. Hvorvidt der også kan ses en stigning i enhedsudgifterne til forebyggende foranstaltninger inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger i perioden 2014-2015 undersøges særskilt sidst i dette afsnit

Figur 4.1 viser, hvordan enhedsudgifterne til foranstaltningsmodtagere i alt (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) har udviklet sig i de fem regioner og på landsplan i perioden 2013 til 2015. Det gælder for alle regionerne, at enhedsudgifterne stiger både fra 2013 til 2014 og fra 2014 til 2015. Udviklingen er dog kraftigere i Region Hovedstaden og Region Sjælland.

Figur 4.1 Udviklingen i kommunernes enhedsudgifter pr. 0-17-årig foranstaltningmodtager (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger), fordelt på region, 2013-2015 (vægtede gennemsnit, 2015-priser)

Familierettede forebyggende foranstaltninger

Udviklingen i enhedsudgifter for forebyggende foranstaltninger og sociale foranstaltninger i alt *inklusive* familierettede forebyggende foranstaltninger kan kun belyses for 2014-2015 og behandles derfor særskilt i dette afsnit.

Tabel 4.4 viser den procentvise udvikling i enhedsudgifterne pr. 0-17-årig foranstaltningmodtager fra 2014 til 2015 opdelt på de to foranstaltningstyper og de fem regioner. Tabellens sidste kolonne viser, at de samlede enhedsudgifter pr. foranstaltningmodtager *inklusive* familierettede forebyggende foranstaltninger på landsplan er steget med 4 % i løbet af perioden. Dette gennemsnit dækker over en vis variation mellem regionerne. Den største stigning i enhedsudgifterne er 11 % i Region Sjælland, mens de mindste stigninger er på 1 % i Region Syddanmark og Region Midtjylland.

Tabel 4.4 Procentvis udvikling i kommunernes enhedsudgifter pr. 0-17-årig foranstaltningmodtager i kommunerne for forebyggende foranstaltninger samt foranstaltningmodtagere i alt inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger, fordelt på region, 2014-2015 (vægtede gennemsnit, faste priser)

	Forebyggende foranstaltninger inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningmodtagere i alt (inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger)
Region Sjælland	15 %	11 %
Region Hovedstaden	10 %	4 %
Region Syddanmark	4 %	1 %
Region Midtjylland	3 %	1 %
Region Nordjylland	8 %	6 %
Hele landet	8 %	4 %

For de forebyggende foranstaltninger *inklusive* familierettede forebyggende foranstaltninger, viser tabellen, at de gennemsnitlige enhedsudgifter på landsplan er steget med 8 % fra 2014

til 2015. Den største stigning er sket i Region Sjælland, hvor enhedsudgifterne er steget med 15 %. De mindste stigninger er sket i Region Midtjylland og Region Syddanmark med stigninger på henholdsvis 3 og 4 % fra 2014 til 2015.

Efterværn

Tabel 4.5 viser den procentvise udvikling i kommunernes enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager i alt (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i perioden 2013-2015, opdelt på regioner, hvor antallet af modtagere af efterværn indgår i beregningen. Tabellen viser, at det for både Region Sjælland og landsgennemsnittet gælder, at der ikke er sket nogen udvikling i enhedsudgifterne inklusive efterværn fra 2013 til 2015. Den største stigning findes i Region Hovedstaden, hvor enhedsudgifterne er steget med 4 %. De største fald er sket i Region Nordjylland og Region Midtjylland, hvor enhedsudgifterne er faldet med henholdsvis 3 og 4 % i løbet af perioden.

Når resultaterne i Tabel 4.5 sammenholdes med resultaterne i sidste kolonne i Tabel 4.3, ses det, at det har relativt stor betydning for vurderingen af udviklingen i enhedsudgifterne, om efterværnsmodtagerne indgår eller ej. Udviklingerne er således større i sidstnævnte tabel. Det skyldes, at mens antallet af 0-17-årige foranstaltningsmodtagere (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) generelt har været faldende fra 2013 til 2015, så har antallet af efterværnsmodtagere generelt været stigende i løbet af perioden. Disse to modsatte udviklinger udligner i høj grad hinanden i Tabel 4.5.

Tabel 4.5 Procentvis udvikling i enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager i alt inkl. modtagere af efterværn (døgnophold og/eller personrettet forebyggende foranstaltning) i kommunerne, fordelt på region, 2013-2015 (vægtede gennemsnit, faste priser)

Foranstaltningsmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger (udvikling i procent)	
Region Sjælland	0 %
Region Hovedstaden	4 %
Region Syddanmark	-1 %
Region Midtjylland	-4 %
Region Nordjylland	-3 %
Hele landet	0 %

4.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

4.3.1 Enhedsudgifter 2015

Tabel 4.6 viser enhedsudgifterne pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager i 2015 opdelt på forskellige foranstaltningsstyper og de 17 kommuner i Region Sjælland. Af tabellens næstsidste kolonne ses det, at enhedsudgifterne for en foranstaltningsmodtager (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i en gennemsnitlig RS17-kommune i 2015 var 514.988 kr.¹⁸ Enhedsudgifterne varierer imidlertid en del mellem kommunerne. De laveste samlede enhedsudgifter (ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger) er ca. 358.000 kr. (i Greve Kommune), mens de højeste er ca. 907.000 kr. (i Lejre Kommune). Andre kommuner, der ligger relativt højt, er Næstved, Køge og Solrød Kommuner med enhedsudgifter på ca.

¹⁸ Dette tal er anderledes end de 542.655 kr. pr. foranstaltningsmodtager i Tabel 4.1. Det skyldes først og fremmest, at tallene i Tabel 4.6 indeholder RS17-kommunernes korrektioner af egne brugertal, men også at tallene i Tabel 4.6 er uvægtede gennemsnit, mens tallene i Tabel 4.1 er vægtede.

605.000-676.000 kr. En anden kommune, som ligger relativt lavt, er Faxe Kommune med en enhedsudgift på ca. 390.000 kr. pr. foranstaltningsmodtager.

Tabellens sidste kolonne viser, at enhedsudgifterne pr. foranstaltningsmodtager i alt inklusive familierettede forebyggende foranstaltninger for alle kommuner er markant lavere, end hvis de familierettede forebyggende foranstaltninger ikke indgår. Det er ikke overraskende, da de familierettede forebyggende foranstaltninger udgør en ganske stor del af det samlede antal sociale foranstaltninger, jf. afsnit 3.3.1. Dette har i særlig grad betydning for Lejre Kommune, som går fra at have de højeste enhedsudgifter blandt de 17 kommuner i Region Sjælland, når de familierettede forebyggende foranstaltninger ikke indgår, til at have de laveste enhedsudgifter, når disse foranstaltninger inkluderes i beregningen¹⁹.

Tabel 4.6 Enhedsudgifter pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager i RS17-kommunerne i 2015 (2015-priser, uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Forebyggende foranstaltninger inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningsmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningsmodtagere i alt inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger
Faxe	846.200	478.762	517.851	264.812	187.340	390.223	314.225
Greve	774.571	554.141	603.421	175.664	124.150	358.468	288.636
Guldborgsund	972.909	520.640	581.929	254.944	94.942	441.944	240.229
Holbæk	856.333	453.743	486.551	366.964	120.316	436.146	247.434
Kalundborg	419.921	555.307	535.337	223.339	115.315	444.106	334.089
Køge	1.002.000	741.391	761.278	405.983	119.647	634.023	298.777
Lejre	732.000	1.009.318	928.806	781.971	65.485	907.869	131.544
Lolland	1.561.300	478.822	518.328	281.540	120.233	464.888	328.109
Næstved	782.972	567.234	634.122	462.168	150.268	604.870	391.804
Odsherred	373.368	830.667	688.685	231.566	141.845	440.695	325.124
Ringsted	879.100	983.085	933.136	183.021	96.691	498.557	325.424
Roskilde	674.333	468.112	576.118	370.993	204.255	530.191	360.928
Slagelse	720.804	418.843	488.645	253.691	121.525	429.338	296.748
Solrød	1.649.111	693.292	899.457	570.619	285.310	676.183	486.377
Sorø	861.400	624.875	623.930	363.955	135.139	505.477	285.869
Stevns	750.714	732.775	751.340	319.492	97.165	543.250	258.463
Vordingborg	1.280.412	535.685	606.413	226.110	116.732	448.575	322.974
Region Sjælland	890.438	626.276	655.020	337.461	135.080	514.988	308.044

Note: Samme barn kan modtage flere forskellige foranstaltningsmodtagertyper i løbet af det samme år.

Hvis vi dernæst ser på de forskellige foranstaltningsmodtagertyper, viser tabellen, at de højeste enhedsudgifter er at finde på døgninstitutionsområdet. Der er imidlertid variation mellem kommunerne. De højeste enhedsudgifter i 2015 er 1.649.111 kr. pr. døgninstitutionsanbragt 0-17-årig i Solrød Kommune. Det er mere end fire gange så højt som i Odsherred Kommune, der har de laveste enhedsudgifter på døgninstitutionsområdet i 2015, med 373.368 kr. Også Kalundborg Kommune har relativt lave enhedsudgifter til døgninstitutioner, som er ca.

¹⁹ Igen skal det bemærkes, at Lejre Kommune vurderer, at det opgjorte antal modtagere af familierettede forebyggende foranstaltninger er meget høj. Blandt andet pga. nyt it-system har det imidlertid ikke været muligt for kommunen at indsende korrigerede brugertal til KORA.

420.000 kr. Ud over Solrød Kommune har også Vordingborg og Lolland Kommuner relativt høje enhedsudgifter til døgninstitutionsanbringelser i 2015 (henholdsvis 1.280.412 kr. og 1.561.300 kr.). Enhedsudgifterne i den gennemsnitlige RS17-kommune er ca. 890.000 kr.

Variationerne i kommunernes enhedsudgifter til døgninstitutioner pr. 0-17-årig kan i et vist omfang være et udslag af, at der i mange kommuner er relativt få brugere af døgninstitutioner²⁰, mens enhedsudgifterne til døgninstitutionspladser på samme tid er relativt høje, sammenlignet med andre foranstaltninger. Kommunernes enhedsudgifter til døgninstitutioner kan være mere følsomme over for små udsving i antallet af brugere, end det er tilfældet for enhedsudgifterne til de øvrige foranstaltningstyper, dels fordi området kan være mere følsomt i forhold til ledig kapacitet og dels fordi det kan være mere følsomt i forhold til få brugere med særligt tunge problemstillinger. Anbringelse af bare en enkelt ung på en sikret døgninstitution kan fx tænkes at have stor betydning for nogle kommuners enhedsudgifter til området.

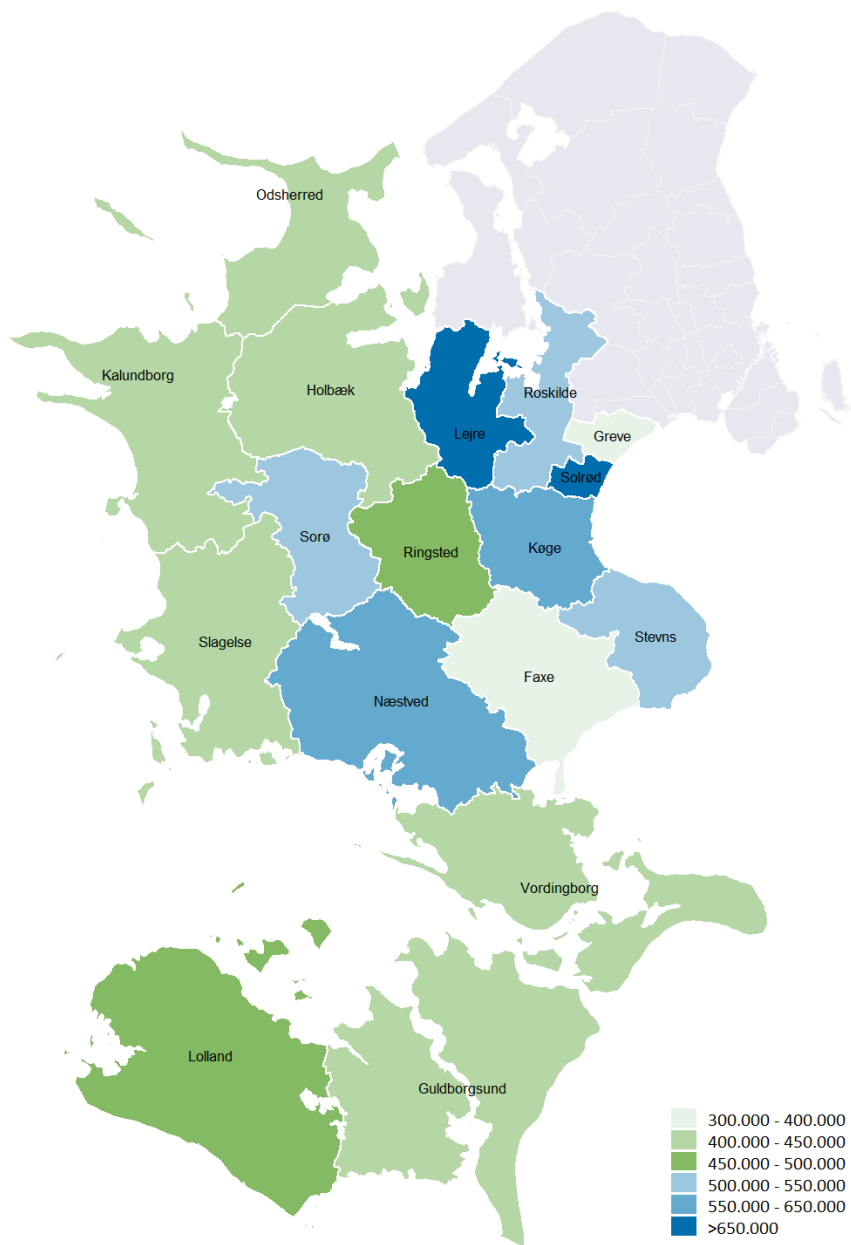
Enhedsudgifterne til plejefamilier og opholdssteder for den gennemsnitlige RS17-kommune er i 2015 ca. 626.000 kr. På dette område findes de højeste enhedsudgifter i Ringsted og Lejre Kommuner, som bruger henholdsvis ca. 983.000 kr. og 1.009.000 kr. pr. 0-17-årig i plejefamilier eller opholdssteder – altså omkring 350.000-380.000 kr. mere end regionsgennemsnittet. Slagelse og Holbæk Kommuner har de laveste enhedsudgifter på ca. 419.000 – 453.000 kr.

For de forebyggende foranstaltninger viser Tabel 4.6, at enhedsudgifterne i den gennemsnitlige RS17-kommune i 2013 ligger på ca. 337.000 kr., hvis de familierettede forebyggende foranstaltninger udelades og ca. 135.000 kr., hvis disse foranstaltninger indgår i beregningen. Enhedsudgifterne *eksklusive* de familierettede forebyggende foranstaltninger varierer fra 176.000 kr. i Greve Kommune til 781.000 kr. i Lejre Kommune. Enhedsudgifterne *inklusive* de familierettede forebyggende foranstaltninger varierer fra 65.000 kr. i Lejre Kommune til 285.000 kr. i Solrød Kommune.

Forskellene mellem de 17 kommuners samlede enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager i alt eksklusivt familierettede forebyggende foranstaltninger i 2015 er illustreret på landkortet i Figur 4.2.

²⁰ I Solrød Kommune er der eksempelvis blot ni 0-17-årige, der er anbragt på døgninstitution i 2015.

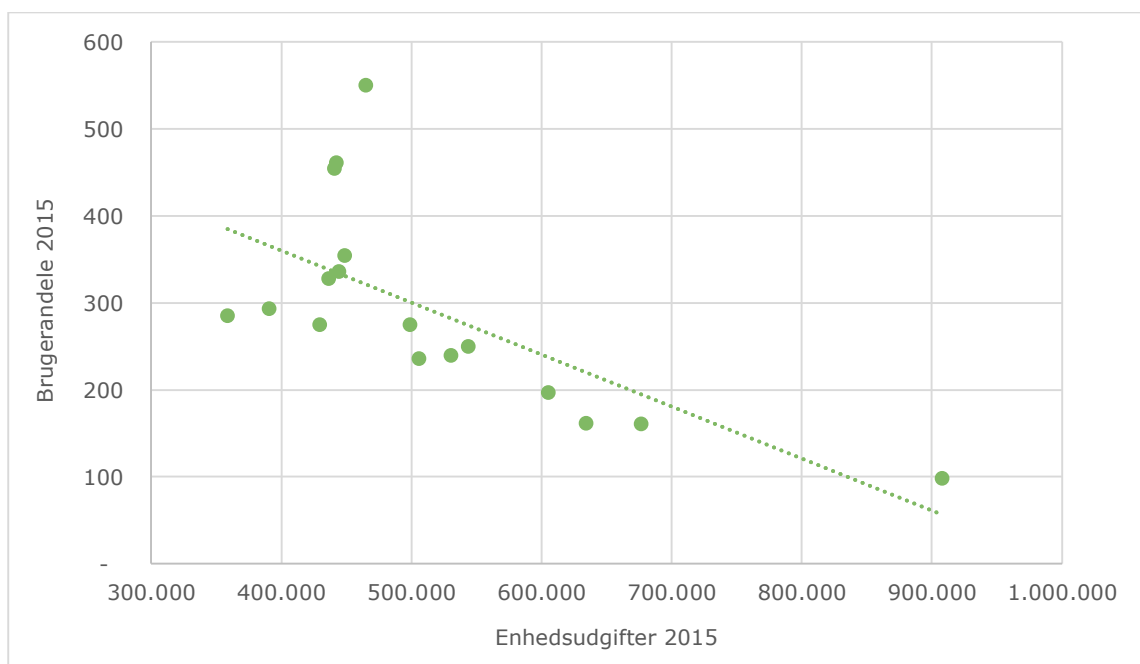
Figur 4.2 Enhedsudgifter i kr. pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager (ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger) i RS17-kommunerne i 2015

Generelt er der en tendens til, at jo højere brugerandel en kommune har, des mindre koster den enkelte modtager. Og omvendt, at jo lavere brugerandel der er i en kommune, desto dyrere er den enkelte modtager.²¹ Denne sammenhæng er illustreret i Figur 4.3. Det giver umiddelbart god mening, at den gennemsnitlige foranstaltningsmodtager har et mere omfattende behov og dermed en større udgiftstyngde, jo færre modtagere der er, ligesom eventuelle stordriftsfordele alt andet lige vil være vanskeligere at realisere, jo lavere brugerandelen er.

²¹ Den parvise korrelation er -0,68.

Figur 4.3 Sammenhæng mellem RS17-kommunernes brugerandele og enhedsudgifter i 2015, foranstaltningmodtagere i alt (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger)

Note: Pearsons korrelationskoefficient er -0,68 mellem de to variable.

Efterværn

Tabel 4.7 viser kommunernes enhedsudgifter pr. foranstaltningmodtager i alt (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger), hvor antallet af modtagere af efterværn indgår i beregningen. Tabellen viser, at enhedsudgifterne i den gennemsnitlige RS17-kommune er 398.000 kr. De laveste enhedsudgifter findes i Greve, Faxe og Vordingborg Kommuner (ca. 306.000-310.000 kr.), mens de højeste findes i Køge, Solrød og Lejre Kommuner (ca. 523.000-565.000 kr.).

Tabel 4.7 Kommunernes enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager i alt inkl. modtagere af efterværn (døgnophold og/eller personrettet forebyggende foranstaltning), 2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland, 2015-priser)

Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	
Faxe	308.449
Greve	306.129
Guldborgsund	351.722
Holbæk	323.825
Kalundborg	352.516
Køge	523.438
Lejre	565.102
Lolland	370.990
Næstved	503.045
Odsherred	346.067
Ringsted	403.215
Roskilde	376.851
Slagelse	343.308
Solrød	548.980
Sorø	391.421
Stevns	441.135
Vordingborg	309.851
Region Sjælland	398.003

4.3.2 Udvikling i enhedsudgifter 2013-2015

Tabel 4.8 viser den procentvise udvikling i enhedsudgifterne pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager fra 2013 til 2015 opdelt på forskellige foranstaltningstyper og de 17 kommuner i Region Sjælland. Af tabellens sidste kolonne ses det, at de samlede enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager *eksklusive* familierettede forebyggende foranstaltninger i den gennemsnitlige RS17-kommune er steget med 9 % i løbet af perioden.²² Dette gennemsnit dækker over en vis variation mellem kommunerne. De største stigninger i enhedsudgifterne er 36-41 % i Solrød og Lejre Kommuner, mens de største fald er 10-12 % i Guldborgsund, Holbæk og Roskilde Kommuner.

²² Dette tal er anderledes end de 12 % i Tabel 4.3. Det skyldes først og fremmest, at tallene i Tabel 4.8 indeholder RS17-kommunernes korrektioner af egne brugertal, men også at tallene i Tabel 4.8 Tabel 4.6 er uvægtede gennemsnit, mens tallene i Tabel 4.3 er vægtede.

Tabel 4.8 Procentvis udvikling i enhedsudgifter pr. 0-17-årig foranstaltningmodtager i RS17-kommunerne, 2013-2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland, faste priser)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Anbragte i alt	Forebyggende foranstaltninger ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger	Foranstaltningmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger
Faxe	-44 %	2 %	-19 %	31 %	-1 %
Greve	31 %	17 %	9 %	27 %	10 %
Guldborgsund	-3 %	-18 %	-16 %	12 %	-10 %
Holbæk	35 %	-6 %	2 %	7 %	-11 %
Kalundborg	-33 %	10 %	0 %	-2 %	3 %
Køge	-36 %	-5 %	-22 %	46 %	13 %
Lejre	-27 %	16 %	2 %	98 %	41 %
Lolland	18 %	8 %	8 %	30 %	15 %
Næstved	-11 %	13 %	1 %	1 %	1 %
Odsherred	-50 %	27 %	8 %	29 %	17 %
Ringsted	-17 %	53 %	35 %	-7 %	25 %
Roskilde	-29 %	-5 %	-10 %	-16 %	-12 %
Slagelse	-34 %	17 %	-7 %	49 %	6 %
Solrød	38 %	-49 %	-30 %	59 %	36 %
Sorø	-4 %	-9 %	-13 %	27 %	-2 %
Stevns	-2 %	1 %	5 %	39 %	12 %
Vordingborg	-15 %	9 %	8 %	-6 %	6 %
Region Sjælland	-13 %	1 %	-5 %	25 %	9 %

Note: Samme barn kan modtage flere forskellige foranstaltningstyper i løbet af det samme år.

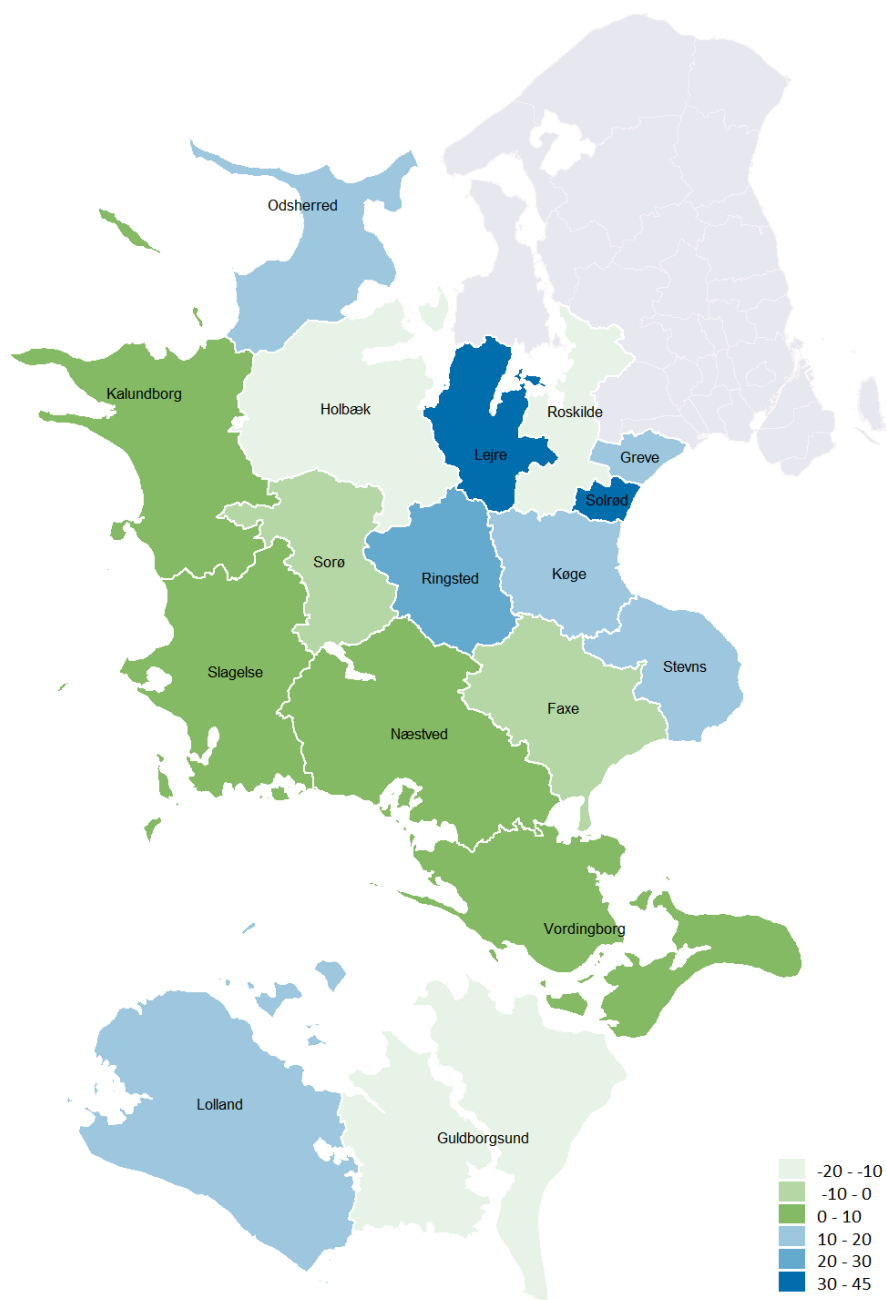
Ser vi på døgninstitutionsområdet, viser tabellen, at Greve, Holbæk og Solrød Kommuner har oplevet de største stigninger på henholdsvis 31 %, 35 % og 38 %. Modsat er Faxe og Odsherred Kommuner enhedsudgifter på døgninstitutionsområdet faldet med henholdsvis 44 og 50 % fra 2013 til 2015. 12 af de 17 kommuner i Region Sjælland har haft enten stigninger eller fald i enhedsudgifterne til døgninstitutionsanbringelser på mere end 15 %. For den gennemsnitlige RS17-kommune er der sket et fald på 13 % i perioden.

I den gennemsnitlige RS17-kommune sker der en lille stigning på 1 % i enhedsudgiften til anbragte i plejefamilier og opholdssteder fra 2013 til 2015. Der er dog stor variation mellem kommunerne. Den største stigning findes i Ringsted Kommune (53 %), men også Odsherred Kommune har oplevet en stor stigning i løbet af perioden (27 %). Omvendt er det største fald i enhedsudgifterne på 49 % i Solrød Kommune.

For de forebyggende foranstaltninger (eksklusive familierettede) stiger enhedsudgifterne i 13 af de 17 kommuner i Region Sjælland fra 2013 til 2015. Den gennemsnitlige stigning er 25 %. Den største stigning er 98 % i Lejre Kommune, men også Køge, Slagelse og Solrød Kommuner oplever store stigninger mellem 46 og 59 %. Det største fald er 16 % i Roskilde Kommune. Ligeledes falder enhedsudgifterne til forebyggende foranstaltninger i Kalundborg, Vordingborg og Ringsted Kommuner

Forskellene i udviklingen i de 17 kommuners samlede enhedsudgifter pr. foranstaltningmodtager (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i perioden fra 2013 til 2015 er illustreret i Figur 4.4.

Figur 4.4 Procentvis udvikling i enhedsudgifter pr. 0-17-årig foranstaltningmodtager i RS17-kommunerne, 2013-2015 (faste priser)

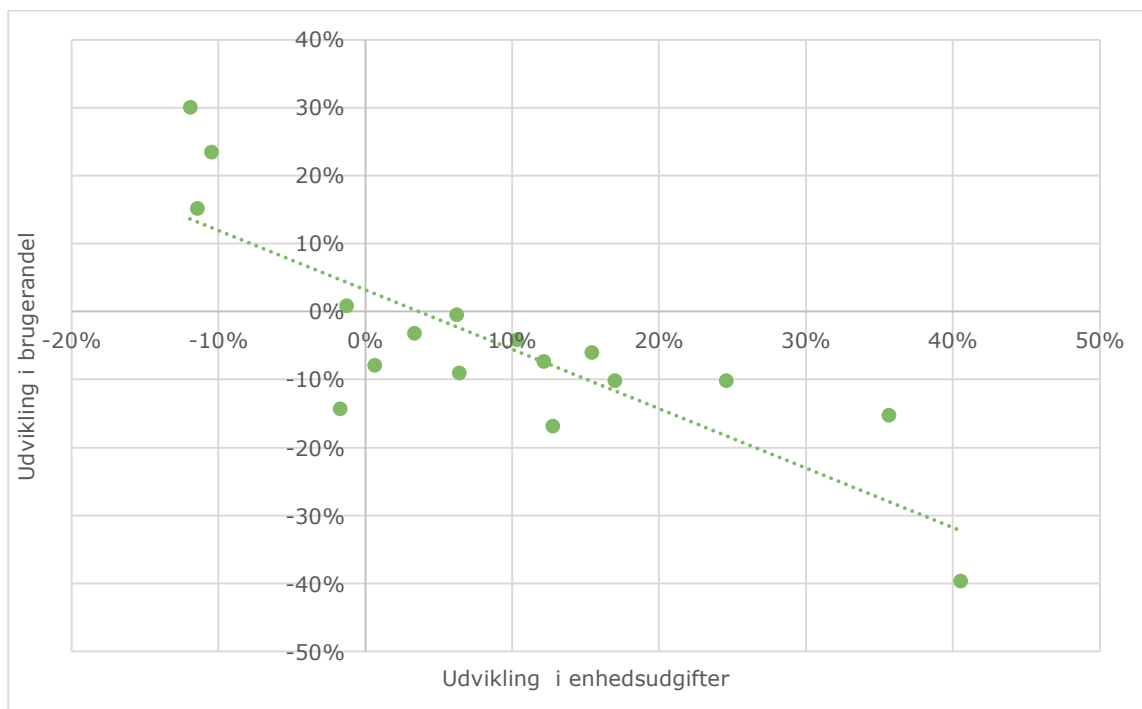

Vi har undersøgt, om der er en sammenhæng mellem kommunernes udvikling i brugerandele og enhedsudgifter fra 2013 til 2015. Generelt er der en tendens til, at kommuner, hvor den samlede brugerandel er steget fra 2013 til 2015, også har haft faldende enhedsudgifter gennem perioden. Tilsvarende har kommuner, hvis samlede brugerandel er faldet fra 2013 til 2015, haft stigende enhedsudgifter.²³ Sammenhængen er illustreret i Figur 4.5. En mulig forklaring på den fundne tendens kan være, at det gennemsnitlige behov – og dermed det

²³ Sammenhængen mellem kommunernes udvikling i henholdsvis samlet brugerandel (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) og samlet enhedspris fra 2013 til 2015 har en korrelationskoefficient på -0,82.

gennemsnitlige støtteomfang og den gennemsnitlige udgiftstygde – i brugergruppen stiger, når andelen af en kommunes børn, der modtager en foranstaltning, falder. En anden mulig forklaring kan være stigende priser på grund af forsinket kapacitetstilpasning til faldende efterspørgsel.

Figur 4.5 Sammenhæng mellem den procentvise udvikling i RS17-kommunernes brugerandele og enhedsudgifter 2013-2015, foranstaltningsmodtagere i alt (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger, faste priser)

Note: Pearsons korrelationskoefficient er -0,82 mellem de to variable.

Tabel 4.9 viser de samlede enhedsudgifter i 2013 og 2015 indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland i det pågældende år. Tallene i Tabel 4.9 giver et billede af, hvordan den enkelte kommunes samlede enhedsudgifter har udviklet sig fra 2013 til 2015, set i forhold til gennemsnittet af kommunerne i Region Sjælland. I otte kommuner er enhedsudgifterne steget mere end i en gennemsnitlig RS17-kommune. I de resterende ni kommuner er enhedsudgifterne omvendt faldet set i forhold til regionsgennemsnittet.

De to kommuner, hvis enhedsudgifter er steget mest i forhold til gennemsnittet, er Lejre og Solrød Kommuner, der ligger henholdsvis 40 og 26 indekspoint højere i 2015 end i 2013. Lejre Kommune er gået fra indeks 136 i 2013 til indeks 176 i 2015. Det vil sige, at hvor kommunen i 2013 havde 36 % højere enhedsudgifter end gennemsnittet i Region Sjælland, har den 76 % højere i 2015.

De to kommuner, hvis enhedsudgifter er faldet mest i forhold til gennemsnittet for Region Sjælland, er Roskilde, Holbæk og Guldborgsund Kommuner, der ligger henholdsvis 24, 19 og 18 indekspoint lavere i 2015 end i 2013. Der er dog forskel på udgangspunktet for de tre kommuners udvikling. Roskilde Kommune er således gået fra indeks 127 i 2013 til indeks 103 i 2015. Det vil sige, at hvor kommunen i 2013 havde 27 % højere enhedsudgifter end gennemsnittet i Region Sjælland, havde den 3 % højere i 2015. Holbæk og Guldborgsund Kommuner er begge gået fra indeks 104 i 2013 til indeks 85-86 i 2015. Det vil sige, at hvor

kommunerne i 2013 havde 4 % højere enhedsudgifter end i en gennemsnitlig RS17-kommune, havde de 14-15 % lavere enhedsudgifter end regionsgennemsnittet i 2015.

Tabel 4.9 Enhedsudgifter pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i RS17-kommunerne, 2013 og 2015, opgjort i 2015-priser samt indekseret i forhold til regionsgennemsnittet (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

		2013	2015
Region Sjælland	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	473.581	514.988
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Faxe	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	395.330	390.223
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	83	76
Greve	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	324.913	358.468
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	69	70
Guldborgsund	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	493.734	441.944
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	104	86
Holbæk	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	492.578	436.146
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	104	85
Kalundborg	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	429.758	444.106
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	91	86
Køge	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	562.339	634.023
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	119	123
Lejre	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	646.064	907.869
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	136	176
Lolland	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	402.781	464.888
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	85	90
Næstved	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	601.088	604.870
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	127	117
Odsherred	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	376.795	440.695
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	80	86
Ringsted	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	400.219	498.557
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	85	97
Roskilde	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	601.997	530.191
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	127	103
Slagelse	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	403.597	429.338
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	85	83
Solrød	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	498.590	676.183
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	105	131
Sorø	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	514.366	505.477
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	109	98
Stevns	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	484.461	543.250
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	102	105
Vordingborg	Enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager	422.273	448.575
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	89	87

Familierettede forebyggende foranstaltninger

Udviklingen i enhedsudgifter for forebyggende foranstaltninger og sociale foranstaltninger i alt *inklusive* familierettede forebyggende foranstaltninger kan kun belyses for 2014-2015 og behandles derfor særskilt i dette afsnit.

Tabel 4.10. viser den procentvise udvikling i enhedsudgifterne pr. 0-17-årig foranstaltningsmodtager fra 2014 til 2015 opdelt på de to foranstaltningstyper og de 17 kommuner i Region Sjælland. Tabellens sidste kolonne viser, at de samlede enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager *inklusive* familierettede forebyggende foranstaltninger i den gennemsnitlige RS17-kommune er steget med 2 % i løbet af perioden. Dette gennemsnit dækker over en vis variation mellem kommunerne. De største stigninger i enhedsudgifterne er 17 og 30 % i henholdsvis Odsherred og Solrød Kommuner, mens de største fald er på 16 og 32 % i henholdsvis Lejre og Stevns Kommuner.

Tabel 4.10 Udvikling i enhedsudgifter for forebyggende foranstaltninger inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger samt foranstaltningsmodtagere i alt inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger i kommunerne, 2014-2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland, faste priser)

	Forebyggende foranstaltninger (inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger)	Foranstaltningsmodtagere i alt (inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger)
Faxe	-1 %	-5 %
Greve	-9 %	-4 %
Guldborgsund	23 %	12 %
Holbæk	19 %	-2 %
Kalundborg	-21 %	-7 %
Køge	4 %	10 %
Lejre	-2 %	-16 %
Lolland	26 %	9 %
Næstved	15 %	8 %
Odsherred	19 %	17 %
Ringsted	-25 %	3 %
Roskilde	-4 %	-3 %
Slagelse	25 %	-1 %
Solrød	37 %	30 %
Sorø	4 %	-1 %
Stevns	-46 %	-32 %
Vordingborg	-1 %	8 %
Region Sjælland	2 %	2 %

For de forebyggende foranstaltninger *inklusive* familierettede forebyggende foranstaltninger, viser tabellen, at de gennemsnitlige enhedsudgifter blandt kommunerne i Region Sjælland er steget med 2 % fra 2014 til 2015. De største stigninger er sket i Slagelse, Lolland og Solrød Kommuner, hvor enhedsudgifterne er steget med henholdsvis 25, 26 og 37 %. De største fald i enhedsudgifterne er sket i Kalundborg, Ringsted og Stevns Kommuner med fald på henholdsvis 21, 25 og 46 % fra 2014 til 2015.

Efterværn

Tabel 4.11 viser den procentvise udvikling i kommunernes enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager i alt (eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger) i perioden

2013-2015, hvor antallet af modtagere af efterværn indgår i beregningen. I den gennemsnitlige RS17-kommune er enhedsudgifterne steget med 1 % i løbet af perioden. Det dækker imidlertid over stor variation på tværs af kommunerne.

De største fald i enhedsudgifterne inklusive efterværn er sket i Faxe, Sorø og Roskilde Kommuner, hvor enhedsudgifterne er faldet med henholdsvis 11, 12 og 26 % fra 2013 til 2015. De største stigninger findes i Lejre, Vordingborg og Solrød Kommuner, hvor enhedsudgifterne er steget med henholdsvis 10, 16 og 27 %.

Table 4.11 Procentvis udvikling i kommunernes enhedsudgifter pr. foranstaltningsmodtager i alt inkl. modtagere af efterværn (døgnophold og/eller personrettet forebyggende foranstaltning), 2013-2015 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland, faste priser)

Foranstaltningsmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger (udvikling i procent)	
Faxe	-11 %
Greve	2 %
Guldborgsund	-1 %
Holbæk	-7 %
Kalundborg	-5 %
Køge	5 %
Lejre	10 %
Lolland	0 %
Næstved	-8 %
Odsherred	8 %
Ringsted	7 %
Roskilde	-26 %
Slagelse	6 %
Solrød	27 %
Sorø	-12 %
Stevns	2 %
Vordingborg	16 %
Region Sjælland	1 %

5 Brugerandele korrigeret for forskelle i social baggrund

5.1 Fremgangsmåde

En potentiel svaghed ved de sammenlignende analyser af brugerandele i kapitel 3 er, at de ikke tager hensyn til, at der kan være forskel på, hvor socialt belastede børnene er i de forskellige kommuner og regioner. Hvis fx børnene i Lolland Kommune i gennemsnit har en væsentligt mere socialt belastet opvækst end børnene i Greve Kommune, er det ikke overraskende, hvis en større andel af børnene i Lolland Kommune modtager sociale foranstaltninger. For at tage højde for forskelle i børnenes sociale baggrund sammenholder vi i dette kapitel kommunernes *faktiske* brugerandele på det specialiserede børne- og ungeområde (som belyst i kapitel 3) med de *statistisk forventede* brugerandele.²⁴

De statistisk forventede brugerandele er beregnet ud fra en statistisk analyse af, hvilke sociale baggrundsforhold der påvirker børns sandsynlighed for at modtage en social foranstaltning, dvs. enten anbringelse eller forebyggende foranstaltning. På baggrund af resultaterne fra den statistiske analyse og baggrundsoplysninger om hvert 0-17-årigt barn i Danmark har vi estimeret sandsynligheden for, at det enkelte barn bliver modtaget af en social foranstaltning. Derefter har vi aggregeret børnenes individuelle sandsynligheder til kommuneniveau for at estimere, hvor stor en andel af børnene i hver kommune, som vi – ud fra børnenes sociale baggrund – skulle forvente modtog en foranstaltning, hvis kommunen havde en lands gennemsnitlig foranstaltningspraksis.

Den statistisk forventede brugerandel er en indikator for, hvor socialt belastede den enkelte kommunes børn er. Ved at sammenholde den enkelte kommunes statistisk forventede brugerandel med dens faktiske brugerandel får vi viden om, hvorvidt kommunen iværksætter foranstaltninger til en relativt stor eller lille andel af deres børn sammenlignet med lands gennemsnittet, når der er taget højde for børnenes sociale baggrund.

Det skal understreges, at de statistisk forventede brugerandele ikke angiver, hvilket foranstaltningsniveau der skal til for at levere en passende socialfaglig indsats til kommunernes udsatte børn og unge. De statistisk forventede brugerandele udtrykker derimod alene, hvilket foranstaltningsniveau vi ud fra den statistiske model ville forvente, at kommunerne havde, hvis de iværksatte foranstaltninger i samme omfang som på landsplan, givet børnenes sociale baggrund. KORA har ikke i denne undersøgelse grundlag for at vurdere, hvilket foranstaltningsniveau der er socialfagligt passende.

Datagrundlaget for analysen består af omfattende registerdata fra Danmarks Statistik om alle danske børn og unge i alderen 0-17 år og deres forældre. En oversigt over de baggrundsforhold, der tages højde for i analysen, er vist i Tabel 5.1 nedenfor. Det skal bemærkes, at den statistiske model alene beregner børnenes sandsynlighed for at modtage en social foranstaltning på baggrund af forholdene i Tabel 5.1. Der vil være individuelle forhold med betydning for foranstaltningssandsynligheden ud over dem, som den statistiske model indfanger.

²⁴ En dybdegående beskrivelse af den statistiske model, som ligger til grund for estimationen af de forventede brugerandele, kan læses i rapporten "Udviklingen i Københavns Kommunes socioøkonomiske udgiftsbehov på området for udsatte børn og unge" (KORA, 2015), hvor den her anvendte statistiske model omtales som den "reducerede model".

Tabel 5.1 Oversigt over baggrundsforhold, som indgår i den statistiske model

Børneniveau	Forældreniveau
<ul style="list-style-type: none">• Alder• Køn• Fødselsvægt• Ikke-vestlig oprindelse• Kriminalitet	<ul style="list-style-type: none">• Alder ved barnets fødsel• Samboende forældre• Forældrene er blevet skilt/enke/enkemand• Indkomst• Uddannelse• Beskæftigelsesstatus• Jobprestige• Ukendt mor/far• Kriminalitet• Den ene eller begge forældre er døde

Vi har i analyserne både set på kommunernes samlede antal modtagere af sociale foranstaltninger og på anbringelser alene. I selve rapporten fokuserer vi på resultaterne fra analyserne af foranstaltningsmodtagere i alt, mens resultater fra anbringelsesanalyserne kan findes i bilaget. Det vil ikke være meningsfuldt at estimere særskilte statistisk forventede brugerandele for alle de foranstaltningstyper, som indgår i rapportens kapitel 3, fordi det i høj grad vil være de samme baggrundsforhold, der har statistisk betydning for, om et barn fx bliver anbragt på en døgninstitution eller på et socialpædagogisk opholdssted.

I analysen anvender vi de samme statistisk forventede brugerandele for 2013, der blev estimeret i forbindelse med den oprindelige analyse for RS17, som sammenligningsgrundlag for de faktiske brugerandele i hele perioden 2013-2015. Det betyder for det første, at vi i denne rapport ikke ser på, hvordan de forventede brugerandele udvikler sig over tid. For det andet, betyder det, at de statistiske analyser af, hvilke baggrundsforhold der har betydning for børns sandsynlighed for at blive modtagere af en social foranstaltning henholdsvis en anbringelse, er foretaget på de data fra Danmarks Statistik for 2013, som var tilgængelige på analysetidspunktet. Derfor indgår familierettede forebyggende foranstaltninger ikke i opgørelsen af sociale foranstaltninger i alt, da disse foranstaltninger først optræder i Danmarks Statistiks registerdata fra og med 2014.

Modtagere af efterværn indgår heller ikke i opgørelsen, fordi gruppen af efterværnsmodtagere er begrænset til unge, som allerede modtager foranstaltninger forud for deres 18-års fødselsdag. Derfor er det ikke alle 18-22-årige, der har en sandsynlighed for at blive modtagere af efterværn, på samme måde som alle 0-17 årige har en (i de fleste tilfælde meget lav) sandsynlighed for at blive modtager af en social foranstaltning.

Der skal gøres særligt opmærksom på, at det samlede antal foranstaltningsmodtagere på landsplan for 2013 i de data fra Danmarks Statistik, som dannede grundlag for den oprindelige beregning af de forventede brugerandele, er for lavt. Det skyldes for det første, at Danmarks Statistik siden KORAs udarbejdelse af den oprindelige analyse for RS17 har opjusteret antallet af foranstaltningsmodtagere i 2013. For det andet er det underestimerede antal foranstaltningsmodtagere en konsekvens af de i afsnit 3.1 nævnte uoverensstemmelser mellem kommunernes egne brugertal og brugertal beregnet på data fra Danmarks Statistik. Det betyder, at både de forventede og faktiske brugerandele, som blev præsenteret i den oprindelige rapport efter al sandsynlighed er underestimerede.

Med mindre de foranstaltningsmodtagere, som mangler i data, systematisk afviger fra de inkluderede foranstaltningsmodtagere på modellens uafhængige variable (jf. Tabel 5.1), kan vi dog fortsat bruge de enkelte kommuners og regioners forventede brugerandele relativt til landsgennemsnittet, som et mål for, hvor stor del af den enkelte kommunes eller regions 0-

17-årige, vi skulle forvente var modtagere af en social foranstaltning, givet en landsgennemsnitlig henvisningspraksis. KORA har ikke umiddelbart grund til at tro, at der er systematiske forskelle mellem de foranstaltningsmodtagere, som henholdsvis indgår og fejlagtigt er udeladt af modellen.

Som i kapitel 3 og 4 baseres analyserne af de regionale forskelle mellem statistisk forventede og faktiske brugerandele på de ikke-kvalitetssikrede brugertal, som KORA har beregnet på data fra Danmarks Statistik, mens vi anvender kommunernes kvalitetssikrede brugertal, når vi sammenligner RS17-kommunerne med hinanden. Til forskel fra den oprindelige analyse, holdes kommunerne i RS17 alene op imod gennemsnittet for Region Sjælland – og ikke landsgennemsnittet. Dette valg er truffet, fordi vi kan inkludere kommunernes kvalitetssikrede brugertal i regionsgennemsnittet og dermed undgå den problematik vedrørende et underestimeret landsgennemsnit, som blev præsenteret ovenfor.

5.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med øvrige regioner

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor høj er andelen af 0-17-årige foranstaltningsmodtagere i Region Sjælland i forhold til øvrige regioner, når der tages højde for forskelle i social baggrund blandt regionernes børn?
- Hvordan har brugerandelene udviklet sig fra 2013 til 2015, når der tages højde for forskelle i social baggrund blandt regionernes børn?

Usikkerhed omkring analysens resultater

Der skal gøres særligt opmærksom på, at resultaterne i dette afsnit vedrørende regional benchmarking alene er baseret på data fra Danmarks Statistik, som jf. afsnit 3.1 formentlig indeholder fejl. Det betyder, at resultaterne er behæftet med usikkerhed.

5.2.1 Forventede og faktiske brugerandele

Tabel 5.2 viser kommunernes statistisk forventede antal foranstaltningsmodtagere eksklusive familierettede forebyggende foranstaltninger pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2013, opdelt på regioner og indekseret i forhold til landsgennemsnittet. En indeksværdi på 100 udtrykker, at den forventede andel foranstaltningsmodtagere svarer netop til landsgennemsnittet.

Tabel 5.2 Kommunernes forventede antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere opdelt på region i 2013 (vægtede gennemsnit)

	Forventet antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	Indekseret (landsgennemsnit = 100)
Region Sjælland	301	117
Region Hovedstaden	203	79
Region Syddanmark	299	116
Region Midtjylland	255	99
Region Nordjylland	286	111
Hele landet	257	100

Blandt kommunerne i Region Sjælland er den statistisk forventede brugerandel 301 foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige i 2013, svarende til indeks 117. Ud fra de sociale baggrundsforhold for børnene i Region Sjælland ville vi således statistisk forvente, at 17 % flere børn end på landsplan fik en social foranstaltning i 2013, hvis kommunerne i regionen tildelte foranstaltninger i samme omfang som på landsplan. Børnene i Region Sjælland kommer altså fra mere belastede sociale kår, end det er tilfældet for det landsgennemsnitlige barn i 2013, målt på de baggrundsforhold, som indgår i den statistiske model.

Også blandt kommunerne i Region Syddanmark og Region Nordjylland er børnene gennemsnitligt set mere socialt belastede end landsgennemsnittet i 2013. De forventede brugerandele ligger således i indeks 116 henholdsvis 111, dvs. henholdsvis 16 og 11 % højere end landsgennemsnittet. Omvendt ligger den forventede brugerandel i Region Hovedstaden markant lavere end landsgennemsnittet, nemlig i indeks 79. Når man tager højde for børnenes sociale baggrund, ville vi altså forvente, at 21 % færre børn end på landsplan fik en social foranstaltning i Region Hovedstaden i 2013. Med andre ord kommer børnene i Region Hovedstaden fra relativt stærkere baggrundsforhold end børnene i de øvrige regioner. Blandt kommunerne i Region Midtjylland ligger den forventede brugerandel næsten præcis på landsgennemsnittet.

Tabel 5.3 sammenholder de statistisk forventede brugerandele i 2013 med regionernes faktiske brugerandele i 2015. Tabellen viser de enkelte regioners faktiske og forventede brugerandele samt den indekserede forskel mellem de faktiske og forventede brugerandele. En indekxsværdi på 100 indikerer, at den faktiske brugerandel i 2015 svarer netop til den statistisk forventede brugerandel i 2013. Indekxsværdier under 100 indikerer, at den faktiske brugerandel i 2015 er lavere end det forventede 2013-niveau, mens indekxsværdier over 100 indikerer, at den faktiske brugerandel i 2015 er højere end det forventede 2013-niveau.

Tabellen viser, at indekxsværdien for hele landet er 94. Det betyder, at den faktiske andel foranstaltningsmodtagere for hele landet i 2015 er 6 % lavere, end hvad man ville forvente ud fra børnenes sociale baggrund i 2013. Denne udvikling kan skyldes, at kommunerne har ændret visitationspraksis fra 2013 til 2015, men også at de sociale baggrundsforhold blandt kommunernes 0-17-årige kan have ændret sig i løbet af perioden. Da det er valgt ikke at opdatere de statistisk forventede brugerandele, er det ikke muligt at vurdere, hvor stor del af udviklingen der skyldes henholdsvis ændret visitationspraksis og ændrede sociale baggrundsforhold.

Tabel 5.3 Kommunernes forventede antal foranstaltningsmodtagere i 2013 og faktiske antal foranstaltningsmodtagere i 2015 pr. 10.000 0-17-årige indbyggere, opdelt på region (vægtede gennemsnit)

	Forventet antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige (2013-niveau)	Faktisk antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige (2015-niveau)	Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel (indekseret)
Region Sjælland	301	252	84
Region Hovedstaden	203	188	92
Region Syddanmark	299	280	94
Region Midtjylland	255	252	99
Region Nordjylland	286	300	105
Hele landet	257	243	94

Det ses af tabellen, at Region Sjællands foranstaltningspraksis ligger i indeks 84. Det betyder, at kommunerne i Region Sjælland har 16 % færre foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2015, end man statistisk ville forvente ud fra børnenes sociale baggrund. Selvom det *faktiske* antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige i Region Sjælland i 2015 (252) ligger højere end landsgennemsnittet (243), så har Region Sjælland altså et lavere antal foranstaltningsmodtagere, end vi ville forvente ud fra børnenes sociale baggrund i 2013 (301).

Også i Region Hovedstaden og Region Syddanmark er der færre foranstaltningsmodtagere i 2015 end forventet i 2013, og de to regioner følger nogenlunde udviklingen på landsplan. I Region Nordjylland er der imidlertid en større andel af de 0-17-årige, der i 2015 modtager sociale foranstaltninger, end vi skulle forvente ud fra børnenes sociale baggrund i 2013. I Region Nordjylland er den faktiske brugerandel 5 % højere end den forventede. For Region Midtjylland gælder det, at den faktiske brugerandel i 2015 stort set svarer til den forventede brugerandel i 2013.

5.2.2 Udviklingen i forventede og faktiske brugerandele i perioden 2013-2015

Tabel 5.4 viser forskellen mellem regionernes faktiske og forventede brugerandele i henholdsvis 2013 og 2015. I begge år holdes den faktiske brugerandel op imod den forventede brugerandel i 2013. Udviklingen over tid drives derfor alene af udviklingen i den faktiske brugerandel, som blev præsenteret i afsnit 3.2.2. I tabellen nedenfor tages der dog højde for, at det forventede udgangspunkt for de enkelte regioner er forskelligt. En indekseværdi på 100 indikerer, at den faktiske brugerandel i henholdsvis 2013 og 2015 svarer netop til den statistisk forventede brugerandel i 2013. Indeksværdier under 100 indikerer, at den faktiske brugerandel er lavere end den forventede, mens indeksværdier over 100 indikerer, at den faktiske brugerandel er højere end den forventede.

Tabel 5.4 Forskellen mellem det forventede og faktiske antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere, opdelt på region, forventede 2013-niveauer og faktiske 2013-/2015-niveauer (vægtede gennemsnit)

Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel (indekseret)		
	2013	2015
Region Sjælland	92	84
Region Hovedstaden	99	92
Region Syddanmark	102	94
Region Midtjylland	99	99
Region Nordjylland	109	105
Hele landet	100	94

Tabellen viser, at Region Sjællands foranstaltningspraksis ligger i indeks 92 i 2013 og i indeks 84 i 2015. Det betyder, at den faktiske brugerandel i Region Sjælland i 2013 lå 8 % lavere end det forventede 2013-niveau, mens den i 2015 lå 16 % under – altså en udvikling på 8 indekspoint. I både 2013 og 2015 var der altså en lavere andel af de 0-17-årige i Region Sjælland, der modtog sociale foranstaltninger, end vi ville forvente ud fra børnenes sociale baggrund, hvis kommunerne havde haft en foranstaltningspraksis svarende til landsgennemsnittet i 2013.

Fire af de fem regioner har lavere indekxsværdier i 2015 end i 2013, hvilket også kommer til udtryk ved at indekxsværdien for hele landet falder fra 100 i 2013 til 94 i 2015. På landsplan er der altså 6 % færre foranstaltningsmodtagere i 2015, end vi ville forvente ud fra børnenes baggrund i 2013.

Det største fald i indekxsværdien sker i Region Sjælland og i Region Syddanmark. I Region Syddanmark er udgangspunktet imidlertid anderledes end i Region Sjælland, idet Region Syddanmark går fra en faktisk brugerandel, som er lidt større end forventet i 2013 (indeks 102) til i 2015 at have en faktisk brugerandel, som er 6 % mindre end det forventede 2013-niveau.

Hvor stor del af udviklingen i forskellene mellem de forventede og faktiske brugerandele, der skyldes henholdsvis ændrede baggrundsforhold blandt de 0-17-årige og ændret visitationspraksis i kommunerne i perioden 2013-2015 er ikke til at vurdere ud fra de data, som har været tilgængelige for analysen.

5.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor høj er andelen af 0-17-årige foranstaltningsmodtagere i kommunerne i Region Sjælland, når der tages højde for forskelle i social baggrund blandt kommunernes børn?
- Hvordan har brugerandelene udviklet sig fra 2013 til 2015, når der tages højde for forskelle i social baggrund blandt kommunernes børn?

5.3.1 Forventede og faktiske brugerandele

Tabel 5.5 viser kommunernes statistisk forventede antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2013 indekseret i forhold til gennemsnittet for Region Sjælland. Som nævnt i afsnit 5.1 foretages indekseringen i forhold til regions- og ikke landsgennemsnittet, fordi vi har mulighed for at anvende kommunernes kvalitetssikrede brugertal ved beregningen af regionsgennemsnittet og dermed undgå problematikken vedrørende et potentielt underestimeret landsgennemsnit. En indekseværdi på 100 indikerer, at den forventede andel foranstaltningsmodtagere svarer til gennemsnittet for Region Sjælland i 2013, når der er taget højde for børnenes sociale baggrund.

Tabel 5.5 Kommunernes forventede antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2013 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	Forventet antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)
Faxe	297	98
Greve	195	65
Guldborgsund	401	133
Holbæk	282	93
Kalundborg	365	121
Køge	236	78
Lejre	160	53
Lolland	601	199
Næstved	307	102
Odsherred	429	142
Ringsted	264	87
Roskilde	165	55
Slagelse	335	111
Solrød	155	51
Sorø	312	103
Stevns	254	84
Vordingborg	381	126
Region Sjælland	302	100

I 8 af de 17 kommuner ligger den statistisk forventede brugerandel i 2013 højere end gennemsnittet for Region Sjælland, dvs. over indeks 100. Det indikerer, at børnene i disse kommuner er mere socialt belastede end regionsgennemsnittet, målt på de variable, som indgår i den statistiske model. Særligt børnene i Lolland Kommune har en høj social belastning (indeks 199), men også Odsherred (indeks 142) og Guldborgsund (indeks 133) Kommuner ligger relativt højt.

Omvendt er børnegruppen i 9 af kommunerne mindre socialt belastet end regionsgennemsnittet. Den laveste forventede brugerandel i 2013 findes i Solrød Kommune (indeks 51), men også Lejre (indeks 53) og Roskilde (indeks 55) Kommuner har relativt lave forventede brugerandele.

Tabel 5.6 sammenholder de statistisk forventede brugerandele i 2013 med kommunernes faktiske brugerandele i 2015. Tabellen viser de enkelte kommuners faktiske og forventede brugerandele samt den indekserede forskel mellem de faktiske og forventede brugerandele. En indekseværdi på 100 indikerer, at den faktiske brugerandel i 2015 svarer netop til den statistisk forventede brugerandel i 2013. Indeksværdier under 100 indikerer, at den faktiske

brugerandel i 2015 er lavere end det forventede 2013-niveau, mens indeksværdier over 100 indikerer, at den faktiske brugerandel i 2015 er højere end det forventede 2013-niveau.

Tabel 5.6 Kommunernes forventede og faktiske antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2013 (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	Forventet antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige (2013-niveau)	Faktisk antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige (2015-niveau)	Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel (indekseret)
Faxe	297	293	99
Greve	195	285	146
Guldborgsund	401	461	115
Holbæk	282	328	116
Kalundborg	365	336	92
Køge	236	161	68
Lejre	160	98	61
Lolland	601	550	91
Næstved	307	196	64
Odsherred	429	454	106
Ringsted	264	275	104
Roskilde	165	239	145
Slagelse	335	275	82
Solrød	155	161	104
Sorø	312	235	75
Stevns	254	249	98
Vordingborg	381	354	93
Region Sjælland	302	291	96

I den gennemsnitlige RS17-kommune ligger foranstaltningspraksis i indeks 96. Det vil sige, at der i en gennemsnitlig RS17-kommune er 4 % færre 0-17-årige, der modtager sociale foranstaltninger, end hvad vi skulle forvente ud fra børnenes baggrund og en foranstaltningspraksis på linje med gennemsnittet for Region Sjælland i 2013. Udviklingen kan skyldes, at kommunernes visitationspraksis har ændret sig fra 2013 til 2015, men kan også skyldes, at den sociale baggrund blandt kommunernes 0-17-årige har ændret sig i løbet af perioden.

Lejre Kommune er den RS17-kommune, hvor den faktiske brugerandel i 2015 ligger længst under det forventede 2013-niveau. Kommunens foranstaltningspraksis ligger i indeks 61, hvilket betyder, at den faktiske brugerandel i Lejre Kommune i 2015 er 39 % lavere, end vi skulle forvente ud fra børnenes sociale baggrund og en foranstaltningspraksis på linje med gennemsnittet for Region Sjælland i 2013. Andre kommuner, hvor en markant lavere andel 0-17-årige end forventet modtager foranstaltninger, er Næstved og Køge Kommuner (indeksværdier på henholdsvis 64 og 68).

Greve Kommune er den RS17-kommune, hvor den faktiske brugerandel i 2015 ligger længst over den statistisk forventede brugerandel i 2013. Kommunens foranstaltningspraksis ligger i indeks 146, hvilket betyder, at 46 % flere af de 0-17-årige modtog sociale foranstaltninger i Greve Kommune, end vi skulle forvente ud fra børnenes sociale baggrund og en foranstaltningspraksis som gennemsnittet for Region Sjælland i 2013. Andre kommuner med en væsentligt større andel foranstaltningsmodtagere end forventet er Guldborgsund, Holbæk og Roskilde Kommuner (indeksværdier på henholdsvis 115, 116 og 145).

5.3.2 Udviklingen i forventede og faktiske brugerandele i perioden 2013-2015

Tabel 5.7 viser forskellen mellem kommunernes faktiske og forventede brugerandele i henholdsvis 2013 og 2015. I begge år holdes den faktiske brugerandel op imod den forventede brugerandel i 2013. Udviklingen over tid drives derfor alene af udviklingen i den faktiske brugerandel, som blev præsenteret i afsnit 3.3.2. I tabellen nedenfor tages der dog højde for, at det forventede udgangspunkt for de enkelte kommuner er forskelligt. En indekseværdi på 100 indikerer, at den faktiske brugerandel i henholdsvis 2013 og 2015 svarer netop til den statistisk forventede brugerandel i 2013. Indeksværdier under 100 indikerer, at den faktiske brugerandel er lavere end den forventede, mens indeksværdier over 100 indikerer, at den faktiske brugerandel er højere end den forventede.

Tabel 5.7 Forskellen mellem det forventede og faktiske antal foranstaltningsmodtagere pr. 10.000 0-17-årige indbyggere, forventede 2013-niveauer og faktiske 2013-/2015-niveauer (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel (indekseret)		
	2013	2015
Faxe	98	99
Greve	152	146
Guldborgsund	93	115
Holbæk	101	116
Kalundborg	95	92
Køge	82	68
Lejre	102	61
Lolland	97	91
Næstved	69	64
Odsherred	118	106
Ringsted	116	104
Roskilde	112	145
Slagelse	90	82
Solrød	123	104
Sorø	88	75
Stevns	106	98
Vordingborg	93	93
Region Sjælland	100	96

12 af de 17 kommuner i Region Sjælland har haft et fald i den indekserede forskel mellem den faktiske og den forventede brugerandel fra 2013 til 2015. Det vil sige, at deres faktiske foranstaltningspraksis har ændret sig i nedadgående retning i forhold til det forventede 2013-niveau. Den største udvikling er sket i Lejre Kommune, der i 2013 lå i indeks 102 og i 2015 i indeks 61. Det betyder, at hvor kommunen i 2013 havde 2 % flere 0-17-årige foranstaltningsmodtagere, end vi skulle forvente ud fra børnenes sociale baggrund og en regionsgennemsnitlig foranstaltningspraksis, så har kommunen i 2015 39 % færre foranstaltningsmodtagere end forventet.

Omvendt har fire RS17-kommuner haft en stigning i den indekserede forskel mellem den faktiske og den forventede brugerandel fra 2013 til 2015. Det vil sige, at deres faktiske foranstaltningspraksis har ændret sig i opadgående retning i forhold til det forventede. Eksempelvis er foranstaltningspraksis i Roskilde Kommune gået fra indeks 112 i 2013 til indeks

145 i 2015. Det betyder, at kommunen i 2013 havde 12 % *flere* foranstaltningsmodtagere end statistisk forventet ud fra børnenes sociale baggrund og en regionsgennemsnitlig foranstaltningspraksis, mens den i 2015 havde 45 % *flere* foranstaltningsmodtagere end forventet.

For én kommune (Vordingborg Kommune) er forholdet mellem den faktiske og forventede brugerandel stabilt gennem perioden, hvilket skyldes, at den faktiske brugerandel for kommunen ikke udvikler sig fra 2013 til 2015 jf. Tabel 3.9.

Hvor stor del af udviklingen i forskellene mellem de forventede og faktiske brugerandele der skyldes henholdsvis ændrede baggrundsforhold blandt de 0-17-årige og ændret visitationspraksis i kommunerne fra 2013 til 2015 er ikke til at vurdere på de data, som har været tilgængelige for analysen.

Bilag 1 Tabelbilag

Bilagstabel 1.1 Inkluderede sociale foranstaltninger

De sociale foranstaltninger, som indgår i rapportens analyser, kan overordnet inddeles i tre grupper: **Anbringelser uden for eget hjem, individrettede forebyggende foranstaltninger og familierettede forebyggende foranstaltninger.**

Anbringelser uden for eget hjem inkluderer følgende typer foranstaltninger:

- Anbringelse med samtykke
- Anbringelse uden samtykke
- Ungdomssanktion
- Forlængelse af hjemtagelsesperioden
- Afsoning
- Varetægtssurrogat
- Formandsafgørelse.

Individrettede forebyggende foranstaltninger inkluderer følgende foranstaltninger:

- Aflastningsophold for børn/unge med ophold i eget hjem
- Personlig rådgiver
- Behandling af barnets eller den unges problemer
- Fast kontaktperson for den unge alene
- Formidling af praktikophold til unge hos en offentlig eller privat arbejdsgiver
- Tilknytning af koordinator til unge, der er idømt en sanktion
- Ungepålæg
- Fast kontaktperson for anbragte unge under 18 år (som ikke får efterværn i form af døgnophold)
- Netværkssamråd, ung under 18 år mistænkt for alvorlig kriminalitet (fra og med 2014).

I forhold til antallet af efterværnsmodtagere indgår desuden følgende individrettede forebyggende foranstaltninger:

- Etablering af udslusningsordning i det hidtidige anbringelsessted
- Personlig rådgiver for den unge i efterværn
- Fast kontaktperson for den unge i efterværn
- Kontaktperson til 18-19-årige tidligere anbragte
- Kortvarige ophold på tidligere anbringelsessted for 18+-årige
- Tildelt anden form for støtte (formålet skal være at bidrage med en god overgang til selvstændig tilværelse)
- Fast kontaktperson eller rådgiver for den unge over 18 år, som ikke er anbragt men i efterværn.

Familierettede forebyggende foranstaltninger inkluderer følgende foranstaltninger:

- Ophold i dagtilbud eller lignende
- Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet
- Familiebehandling
- Etablering af døgnophold for barnet og andre medlemmer af familien
- Etablering af kontaktperson for hele familien
- Støtteperson til forældremyndigheden
- Anden hjælp (rådgivning, behandling og pædagogisk støtte)
- Udgifter, der kan bidrage med at undgå en anbringelse uden for hjemmet mv./økonomisk støtte til at undgå anbringelse
- Udgifter, der kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og barn
- Udgifter i forbindelse med prævention
- Forældrepålæg
- Det skal bemærkes, at forebyggende foranstaltninger tildelt efter servicelovens § 11 ikke indgår i opgørelsen af familierettede forebyggende foranstaltninger.

Bilagstabel 1.2 Udvikling i fordelingen af kommunernes udgifter pr. 0-22-årig til foranstaltninger til børn og unge med særlige behov, fordelt på region, 2013-2015 (procentpoint, vægtede gennemsnit)

	Døgninstitutioner	Familiepleje og opholdssteder mv.	Forebyggende foranstaltninger
Procentpoint			
Region Sjælland	-3	0	3
Region Hovedstaden	-3	-1	5
Region Syddanmark	-3	0	3
Region Midtjylland	-1	-1	2
Region Nordjylland	-2	1	1
Hele landet	-2	-1	3

Bilagstabel 1.3 0-17-årige foranstaltningsmodtagere i regionerne. Antal i alt og pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2015 (vægtede gennemsnit)

	Døgninstitutioner inkl. sikrede institutioner		Plejefamilier		Socialpædagogiske opholdssteder		Anbragte i alt		Individrettede forebyggende foranstaltninger		Familiereftede forebyggende foranstaltninger		Foranstaltningsmodtagere i alt ekskl. familiereftede forebyggende foranstaltninger		Foranstaltningsmodtagere i alt inkl. familiereftede forebyggende foranstaltninger	
	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige
Region Sjælland	423	25	1.266	75	632	37	2.303	137	2.316	137	3.704	220	4.256	252	6.820	404
Region Hovedstaden	908	25	1.604	45	814	23	3.265	91	4.087	114	7.775	216	6.758	188	12.006	334
Region Syddanmark	648	26	2.113	84	715	28	3.434	137	4.198	167	6.102	243	7.028	280	10.827	431
Region Midtjylland	745	27	1.629	59	500	18	2.876	105	4.730	172	5.373	196	6.910	252	10.134	369
Region Nordjylland	305	26	1.155	99	298	26	1.781	153	1.978	170	3.080	265	3.490	300	5.454	469
Hele landet	3.029	26	7.767	66	2.959	25	13.659	117	17.309	148	26.034	223	28.442	243	45.241	387

Bilagstabel 1.4 0-17-årige foranstaltningsmodtagere i de 17 kommuner i Region Sjælland. Antal i alt og pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2015 (uvægtede gennemsnit for gennemsnitlig RS17-kommune)

	Døgninstitutioner inkl. sikrede institutioner		Plejefamilier		Socialpædagogiske opholdssteder		Anbragte i alt		Individrettede forebyggende foranstaltninger		Familiereftede forebyggende foranstaltninger		Foranstaltningsmodtagere i alt ekskl. familierettede forebyggende foranstaltninger		Foranstaltningsmodtagere i alt inkl. familierettede forebyggende foranstaltninger	
	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige	Antal brugere	Pr. 10.000 0-17-årige
Faxe	10	14	57	78	30	41	94	128	133	181	79	108	215	293	267	364
Greve	28	26	53	49	36	33	114	105	241	221	151	139	310	285	385	354
Guldborgsund	33	30	167	154	96	89	269	248	251	232	651	601	499	461	918	848
Holbæk	27	18	136	90	125	83	276	184	220	146	548	365	493	328	869	578
Kalundborg	38	39	116	118	56	57	202	205	174	176	199	202	331	336	440	446
Køge	23	17	64	48	30	23	115	87	117	88	316	239	213	161	452	342
Lejre	9	14	13	21	10	16	31	50	34	55	374	602	61	98	421	678
Lolland	10	14	197	269	67	91	274	374	161	220	254	347	403	550	571	779
Næstved	71	42	99	59	59	35	229	136	119	71	276	164	331	196	511	303
Odsherred	19	34	60	106	21	37	108	192	166	294	144	255	256	454	347	615
Ringsted	20	27	41	56	18	24	81	110	140	190	172	233	203	275	311	421
Roskilde	81	45	93	51	51	28	211	116	294	162	357	196	435	239	639	352
Slagelse	46	30	164	107	67	44	259	168	217	141	293	190	423	275	612	398
Solrød	9	18	13	26	11	22	35	69	42	82	51	100	82	161	114	224
Sorø	5	8	39	61	26	41	71	111	88	137	177	276	151	235	267	416
Stevns	14	32	27	62	14	32	53	122	59	136	155	358	108	249	227	524
Vordingborg	17	20	114	132	48	56	179	207	127	147	119	138	306	354	425	492
Gennemsnitlig RS17-kommune	27	25	85	87	45	44	153	154	152	158	254	265	284	291	457	478

Bilagstabel 1.5 Kommunernes forventede antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige opdelt på region i 2013 (vægtede gennemsnit)

	Forventet antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige	Indekseret (landsgennemsnit = 100)
Region Sjælland	151	119
Region Hovedstaden	95	75
Region Syddanmark	151	119
Region Midtjylland	124	98
Region Nordjylland	143	113
Hele landet	127	100

Bilagstabel 1.6 Kommunernes forventede og faktiske antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige indbyggere, opdelt på region, forventede 2013-niveauer og faktiske 2015-niveauer (vægtede gennemsnit)

	Forventet antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige (2013-niveau)	Faktisk antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige (2015-niveau)	Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel (indekseret)
Region Sjælland	151	137	90
Region Hovedstaden	95	91	95
Region Syddanmark	151	137	91
Region Midtjylland	124	105	84
Region Nordjylland	143	153	107
Hele landet	127	117	92

Bilagstabel 1.7 Forskellen mellem det forventede og det faktiske antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige indbyggere, opdelt på region, forventede 2013-niveauer og faktiske 2013-/2015-niveauer (vægtede gennemsnit)

	Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel (indekseret)	
	2013	2015
Region Sjælland	96	90
Region Hovedstaden	107	95
Region Syddanmark	98	91
Region Midtjylland	90	84
Region Nordjylland	115	107
Hele landet	100	92

Bilagstabel 1.8 Kommunernes forventede antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige indbyggere i 2013, indekseret i forhold til gennemsnittet for Region Sjælland (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

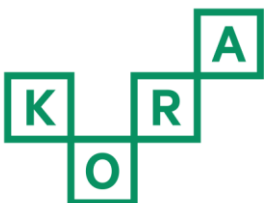
	Forventet antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)
Faxe	145	94
Greve	93	61
Guldborgsund	213	139
Holbæk	140	91
Kalundborg	191	124
Køge	110	71
Lejre	71	46
Lolland	351	228
Næstved	158	102
Odsherred	227	148
Ringsted	129	84
Roskilde	77	50
Slagelse	172	111
Solrød	66	43
Sorø	162	105
Stevns	119	77
Vordingborg	200	130
Region Sjælland	154	100

Bilagstabel 1.9 Kommunernes forventede og faktiske antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige indbyggere, forventede 2013-niveauer og faktiske 2015-niveauer (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

	Forventet antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige (2013-niveau)	Faktisk antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige (2015-niveau)	Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel (indekseret)
Faxe	145	128	88
Greve	93	105	112
Guldborgsund	213	248	116
Holbæk	140	184	131
Kalundborg	191	205	107
Køge	110	87	79
Lejre	71	50	71
Lolland	351	374	107
Næstved	158	136	86
Odsherred	227	192	84
Ringsted	129	110	85
Roskilde	77	116	151
Slagelse	172	168	98
Solrød	66	69	105
Sorø	162	111	68
Stevns	119	122	103
Vordingborg	200	207	104
Region Sjælland	154	154	100

Bilagstabel 1.10 Forskellen mellem det forventede og faktiske antal anbragte pr. 10.000 0-17-årige indbyggere, forventede 2013-niveauer og faktiske 2013-/2015-niveauer (uvægtede gennemsnit for Region Sjælland)

Forskel mellem faktisk og forventet brugerandel (indekseret)		
	2013	2015
Faxe	85	88
Greve	121	112
Guldborgsund	89	116
Holbæk	141	131
Kalundborg	108	107
Køge	70	79
Lejre	98	71
Lolland	108	107
Næstved	98	86
Odsherred	90	84
Ringsted	94	85
Roskilde	127	151
Slagelse	105	98
Solrød	62	105
Sorø	80	68
Stevns	113	103
Vordingborg	101	104
Region Sjælland	100	100

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00